

20) Første behandling af lovforslag nr. L 219:

Forslag til lov om ændring af lov om Statens Uddannelsesstøtte. (Forhøjelse af satser m.v. som følge af forhøjelse af merværdiafgiften til 23 pct.).

21) Første behandling af lovforslag nr. L 222:

Forslag til lov om ændring af lov om social pension. (Forhøjelse af grundbeløb m.v. ved ændring af merværdiafgiften til 23 pct.).

22) Første behandling af lovforslag nr. L 223:

Forslag til lov om ændring af lov om børnetilskud og andre familieydelse. (Forhøjelse af børnetilskud m.v. ved ændring af merværdiafgiften til 23 pct.).

23) Første behandling af lovforslag nr. L 224:

Forslag til lov om ændring af bistandsloven. (Forhøjelse af ydelser ved ændring af merværdiafgiften til 23 pct.).

Meddelelser fra formanden:**Formanden:**

I henhold til § 8 i lov af 15. juni 1973 om radio- og fjernsynsvirksomhed skal der for perioden 1. april 1986 til 31. marts 1990 nedlægges et nyt radioråd.

I henhold til radiolovens § 8 udpeges 12 medlemmer af folketinget som repræsentanter for lyttere og fjernseere. Med skrivelse af 13. marts 1986 har ministeren for kulturelle anliggender oversendt de indstillinger, som man har modtaget fra følgende indstillingsberettigede lytter- og fjernseerorganisationer:

Arbejdernes Radio- og Fjernsynsforbund,
Den Jydske Lytterforening,
EF-modstandernes lytter- og fjernseerforbund,

Katolsk Radio- og Fjernsynsforbund,
Aktive Lyttere og Seere,
Socialistisk Lytter- og Fjernseerforbund og
Kristelig Lytter- og Fjernseerforening.

Genpart af skrivelsen fra ministeren for kulturelle anliggender er tillige med kopier af lytter- og fjernseerorganisationernes indstillinger tilstillet partigrupperne og vil blive optaget i Folketingstidende tillæg B.

Udvalget angående Grønlandslove har afgivet betænkning over:

Forslag til lov om arbejdsmiljø i Grønland. (Lovforslag nr. L 135).

Eksemplarer vil blive omdelt.

Udvalget om offentlige arbejder har afgivet betænkning over:

Forslag til lov om etablering af en færgefart til overførsel af gods mellem Københavns frihavn og Helsingborg. (Lovforslag nr. L 161).

Eksemplarer vil blive omdelt.

Uden for dagsordenen foretoges:

Valg af 1 medlem til udetillægsnævnet:**Formanden:**

Fra udenrigsministeren har jeg modtaget anmodning om, at der af folketinget foretages valg af nyt medlem til udetillægsnævnet i stedet for fiskeriminister Lars P. Gammelgaard (KF) og energiminister Svend Erik Hovmand (V).

De pågældende grupper har herefter udpeget henholdsvis medlem af folketinget Grethe Fenger Møller (KF) og medlem af folketinget Anders Fogh Rasmussen (V) til nye medlemmer af nævnet.

De pågældende er herefter valgt.

Samtykke til behandling:**Formanden:**

De på dagsordenen opførte sager kan kun med tingets samtykke behandles i dette møde, men hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg samtykket som givet. (Ophold). Det er givet.

Man gik da til:

1) Første behandling af lovforslag nr. L 203:

Forslag til lov om ændring af merværdiafgiftsloven og af lov om udligning af visse kommunale og amtskommunale udgifter til merværdiafgift og om det kommunale momsfond. (Forhøjelse af afgiften).

(Fremsat 14/3 86).

Sammen med denne sag foretoges de under punkterne 2–23 opførte sager, nemlig:

2) Første behandling af lovforslag nr. L 204:

Forslag til lov om ændring af lov om afgift af spiritus m.m.
(Fremsat 14/3 86).

3) Første behandling af lovforslag nr. L 205:

Forslag til lov om ændring af lov om afgift af vin og frugtvin m.m.
(Fremsat 14/3 86).

4) Første behandling af lovforslag nr. L 206:

Forslag til lov om ændring af lov om afgift af øl.
(Fremsat 14/3 86).

5) Første behandling af lovforslag nr. L 207:

Forslag til lov om ændring af lov om tobaksafgifter.
(Fremsat 14/3 86).

6) Første behandling af lovforslag nr. L 208:

Forslag til lov om ændring af lov om afgift af chokolade- og sukkerverer m.m.
(Fremsat 14/3 86).

7) Første behandling af lovforslag nr. L 209:

Forslag til lov om ændring af lov om afgift af konsum-is.
(Fremsat 14/3 86).

8) Første behandling af lovforslag nr. L 210:

Forslag til lov om ændring af lov om forskellige forbrugsafgifter. (Forhøjelse af afgiften af fjernsynsapparater, videoapparater og visse husholdningsapparater).
(Fremsat 14/3 86).

9) Første behandling af lovforslag nr. L 211:

Forslag til lov om godtgørelse af merværdiafgift af parfumer, toiletmidler m.v.
(Fremsat 14/3 86).

10) Første behandling af lovforslag nr. L 212:

Forslag til lov om ændring af lov om afgift af charterflyvning.
(Fremsat 14/3 86).

11) Første behandling af lovforslag nr. L 213:

Forslag til lov om ændring af lov om vægt-afgift af motorkøretøjer m.v.
(Fremsat 14/3 86).

12) Første behandling af lovforslag nr. L 214:

Forslag til lov om ændring af lov om afgift af benzin.
(Fremsat 14/3 86).

13) Første behandling af lovforslag nr. L 215:

Forslag til lov om ændring af lov om afgift af visse olieprodukter.
(Fremsat 14/3 86).

14) Første behandling af lovforslag nr. L 216:

Forslag til lov om ændring af lov om afgift af elektricitet.
(Fremsat 14/3 86).

15) Første behandling af lovforslag nr. L 217:

Forslag til lov om ændring af lov om afgift af gas.
(Fremsat 14/3 86).

16) Første behandling af lovforslag nr. L 218:

Forslag til lov om ændring af lov om afgift af stenkul, brunkul og koks m.v.
(Fremsat 14/3 86).

17) Første behandling af lovforslag nr. L 202:

Forslag til lov om ændring af lov om en særlig stempelafgift ved overdragelse af offentlige værdipapirer. (Stempelafgift af aktier og obligationer).

Af Thoft (SF) m.fl.
(Fremsat 14/3 86).

18) Første behandling af lovforslag nr. L 220:

Forslag til lov om ændring af lov om en særlig stempelafgift ved overdragelse af offentlige værdipapirer. (Fordobling af stempelafgift af aktier).

Af Bernhard Baunsgaard (RV) m.fl.
(Fremsat 14/3 86).

19) Første behandling af lovforslag nr. L 221:

Forslag til lov om ændring af lov om opkrævning af indkomst- og formueskat for personer m.v. (Kildeskat).

Af Bernhard Baunsgaard (RV) m.fl.
(Fremsat 14/3 86).

20) Første behandling af lovforslag nr. L 219:

Forslag til lov om ændring af lov om Statens Uddannelsesstøtte. (Forhøjelse af satser m.v. som følge af forhøjelse af merværdiafgiften til 23 pct.)

(Fremsat 14/3 86).

21) Første behandling af lovforslag nr. L 222:

Forslag til lov om ændring af lov om social pension. (Forhøjelse af grundbeløb m.v. ved ændring af merværdiafgiften til 23 pct.)

(Fremsat 14/3 86).

22) Første behandling af lovforslag nr. L 223:

Forslag til lov om ændring af lov om børnetilskud og andre familiedydelser. (Forhøjelse af børnetilskud m.v. ved ændring af merværdiafgiften til 23 pct.)

(Fremsat 14/3 86).

23) Første behandling af lovforslag nr. L 224:

Forslag til lov om ændring af bistandsloven. (Forhøjelse af ydelser ved ændring af merværdiafgiften til 23 pct.)

(Fremsat 14/3 86).

Formanden:

Taletiden er for ordførerne aftalt til 20 minutter i første omgang.

Lovforslagene sattes til forhandling.

*Forhandling***Ministeren for skatter og afgifter (Foighel):**

Socialistisk folkeparti har fremsat et forslag om ændring af børsstempelloyen, og det går for det første ud på, at afgiften skal forhøjes fra ½ pct. til 1½ pct., altså en tredobling. For det andet skal denne forhøjede afgift, der i dag kun gælder for aktier og lignende værdipapirer, for fremtiden også gælde ved omsætning af obligationer, pantebrev og andre tinglyste fordringer.

Jeg kan ikke anbefale dette meget vidtgående lovforslag. Skønsmæssigt kan det anslås, at det vil indbringe et merprovenu på omkring 10-15 mia kr. årligt, hvis man regner med, at omsætningen af papirer halveres på grund af afgiftsforhøjelsen. Den forbrugsbegrænsende virkning af disse afgifter er imidlertid særdeles beskedne. Det er jo først og fremmest de store institutioner som f.eks.

pensionskasserne, forsikringsselskaberne, Arbejdsmarkedets Tillægspension og Lønmodtagernes Dyrtidsfond, der køber og sælger obligationer, og det er jo ikke disse institutioners forbrug, vi skal begrænse.

Når provenuvirkningen bliver så voldsom, hænger det naturligvis sammen med den meget store omsætning af obligationer og pantebrev. Derfor må det også antages, at den foreslåede afgift kan få betydelige virkninger på bl.a. realkreditsystemet og byggeomkostningerne. Ikke mindst en afgift på obligationshandel vil gøre markedet mindre effektivt og hindre en korrekt kursdannelse. Afgiften vil også fordyre statens lånoptagelse, og en husejer, der skal optage lån i sin ejendom, vil blive ramt af en mærkbar forhøjelse af låneomkostningerne.

Hvad pantebrevene angår, vil jeg gøre opmærksom på, at den foreslåede afgift kommer oven i den meget betydelige afgift, som efter stempelloyen betales ved overdragelse af et pantebrev. Denne stempelafgift udgør 1½ pct. af pantebrevets pålydende, og hertil kommer en retsafgift på 400 kr. for tinglysningen.

Det anføres i bemærkningerne til lovforslaget, at afgiften af obligationer og pantebrev skal inddrage en del af obligationsejernes fortjeneste som følge af kursstigninger. En afgift af den art, der her er tale om, skal dog naturligvis betales, hvad enten sælgeren af værdipapirer har tjent på dem eller solgt dem med tab.

I øvrigt må man være opmærksom på, at lovforslaget i meget høj grad vil ramme indehavere af fast ejendom, fordi det fordyrer omsætningerne ved en ejendomsoverdragelse.

Endelig skal man ikke glemme, at langt den største del af kursgevinsterne for obligationer og pantebrev allerede bliver beskattet, da de enten er almindelig skattepligtig indkomst eller realafgiftspligtige, og som et led i skattereformen har vi jo gennemført en lov om beskatning af kursgevinster, der allerede er trådt i kraft.

At den foreslåede forhøjelse af børsstempelloyen ikke uden videre kan træde i stedet for de indgreb, som regeringen fremsætter forslag om, nævner jeg blot for en ordens skyld.

Som man vil forstå, kan jeg slet ikke anbefale dette lovforslag. Også det radikale venstre har fremsat et lovforslag om ændring af børsstempelloyen, og det går ud på, at børs-

[Ministeren for skatter og afgifter]

stemplet, der betales ved omsætning af aktier og lignende værdipapirer, skal forhøjes fra ½ pct. til 1 pct. af af overdragelsessummen. Jeg kan forstå, at dette lovforslag fremsættes nu, for at det kan indgå i drøftelserne om de indgreb, der skal foretages af hensyn til den økonomiske situation. Under udvalgsbehandlingen bør vi nok se nærmere på, hvorledes dette lovforslag må antages at påvirke forbruget, hvis vi som et led i indgrebene forhøjer en afgift af denne type.

Jeg kan oplyse, at provenuet af børsstemplet i finansloven for 1986 er budgetteret til 285 mill. kr., 1985 indbragte afgiften 274 mill. kr. Vi må altså anslå, at det er et merprovenu af denne størrelse, der kan opnås, hvis afgiften forhøjes til det dobbelte. Jeg synes, at lovforslaget trænger til at blive belyst nærmere under forhandlingerne i udvalget, og jeg er naturligvis parat til at bidrage hertil.

Endelig har jeg nogle bemærkninger til det forslag, som det radikale venstre har fremsat, og som går ud på at forhøje acontoskatten af aktieudbytter fra de gældende 30 pct. til 50 pct. Af bemærkningerne til forslaget fremgår, at forhøjelsen kun skal gælde dette år ud.

Lad mig sige med det samme, at jeg er klar til at overveje forslaget, men at jeg er opmærksom på en række tekniske problemer. Som allerede nævnt er udbytteskatten kun en foreløbig skat, der indeholdes på udbetalingstidspunktet. Efter årets udgang gøres den endelige skat op, og den indeholdte udbytteskat godskrives skatteyderen ved årsopgørelsen. Resultatet af forhøjelsen er derfor alene en likviditetsstramning for aktionærer i en periode frem til årsopgørelsen for 1986. På dette tidspunkt vil forhøjelsen betyde, at den skattepligtige eventuelt skal have udbetalt større overskydende skat med en 4 pct. skattefri godtgørelse.

Gennemførelsen af en forhøjelse af udbytteskatten vil, således som forslaget er udformet, ramme aktionærerne temmelig tilfældigt. Dette skyldes, at en lang række aktieselskaber, formentlig hovedparten, allerede har deklareret og betalt udbytte. For disse selskaber er forfaldstidspunktet for indbetaling af udbytteskatten allerede indtrådt, og en stor del har også allerede indbetalt den indeholdte skat. Andre selskaber, der endnu ikke har afholdt generalforsamling, kan undgå forhøjelsen, måske, men det forudsætter altså, at

generalforsamlingen afholdes inden den 1. april i år.

Forslaget indebærer også andre tekniske vanskeligheder, som jeg ikke er ganske overbevist om at der kan findes en løsning på. Jeg er især bange for, at det vil vise sig vanskeligt at administrere og kontrollere udbyttebeskatningen efter en procentforhøjelse. Sagen er jo den, at skattemyndigheden ved årsopgørelsen ikke umiddelbart kan se, om der er indeholdt 30 pct. eller 50 pct. udbytte-skat, hvilket jo som nævnt vil afhænge af det tidspunkt, da udbyttet blev deklareret. Og anfører skatteyderen, at der er indeholdt 50 pct. foreløbig skat, har skattemyndighederne kun små muligheder for at kontrollere rigtigheden af dette.

Jeg er selvfølgelig klar til at undersøge, om det vil være muligt at løse nogle af de påpegede tekniske problemer, men jeg må erkende, at jeg ikke på forhånd er særlig fortrøstningsfuld.

(Kort bemærkning).

Thoft (SF):

Jeg synes, det er meget vigtigt, at vi her fra starten af debatten har fået slået fast, at det forslag, SF har fremsat om en forhøjelse af børsstempeleafgiften, i provenu indbringer lige så meget som samtlige regeringens afgiftsforslag. Jeg har i bemærkningerne til lovforslaget skønnet, at det vil ligge et sted mellem 5 og 10 mia kr. Jeg var bange for at overdrive. Vi har nu fået skatteministerens ord for, at det er et sted mellem 10 og 15 mia kr., SFs forslag vil indbringe i provenu. Jeg er tilfreds med den konstatering, og jeg synes, det er vigtigt, at vi allerede fra starten af denne debat har fået slået fast, at SFs forslag altså vil indbringe det samme i provenu, hvis det bliver vedtaget, som samtlige regeringens afgiftsforslag.

Svend Auken (S):

For et par dage siden fik Danmark en ny regering. Der blev taget afsked med gamle ministre og sagt velkommen til nye ministre. Det vil jeg også gøre her i dag. Vores modstand mod regeringen udspringer ikke af uvilje mod enkeltpersoner, den bunder i forskellige i holdning og i menneskesyn.

Men den nye regering gav ikke nogen ny politik. Påskepakken er desværre en fortsæt-

[Svend Auken]

telse af den skæve udvikling herhjemme. Populært sagt kan man sige, at man tager fra de fattige og giver til de rige, og når så de rige har soldet, lader man de fattige betale ekstraregningen.

Socialdemokratiet tager klart afstand fra Schlüterregeringens påskepakke, og det gør vi af tre grunde.

For det første kommer indgrebet alt for sent. Underskuddet var sidste år på 28 mia kr. Udlandsgælden er i de sidste fire år, hvoraf vi jo har haft borgerlig regering i de 3½ år, blevet fordoblet. Under opsvinget har vi fordoblet vores gæld til udlandet, idet den er steget fra 124 mia kr. til 245 mia kr.

For det andet angriber indgrebet ikke problemerne ved deres rod. Vi ser ikke noget positivt perspektiv i regeringens afgiftspakke.

For det tredje virker indgrebet bundretfærdigt over for store grupper i vort samfund.

Siden begyndelsen af 1984, midt under det internationale opsving, burde det have stået klart for alle, at det gik den gale vej i dansk økonomi. Danske virksomheder kunne ikke fastholde deres markedsandele hverken herhjemme eller på eksportmarkederne, og det gav sig udslag i svigtende eksport og stigende import.

Til trods for international rygvind for økonomien, opsving, rentefald og råvareprisfald blev vor udlandsgæld øget dramatisk. Økonomiens modstandskraft over for eventuelle nye tilbageslag blev undergravet. Samtidig brugte den bedre stillede del af befolkningen noget af opsvinget på de svage gruppers bekostning. Spaltningen i et Overdanmark og et Underdanmark blev forstærket.

Som alle i befolkningen ved, nægtede regeringen at se kendsgerningerne i øjnene. Optimismen blev først til letsindighed, siden til slendrian. Måned efter måned lod regeringen stå til uden at foretage sig noget. Jo, man fortsatte med indgrebene over for kommunerne, de offentligt ansatte, de lavtlønnede og de svage grupper i samfundet: arbejdsløse, efterlønsmodtagere, bilstandsmodtagere, børnefamilier og pensionister, men man lukkede øjnene for hovedproblemerne herhjemme: den manglende opsparring og den svigtende konkurrenceevne.

Af det materiale, vi har fået af regeringen vedrørende dette indgreb, disse mange afgiftsforhøjelser, fremgår det meget tydeligt, at

de to mest dramatiske ting, der er sket under den borgerlige regering, er, at forbrugskvoten, dvs. det antal øre, vi bruger af hver krone, vi tjener, er blevet forhøjet fra 72 øre til 80 øre – fra 72 øre til 80 øre. Det andet, der fremgår med megen tydelighed, er, at budgetdepartementet for første gang vedgår, at danske virksomheder mister markedsandele både herhjemme og i udlandet. Disse hovedproblemer: svigtende opsparring og svigtende konkurrenceevne angribes ikke ved regeringens forslag.

Der er ikke noget forslag, der stimulerer opsparringen, og efter denne pakke fra regeringens side vil virksomhederne fortsætte med at miste terræn over for deres konkurrenter i udlandet. Det eneste, man faktisk gør med denne pakke, er at øge skattetrykket.

Under den økonomiske krise i forbindelse med det internationale tilbageslag, før regeringen kom til, var skattetrykket 46 pct. Med vedtagelsen af påskepakken kommer skattetrykket op på over 50 pct. Det er første gang i danmarkshistorien, at skattetrykket har været så højt, men et øget skattetryk giver ikke bedre konkurrenceevne og giver ikke øget opsparring. Indgrebene lindrer på underskuddet over for udlandet på kort sigt, men det helbreder ikke.

Endelig rammer påskeindgrebet i flæng, og en masse uskyldige mennesker, en masse uskyldige familier, der ikke har haft stigende forbrug, men måske direkte som følge af regeringens uretfærdige fordelingspolitik har haft faldende forbrug, bliver nu straffet med påskepakken. Det er uretfærdigt, og det kan ingen bortforklare.

I går under folketingets debat om de arbejdsløses situation fik vi at vide, at de arbejdsløses forhold under opsvinget under den borgerlige regering sammen med efterlønsmodtagernes og de syges er blevet forringet med 16 pct. De er blevet skåret ned i levofod med 16 pct. Alligevel ved vi i dag, at de skal bære påskepakken uden nogen form for kompensation. Jo, der er en lille kompensation. Et bæger yoghurt til 5 kr. bliver 25 øre billigere ved vedtagelsen af påskepakken. Arbejdsministeren sagde i går, at jeg skulle bare vente til i dag, så skulle jeg nok høre, hvor retfærdigt de arbejdsløse og efterlønsmodtagerne ville blive behandlet ved denne påskepakke.

[Svend Auken]

Jeg må indrømme, at skuffelsen i dag over, at man i det mindste ikke kan friholde denne gruppe, der er gået ned med 16 pct., er meget stor.

Socialdemokratiet må naturligvis sige nej til et indgreb, der kommer alt for sent, som ikke løser problemerne, og som rammer skævt og uretfærdigt. I stedet burde der være grebet ind i tide. I stedet burde man have angrebet problemerne ved deres rod. I stedet burde man have sørget for den sociale genopretning, der er betingelsen for, at man kan stramme finanspolitikken, uden at det specielt rammer de svage. Det har ofte været en borgerlig påstand, at vi ikke, når vi står i en vanskelig økonomisk situation, også kan gennemføre social genopretning. Indgrebet her viser med al ønskelig tydelighed, at man ikke retfærdigt kan bruge finanspolitikken som våben, medmindre man har en ligelig social udvikling herhjemme.

Forskellen mellem os og den borgerlige regering ligger på disse tre punkter. Den borgerlige regering har desværre ikke engang styr på økonomien i medgang, den kan end ikke fordele frugterne af et opsving retfærdigt. Socialdemokratiet opfordrer regeringen til at trække disse kriseindgreb tilbage og indlede forhandling med partierne her i folketinget om 3 punkter.

For det første en forbedring af konkurrenceevnen gennem en hurtig og nødvendig teknisk omstilling af vores produktion og en mere aktiv eksportindsats. Dette kræver en helt anderledes teknologi- og erhvervs politik herhjemme, og den opfordrer vi til.

For det andet en gennemforhandling af forslag, der kan forbedre opsparingen og nedsætte forbruget hos de grupper, der virkelig har sat forbruget i vejret i de seneste år.

Fra arbejderbevægelsens side har vi for længst lagt to vigtige forslag frem, som virkelig vil sætte opsparingen i vejret. Jeg tænker naturligvis på forslaget om en pensionsreform for alle og på forslaget om obligatorisk overskudsdeling, men vi er villige til at forhandle andre forslag, der effektivt fremmer opsparingen. Regeringen har til dato ikke givet et eneste bud på, hvordan man løser denne vigtige opgave. Vi er også rede til konstruktive drøftelser om en begrænsning af navnlig den voldsomme vækst i det lånefinansierede forbrug.

Og endelig for det tredje en social genopretning af vilkårene for de dårligst stillede grupper: arbejdsløse, syge, efterlønsmodtagere, modtagere af samfundets bistand osv. og en opretning for de offentligt ansatte og de lavtlønnede.

Hvis der gennemføres en sådan social omfordeling, er vi naturligvis – det siger sig selv – parat til at diskutere f.eks. energifgifter inden for rammerne af en konstruktiv energi- og transportpolitik.

Vi opfordrer som sagt regeringen til at besinde sig, trække sine forslag tilbage og forhandle. Oven på det fejlslagne overenskomstindgreb og den mislykkede julepakke burde regeringen naturligvis være blevet kloge. I hvert fald er det vort håb, at vælgerne er blevet det.

Når mennesker ude over det ganske land vil protestere mod denne påskepakke, som det bl.a. vil ske ved folkemødet i Forum på søndag, er det ikke kun de uretfærdige afgifter, de tager afstand fra. Det er hele det skæve perspektiv i den nuværende politik. Stadig flere mennesker i vort samfund er urolige over udviklingen, tanken om det spaltede samfund.

Der vil naturligvis blandt de protesterende være mange offentligt ansatte. Det kan ikke komme bag på nogen. Ud over de lavtlønnede på det private arbejdsmarked ramte regeringens overenskomstindgreb sidste forår først og fremmest de offentligt ansatte. Det er dem, der er spændt fast i finansministerens lønrammer, og det er dem, der mere end nogen andre på arbejdsmarkedet kan føle det som en hån, at der oven i et ikke ubetydeligt reallønsfald nu lægges nye afgifter, der jo ikke skyldes deres, men andres merforbrug.

Mange offentligt ansatte føler, at denne udvikling ikke er tilfældig. De mener, at det er et mål for den borgerlige politik at forringe den offentlige sektor. Når julepakken lagde statsafgift på f.eks. kommunale plejehjem og deres personale, var det ikke af hensyn til betalingsbalancen, men så var det dels for at sikre et smukt statsregnskab, dels for at forringe værdien af de tjenester, borgerne får fra det offentlige. Tanken synes desværre at være den, at når noget er offentligt, skal det helst være så dårligt og så dyrt som muligt. Skattetrykket vokser, men servicen presses ned.

[Svend Auken]

Socialdemokratiet har for længst fremsat forslag i folketinget om, at de værste urimeligheder over for amter og kommuner fjernes. Hvis de holder det samme niveau i år som sidste år, skal de ikke straffes gennem ekstra statsafgifter. Der er – undskyld, jeg siger det så klart – noget uhyggeligt ved et samfund, hvor der spares på hospitalerne, så de syge ikke kan få en forsvarlig behandling, for at man kan få råd til at mindske vægtafgifterne på personbiler. I disse dage går der meddelelse ud til alle offentlige arbejdspladser om, hvad der skal ske, når arbejdstiden sættes ned med 1 time om ugen til 1. december. Selv om det kun er en besked om arbejdstidsnedsættelse, er der ingen tvivl om, at de offentligt ansatte ligesom de privat ansatte har set frem til 1 times mindre arbejde om ugen med henblik på, at de kunne få mere tid, mindre stress, og også til, at flere af deres arbejdsløse kolleger kunne komme i arbejde som kompensation for arbejdstidsnedsættelsen.

Tilsyneladende bliver der givet kompensation, dog ikke fuld kompensation. Finansministeren har regnet ud, at kompensationen skal være 1,93 pct. på rammerne, og det svarer vel til ca. 75 pct.s kompensation, men samtidig har finansministeren meldt ud til alle offentlige arbejdspladser, at der skal spares 2 pct. på rammerne, og det vil i realiteten sige, at de offentligt ansatte trods alle dyre løfter om det modsatte selv kommer til at betale for nedsættelsen af arbejdstiden. Der skal løbes endnu hurtigere på de offentlige arbejdspladser, hvis folk da ikke forinden sætter sig ned i protest.

Samtidig med regeringsomdannelsen lovede CDs daværende gruppeformand, hr. Nør Christensen, at karensdagen ville forsvinde – det var i hvert fald det, man kunne få indtryk af – under den nye CD-socialminister. Er det rigtigt? Det er der grund til at spørge både finansministeren og socialministeren om, og hvis det er rigtigt, hvorfor søren har man så ikke pyntet på denne påskepakke ved at tage forslaget med her? Det ville have været fornuftigt at erkende fejlen med karensdagen. Den giver jo ikke den forudsatte besparelse, og den rammer kvinderne, de lavtlønnede og de offentligt ansatte hårdest. Man behøver end ikke at have teknisk besvær med at udarbejde et forslag herom. Socialdemokratiet har for længst i folketinget

fremsat lovforslag om ophævelse af karensdagen; det ligger simpelt hen grydeklart i folketingets socialudvalg.

Pakkens sociale kompensationer er helt utilstrækkelige. Der kompenseres kun for moms og kun for visse grupper. Som jeg sagde før, udgør det samlede kompensationsbeløb kun 5 pct. af det afgiftsprovener, man tager hjem. Mælketilskuddet blev i sin tid sparet væk af regeringen, de radikale og fremskridtspartiet. Nu skal det genindføres, dog ikke helt, men delvis, og tanken er vel, at man efter at have vedtaget påskepakken med delvis genindførelse af mælketilskuddet har fået sig et fortræffeligt spareobjekt til efterårets spareforhandlinger.

Howdan er så udsigterne for dansk økonomi i de kommende år? De er trods den hjemlige indsats og trods regeringens skæve økonomiske politik lyse. Det skyldes, at den internationale rygvind er blevet forvandlet til en storm. Vi har en storm i ryggen på os i øjeblikket. Regeringen har selv beregnet, at alene dollarkurs og olieprisfaldet i årets første måneder – hvis det holder – giver en forbedring af betalingsbalancen på tilsammen 20 mia kr. i 1986 og 1987.

Dertil kommer naturligvis, at virkningen af dette olieprisfald er stigende købekraft på vore eksportmarkeder og dermed bedre muligheder for de af vore virksomheder, der eksporterer. Danmark har fået, kan man sige, en omvendt oliekrise, en oliekrise med modsat fortegn, serveret på et sølvfad. Det er op til os selv, om vi vil bruge denne nye chance til – i stedet for, som vi gjorde, da vi havde det sidste opsving, at solde den op – at skabe en varig løsning af balanceproblemerne herhjemme og til igen at skabe social retfærdighed og trygge vilkår for befolkningen.

Desværre har vi i socialdemokratiet ikke megen tro på, at det vil lykkes med den nuværende regerings politik. Man vil nok – og det tror jeg ikke vi kan undgå, jeg advarer imod det, men jeg tror ikke, vi undgår det – i de kommende måneder tage de forbedrede betalingsbalancetal, der næsten uundgåelig vil komme, uanset hvilken politik man fører herhjemme, som udtryk for, at nu er det ved at lykkes, nu er det ved at vende. Men der er grund til at frygte, at tallene kun dækker over en fortsat forværring af den danske konkurrencesituation over for udlandet.

[Svend Auken]

Mange mennesker synes, at vi skælder for meget ud på hinanden herinde. De ønsker større fordragelighed og samarbejde. Til dem vil jeg gerne sige, at socialdemokratiet har de sidste 3½ år rakt hånden frem til samarbejde om en anden økonomisk politik. Hver gang er den blevet slået til side. Man ønsker, nærmest af principielle grunde, at den ene halvdel skal regere over den anden halvdel. Resultatet er desværre trods alle gode internationale muligheder blevet den uholdbare og uretfærdige udvikling, som hele den danske befolkning kender. Mange familier ser, hvordan både deres egen og samfundets økonomi undergraves.

Påskepakken vil trække Danmark endnu mere skævt.

Grethe Fenger Møller (KF):

Regeringens ønske om at gennemføre en finanspolitisk stramning på 11 mia kr. skal ses som en styrkelse og en fortsættelse af den økonomiske genopretningspolitik, der blev påbegyndt i september 1982.

For både den enkelte borger, den enkelte virksomhed og det danske samfund som helhed er det fundamentalt, at genopretningspolitikken ikke svækkes.

Vi vil fastholde regeringens mål: at nedbringe underskuddene på statsfinanserne og betalingsbalancen og reducere arbejdsløsheden.

Den finanspolitiske stramning på de 11 mia kr. skal være medvirkende til dette.

Det er ikke nogen hemmelighed, at regeringen har været imod at skulle gribe ind med skatter og afgiftsforhøjelser, men vi er kommet i en situation, hvor det stigende forbrug tvinger os til det. Årsagen til, at det er blevet nødvendigt at stramme den økonomiske politik, er, at vores genopretningspolitik har virket hurtigere, end man kunne forvente, da regeringen tiltrådte.

Hvad er der så sket i de sidste 3½ år? Jo, regeringens politik har sikret befolkningens velfærd, den velfærd, som den tidligere socialdemokratiske regering var ved at sætte over styr. Hvem husker ikke den økonomiske situation i 1982 med gru? Statsunderskuddet nærmere sig de 80 mia kr. Renten var nået op på et historisk højt niveau, og Danmark havde Europarekord i små investeringer. Priserne steg så kraftigt, at store lønstigninger

slet ikke gav stigende købekraft, tværtimod. I 1980 og 1981 faldt reallønnen i gennemsnit med 4 pct. om året.

Regeringens stramme udgiftspolitik, indkomstpolitikken og den inflationsdæmpende valutakurspolitik har på kun 3½ år fuldstændig formået at vende dansk økonomis døds-spiral til en opadgående kurve. Resultaterne taler helt for sig selv.

I 4. kvartal 1985 var der i Danmark beskæftiget næsten 2 millioner lønmodtagere. Det er det største tal nogen sinde i danmarkshistorien. I forhold til situationen ved regeringens tiltræden er der skabt ikke færre end 152.000 nye arbejdspladser, fortrinsvis i den private sektor, hvilket også var en del af regeringens mål. Alene det sidste år er antallet af fuldtidsbeskæftigede lønmodtagere steget med 80.000. Den stigende beskæftigelse har givet sig udslag i faldende arbejdsløshed. I december 1985 var der 218.000 fuldtidsledige, et fald på 40.000 i forhold til situationen i september 1982. Antallet af personer med en meget lang ledighedsperiode, dvs. personer, der i 1985 var arbejdsløse i mere end 30 uger, er i forhold til 1984 reduceret med 26.000. Hvilke formidable resultater af en konsekvent gennemført indkomstpolitik!

Ikke kun på arbejdsløshedsbekæmpelsesområdet har genopretningspolitikken været en succes. De seneste tal fra OECD viser, at Danmark i perioden fra december 1984 til december 1985 har haft en stigning i forbrugerpriserne på kun 3,6 pct. Også investeringerne, som skal sikre, at velfærdssamfundet kan bevares, er vokset markant.

Fra i starten af 1980'erne at have bundrekord i erhvervsinvesteringer i Europa er vi i dag det land i Europa, hvor erhvervsinvesteringerne vokser mest. Denne kraftige investeringsvækst, ja, man kan med rette sige: dette investeringsboom, skyldes den stramme indkomstpolitik, den faldende rente samt de forbedrede afsætningsmuligheder, forhold, der kun er blevet til virkelighed, fordi regeringen har haft den fornødne handlekraft til at gennemføre sin genopretningspolitik.

Vi kan derfor fastslå, at den økonomiske udvikling i de sidste 3½ år peger den stik modsatte vej af den, vi gik under socialdemokratisk regeringsledelse, og når oppositionen nu gentagne gange hævder, at opsvinget i dansk økonomi er kommet til os udefra, er

[Grethe Fenger Møller]

det blot et forsøg på ikke at ville se kendsgerningerne i øjnene.

I perioden 1983–85 steg bruttonationalproduktet, rensset for prisstigninger, med 3 pct. pr. år i Danmark og i det øvrige Europa med kun små 2 pct. Arbejdsløshedsprocenten i EF-landene under ét er steget fra i 1982 at være 8,9 pct. til i dag at være 11,1 pct. I Danmark derimod er ledigheden i samme periode faldet fra 9,8 pct. til i dag 8,8 pct. Da regeringen tiltrådte, lå Danmark, hvad angår prisstigninger, på 17. pladsen af 24 OECD-lande. Og hvordan er det så i dag? Ja, i dag ligger vi på en flot femteplads, næsten på linje med lavinflationslande som Japan, Schweiz og Vesttyskland.

Når man hører socialdemokratiets kritik af regeringens økonomiske politik, skulle man næsten tro, at antallet af bistandshjælpsmodtagere var blevet fordoblet de sidste tre år. Situationen er imidlertid den omvendte: antallet af personer på varig hjælp er faldet med ikke mindre end 40 pct. og det samlede antal bistandshjælpsmodtagere med 10 pct.

På trods af den meget vanskelige økonomiske situation er det under denne regering lykkedes at gennemføre en række sociale forbedringer: realindkomsten for pensionister har været stigende. Førtidspensionsreformen, de forhøjede fripladsgrænser, udvidelsen af barselorloven er eksempler på, at den sociale velfærd er øget.

Men på ét punkt har den økonomiske udvikling ikke svaret til regeringens forventninger: betalingsbalanceunderskuddet er ikke blevet nedbragt i et tempo som ønsket af regeringen. I 1985 blev underskuddet som bekendt 28 mia kr. At underskuddet er af den størrelsesorden, skyldes, at det økonomiske opsving ganske enkelt har været kraftigere, end selv regeringen havde turdet håbe på. Desuden må vi ikke glemme, at regeringen arvede en kæmpeudlandsgæld, da den i 1982 overtog det socialdemokratiske underskudsbo. Gælden betød, at det danske samfund alene i 1985 blev påført renteudgifter på 25 mia kr. Havde socialdemokratiet efterladt dansk økonomi gældfri, ville problemerne med betalingsbalancen ikke have eksisteret.

Den finanspolitiske stramning skal medvirke til at løse betalingsbalanceproblemet ved at afdæmpe forbruget. Danmark skal eksportere sig ud af betalingsbalanceproblemet. I den seneste tid har vi imidlertid ople-

vet, at hjemmemarkedet er vokset for meget. Virksomhedernes incitament til at eksportere er blevet mindsket, fordi udviklingen i det hjemlige forbrug har været for kraftig, og det kan regeringen ikke sidde overhørig.

Når socialdemokratiet og venstrefløjspartierne skal kritisere regeringens økonomiske politik – og det er svært for dem, det vil jeg godt indrømme – så er det faste inventar altid en påstand om, at det kun er de velstillede, der har øget forbruget. Men de, der har fulgt lidt med i debatten herom, har sikkert lagt mærke til, at oppositionen aldrig har formået at føre bare det mindste bevis for rigtigheden af denne påstand. Egentlig er det heller ikke så mærkeligt, for der eksisterer nemlig ikke et sådant bevis.

Det er en kendsgerning, at igennem hele denne regerings levetid har vi set den kraftigste forbrugsstigning inden for netop de typer af forbrugsgoder, der vejer lige tungt i alle husstandes forbrug uanset indkomst. For at sige det lidt mere præcist er det kategorier som transport, kommunikationsudstyr, tøj, fodtøj og andre ting.

Forbrugsstigningen omfatter altså de brede lag i den danske befolkning, og det er derfor rimeligt, uanset hvad oppositionen forsøger at bilde os ind, at et indgreb over for forbruget kommer til at ramme tilsvarende bredt. Og da regeringen altid har friholdt de dårligst stillede, har den på alle områder sørget for at bevare den sociale balance i indgrebet.

Energipriserne hæves kun til marts 1985-niveauet. Forbrugerne vil altså ikke opleve markante stigninger i energipriserne i forhold til, hvad de har været vant til. Der gives også omfattende sociale kompensationer i forbindelse med momsforhøjelsen. Alle sociale ydelser opreguleres, således at momsforhøjelsen ikke reducerer deres købekraft. Endvidere gives der tilskud til visse dagligvarer som mælk, smør, ost m.v. Samtidig søger man at dæmpe det stærkt stigende forbrug af særlig luksusbetonede varer via en forhøjelse af giftskatterne og punktafgifterne på bl.a. charterrejser og videomaskiner.

Regeringen har altså sørget for, at indgrebet bliver båret af de stærkeste skuldre, og det er jo, bl.a. takket være regeringens politik, det overvejende flertal af danskernes skuldre.

Den finanspolitiske stramning vil påvirke lønmodtagernes realløn, men ikke særlig

[Grethe Fenger Møller]

kraftigt. For det private arbejdsmarked har der i det sidste år endda været en kraftig reallønsudvikling. Udviklingen i den disponible realløn vil dog stadig være positiv.

Det må erkendes, at de offentligt ansatte ikke har haft en tilsvarende udvikling. Regeringen er opmærksom på dette, og ved de kommende overenskomstforhandlinger må dette naturligvis indgå i forhandlingerne. Jeg mener, det må være en opgave at skabe balance mellem de forskellige lønmodtagergrupper.

De offentligt ansatte kan dog glæde sig over, at det offentlige underskud næsten er bragt ud af verden. Det giver dem øget tryk-
hed i ansættelsen. Besparelser og dermed personalereduktioner er ikke længere en trussel, som det var, da man ved regeringens tiltræden havde udsigt til et astronomisk stort statsunderskud.

Med til at forbedre de offentligt ansattes lønninger vil være planerne om at modernisere lønsystemerne inden for den offentlige sektor, således at lønstigningerne kædes sammen med produktivitetsstigninger.

Alt i alt vil de økonomiske stramninger sikre fortsættelsen af genopretningspolitikken. I de kommende år vil underskuddet på betalingsbalancen blive mindsket for til sidst helt at blive elimineret. I 1986 vil underskuddet falde til 18 mia kr., godt hjulpet af den aktuelle forbrugsdæmpning. Samtidig vil inddragelsen af de 11 mia kr. betyde, at der allerede i år bliver et overskud på statsfinanserne på ca. ½ mia kr. Og igen må man notere sig, at regeringen er kommet foran sine egne mål, for de planer, der oprindeligt var lagt, var, at man skulle have balance på statsregnskabet i 1990; nu når vi dette allerede i 1986.

Hvis regeringen ikke gennemførte en stramning af den økonomiske politik nu, ville der være risiko for, at økonomien blev ophedet. Renten ville stige, investeringerne falde, det økonomiske opsving ville gå i stykker, arbejdsløsheden ville begynde at stige igen. Med indgrebet kan vi forvente, at der i år vil være 30.000 færre uden arbejde, end der var i 1985.

Regeringens forslag til afdæmpning af stigningen i det private forbrug indeholder altså alt det, man kan forlange, når operationen nu engang er nødvendig. Det griber ind over for stigningen i forbruget uden at ram-

me de dårligst stillede og uden at sætte den positive udvikling i dansk økonomi over styr.

Vi i det konservative folkeparti har altid været realister, og disse forslag er, som det også er fremgået af udtalelser fra en række økonomer, udtryk for, hvad der er behov for, hvis vi skal fortsætte genopretningspolitikken, og det vil vi. Derfor kan jeg på det konservative folkepartis vegne anbefale forslagene til vedtagelse.

(Kort bemærkning).

Svend Auken (S):

Jeg vil gerne sige til den konservative ordfører, at selvfølgelig er vi i oppositionen ikke overrasket over, at regeringen griber ind. Som bekendt sagde vi i efteråret, at så snart kommunevalget var overstået, ville regeringen gribe ind. Nej, sagde statsministeren, og ville nærmest lave en radiorådssag ud af det for at få stoppet disse urigtige rygter.

Så kom regeringens indgreb, den såkaldte julepakke, og så var jeg så dristig at hævde, at vi såmænd nok fik et indgreb inden sommerferien. Jeg husker, at den nuværende fiskeriminister næsten fik en blodstyrning af forargelse over, at jeg kunne fremkomme med denne påstand. Jeg fik jo heller ikke helt ret, for det kom hurtigere, end jeg havde troet; det kom inden påske.

Den konservative ordfører har ret, når hun siger, at der også var gæld i den socialdemokratiske regerings og tidligere borgerlige regerings tid. Det lykkedes os i hele den danske historie frem til udgangen af 1981 at gældsætte dette land med 124 mia kr., men det er lykkedes den borgerlige regering inden for de sidste fire år at gældsætte os med 121 mia kr., og det er imponerende. Det skal statsministeren have med, næste gang han skal fremhæve, hvad der virkelig er sket under den borgerlige regering, nemlig at det er lykkedes under en international højkonjunktur at fordoble vor udlandsgæld.

Jeg må endelig sige til fru Grethe Fenger Møller, at hun må have været åndeligt fraværende i samtlige de år, hun har været medlem af den nuværende regering, når hun kan hævde, at man altid har sørget for at skåne de svageste grupper i forbindelse med de økonomiske indgreb. Mener fru Grethe Fenger Møller, at de arbejdsløse og efterlønsmodtagerne hører til de stærkeste grupper i

[Svend Auken]

vort samfund? I går fik vi at vide, at de havde fået forringet deres forhold i hendes ministertid med 16 pct. De får ikke en øres kompensation i forbindelse med dette indgreb, ligesom de ikke har fået nogen form for kompensation ved alle tidligere indgreb fra den nuværende regerings side.

(Kort bemærkning).

Lenger (VS):

Jeg synes, det var interessant at høre den konservative ordfører forsøge at placere, hvor forbrugsudvidelsen er sket. Jeg synes, det var interessant at høre, at det var sket inden for varegrupper, der vejer lige tungt i alle samfundsgrupper. Dermed forsøgte hun vel egentlig at forklare, at det i virkeligheden var alle samfundsgrupper, der var skyld i den udvikling, der er sket på betalingsbalancen.

Jeg synes, at fru Grethe Fenger Møller skylder os en forklaring på den økonomiske sammenhæng i, at en gruppe, der som de arbejdsløse har haft en nedgang på 14-16 pct., skulle have øget sit forbrug og endda skulle have øget forbruget i et sådant omfang, at det har skabt problemerne på betalingsbalancen. Der må være en meget elementær forklaring, men jeg kan ikke umiddelbart se den, og derfor vil jeg gerne bede om den.

Denne gruppe, nemlig de arbejdsløse, er tilsyneladende den, den konservative ordfører opfatter som de stærkeste skuldre, for det er netop denne gruppe, der kommer til at bære dette økonomiske indgreb, de arbejdsløse, som har haft en tilbagegang på 14-16 pct. i købekraftmulighed. For nylig finder man ud af, at nu er det vist for groft, nu må man vist hellere give dem 2 pct. i forøgelse, men inden den forøgelse overhovedet er trådt i kraft, pålægger man dem nye byrder, der mere end opsluger de sølle 2 pct., man for kort tid siden fandt ud af at man ville give dem.

Jeg synes, det kunne være interessant at få forklaret, hvordan man med en sådan økonomisk udvikling inden for denne gruppe skulle kunne udvide sit forbrug.

(Kort bemærkning).

Maisted (FD):

Man er nærmest ved at blive syg af at høre på hr. Svend Aukens forklaring om, hvor socialt bevidst socialdemokratiet har været. I deres tid har de udstedt statsobligationer for at dække en indenlandsk gæld, et underskud, i årevis. Det vil sige, at de sørgede for, at kapitalejere i dette land var i stand til at købe papirer til en høj rente, en lav kurs, og den dag man får et økonomisk opsving, får de selvfølgelig nogle kursgevinster.

Hvem er det, der kommer til at betale for den socialdemokratiske økonomiske politik? Det er de svageste grupper i samfundet, der selvfølgelig ikke har haft muligheder for at købe de statspapirer op, som socialdemokratiet bare trykte i stedet for at trykke penge-sedler. Det er nemlig sandheden.

Hele den økonomiske misere stammer ene og alene fra en forfejlet økonomisk politik, som socialdemokratiet har gennemført bevidst for at skabe en offentlig sektor på omkring en million mennesker, så man var sikker på at have et vist stemmegrundlag for sin fremtidige politik. Det er dér, miseren ligger, og det er derfor, de svage grupper har været hårdt ramt. Det er socialdemokratiet ene og alene, der er årsag til det.

Og når hr. Svend Auken sagde, det her kom for sent, vil jeg sige: ja, det kom 16 år for sent, hr. Svend Auken.

(Kort bemærkning).

Grethe Fenger Møller (KF):

Det kan nogle gange være lidt svært at forstå den logik, hr. Svend Auken anvender. Både i sit første og i sit andet indlæg tager han afstand fra det forslag, regeringen kommer med her, og samtidig bebrejder hr. Svend Auken regeringen, at den ikke er kommet med forslagene på et tidligere tidspunkt. Hvor er logikken henne, hvis hr. Svend Auken synes, at det er et problem, at regeringen ikke er kommet med forslagene på et tidligere tidspunkt? Man skulle da umiddelbart tro, at det betød, at socialdemokratiet ville være enig i forslagene og ville fremskynde behandlingen og ville stemme for forslagene, fordi de var så nødvendige. Det er ikke logisk at kritisere, at de kommer så sent, og dernæst at være negativ.

Hr. Svend Auken var inde på nogle betragtninger om, at regeringen ikke havde gjort det særlig godt for de svageste stillede.

[Grethe Fenger Møller]

Jeg tror, hr. Svend Auken har glemt, hvordan Danmark så ud, dengang hr. Svend Auken var med i en regering: et Danmark med en kæmpearbejdsløshed, et Danmark med en høj rente og med en høj inflation. Det, at der er kommet 150.000 nye i beskæftigelse – de er gået fra dagpenge til løn og til tryghed, fordi det kan være, at de ikke bare er kommet i arbejde, men at de også bliver i arbejde – er sandelig også at hjælpe de svageste.

Jeg mener, at den barske indkomstpolitik, regeringen har ført, lige siden den trådte til, har været succesrig. Den har været med til at skabe den konkurrenceforbedring, Danmark havde så afgørende brug for, og har også bevirket, at mange mennesker er kommet i arbejde.

Hvis vi vender os til de betragtninger, der har været om forbruget, er det klart, at der har været en forbrugsudvidelse, det kan vi jo se, men det er også klart, at når folk træder ind på arbejdsmarkedet eller går fra dagpenge til løn, så stiger deres indkomst, og så stiger også deres forbrug. De statistiske oplysninger, vi har, tyder i hvert tilfælde på, at det er én af årsagerne til det. Der er også andre mennesker, der har haft et forbrug, men det er folk, der har valgt at have et forbrug i stedet for at have en opsparing. Men meget af det skyldes, at 150.000 mennesker er gået fra dagpenge til almindelig løn.

(Kort bemærkning).

Gert Petersen (SF):

Sjældent har jeg hørt et så fantastisk skoleeksempel på, hvordan man kan tale udenom. Fru Grethe Fenger Møller blev spurgt, hvordan hun kunne sige, at denne regering har skånet de svageste, når vi i går fik gentaget den oplysning, at de arbejdsløse har haft et fald i deres købekraft på 16 pct. i de sidste tre år. Det er muligt, fru Grethe Fenger Møller glemte spørgsmålet, men så lad det være gentaget: hvordan kan man sige, at regeringen har skånet de svageste, medmindre man mener, at de arbejdsløse er en af de økonomisk stærke grupper i samfundet? Det var også det, der blev spurgt om fra VS' side.

Jeg synes efterhånden, at det er noget trættende at høre regeringen lovprise sig selv, fordi der er kommet 150.000 flere i arbejde. Det er en ringe trøst for de 230.000, som er arbejdsløse, og som har måtte opleve, især

hvis de har været langvarigt arbejdsløse, at deres levestandard er blevet beskåret hele tiden som følge af denne regerings indsats. Ja men de 230.000 arbejdsløse kan da ikke spise det, som de 150.000, der er kommet i arbejde, kan skaffe hjem. Det hjælper jo ikke de 230.000 arbejdsløse noget.

Regeringens optræden over for disse 230.000 arbejdsløse – det er et meget stort tal, som den nuværende statsminister i 1980 eller 1981 sagde var totalt uacceptabelt – er ganske enkelt forargelig, og det bliver endnu mere forargeligt, når regeringen prøver på at tale sig uden om problemet.

(Kort bemærkning).

Anker Jørgensen (S):

Jeg hører også til dem, der undrer mig over den konservative ordførers, skal vi sige følgen op i en optimisme, som ikke har spor med realiteterne at gøre.

Fru Grethe Fenger Møller taler om »formidable« resultater af regeringens politik, men fru Grethe Fenger Møller glemmer fuldstændig at tale om det betalingsbalanceunderskud, der er. Jo, fru Grethe Fenger Møller taler selvfølgelig om det, for hun siger, at underskuddet ikke er gået så meget ned, som regeringen havde ønsket. Nej, det er det bestemt ikke. Det er steget enormt. Fra 11–12 mia kr. er det nu blevet 28 mia kr. Det er den »formidable« succes, regeringen har med sin økonomiske politik. Det er egentlig fantastisk, at man kan stå og sige det.

Og så er der jo lige det med udlandsgælden, der på 3–4 år er fordoblet. Tænk, hvor alarmerende hr. Poul Schlüter talte, dengang han udtalte sig om den danske udlandsgæld. 124 mia kr., hvor var det frygteligt for vores børn og børnebørn. Nu er det altså 245 mia kr. Fru Grethe Fenger Møller, er det succes i den økonomiske politik?

Og så én ting mere: konkurrenceevnen er forbedret. Nej, den er ikke, det er direkte forkert. Det står oven i købet i regeringens egne papirer, som vi har fået i dag til morgen. Den er forringet, markedsandelene er gået ned. Med andre ord: også på det felt er fru Grethe Fenger Møller galt orienteret.

(Kort bemærkning).

Grethe Fenger Møller (KF):

[Grethe Fenger Møller]

Jeg forstår godt hr. Gert Petersens spørgsmål. Jeg tror bare, problemet er det, at hr. Gert Petersen og jeg ikke er enige om svaret. Hr. Gert Petersen siger: hvordan hjælper vi de svageste? Hvis man skulle følge hr. Gert Petersens model, skulle man bare køre videre, som alting var inden 1982.

Skulle man ikke gøre, som regeringen har valgt at gøre, og sige: ja men hvad skal vi nu gøre for at få folk ud af arbejdsløsheden? Vi skal selvfølgelig få dem i arbejde. Hvordan gør vi det? Vi må føre en stram indkomspolitik, og så må de, der er i beskæftigelse, være solidariske med de ledige og tåle en stram lønramme. Vi må også føre en stram udgiftspolitik. Det har givet resultater for de mange hundrede tusinde mennesker, der er kommet i arbejde.

Jeg tror ikke, hr. Gert Petersen kan forstå, at hvis man havde fulgt hr. Gert Petersens råd, så havde vi ikke fået et kæmpefald i arbejdsløsheden.

Så vil jeg gerne sige til hr. Anker Jørgensen, at det er altid, synes jeg, lidt beskæmmende, at socialdemokratiet ikke kan acceptere, at firkloverregeringen har været en succes, at socialdemokratiet ikke kan synes, det er positivt, at beskæftigelsen er steget, at inflationen er faldet, at renten er faldet, at det faktisk også er et sundhedstegn, at vi har begyndende flaskehalsproblemer på arbejdsmarkedet.

Det er da rigtigt, at vi har et betalingsbalanceunderskud; ellers ville vi ikke have denne debat i dag. Men det, jeg sagde i mit indlæg, var, at når vi har det store underskud på betalingsbalancen, så skyldes det faktisk, at regeringens politik har været en succes, at regeringens politik har virket stærkere og hurtigere, end man kunne regne med.

Det er ikke rigtigt, at vores konkurrenceevne ikke er forbedret. Den er netop blevet forbedret på grund af indkomspolitikken. Men det, der er sket, er, at forbruget er steget, fordi man har haft bedre mulighed for at købe på hjemmemarkedet. Det, vi nu skal gøre, er at begrænse forbruget, så vi kan komme ud på eksportmarkedet og dér sælge vore varer.

(Kort bemærkning).

Camre (S):

Der er mange mystiske forklaringer på, hvorfor det ikke er gået så godt, som det altså skulle være gået. Der er en af de forklaringer, jeg hørte her fra fru Grethe Fenger Møller, jeg godt vil have uddybet lidt, for den var næsten uforståelig for mig.

Det er påstanden om, at en væsentlig grund til stigningen i betalingsbalanceunderskuddet skulle være, at en del mennesker, som førhen var ledige, og som kun fik understøttelse, nu pludselig er kommet i arbejde, og så har de fået en større indkomst, og så bruger de noget mere. Der er ikke nogen tvivl om, at hvis man går fra arbejdsløshedsunderstøttelse til en rigtig løn, så kan man bruge noget mere, men der er jo også den meget centrale forskel på at være ledig og at være i arbejde, at når man er i arbejde, så producerer man noget. Før skulle man, om jeg så må sige, underholdes af andre, men når man er i arbejde, kan man producere noget, der har en større værdi. Man producerer rent faktisk, når man er lønmodtager, mere end det, man selv får.

Derfor er det mig aldeles umuligt at forstå fru Grethe Fenger Møllers påstand om, at netop det forhold skulle have forringet betalingsbalancen. Det må da vist være lige omvendt.

Formanden:

Jeg har endnu tre noteret til korte bemærkninger, og jeg annoncerer, at vi nærmer os afslutningen af denne omgang af korte bemærkninger.

(Kort bemærkning).

Lenger (VS):

Jeg synes, det er interessant at høre, at fru Grethe Fenger Møller siger, at hun godt forstod spørgsmålet. Det lader hun sig ikke mærke særlig meget med, men jeg vil godt gentage det.

Fru Grethe Fenger Møller sagde, at alle grupper har haft en forbrugsudvidelse, underforstået, at så skulle de arbejdsløse ikke have nogen kompensation for det indgreb, som nu kommer. Det er det, der ligger i det. Så spørger jeg: hvordan kan man have haft en forbrugsudvidelse, når man har haft en indtægtsnedgang på 14-16 pct.? Hvordan kan man have udvidet sit forbrug i et sådant omfang, at man har været med til at forringe

[Lenger]

betalingsbalancen så meget, at man nu også skal holde for og i virkeligheden behandles som en af de skyldige?

Jeg synes ikke, vi har fået nogen forklaring på, hvordan det kan lade sig gøre at udvide sit forbrug af den størrelsesorden, når man har haft så stor en nedgang i indtægten.

(Kort bemærkning).

Anker Jørgensen (S):

Jeg vil gerne over for fru Grethe Fenger Møller anerkende, at der er sket noget positivt på beskæftigelsesområdet. Jeg synes, det er godt, at der er kommet flere i arbejde. Der er jo også kommet flere til arbejdsmarkedet, men alt i alt er der sket en forbedring.

Når det er sagt – og det anerkendes – vil jeg sige, at for det første er der stadig væk 230.000 arbejdsløse, og for det andet er det heldigvis en almindelig tendens i en lang række lande, at beskæftigelsen er blevet bedre, f.eks. i vore nordiske broderlande, men også i Vesttyskland, bare for at tage et par eksempler. Det er godt, det er sket, og hvis regeringen vil tage æren for det, så all right, men der er altså den samme tendens også i andre lande.

Og så dette med: er det da ikke dejligt, at inflationen er faldet? Jo, det er det, og jeg vil også her give en anerkendelse til regeringen, men gør også her opmærksom på, at det er en helt generel tendens hele verden over eller praktisk talt hele verden over. Det er vel ikke statsministerens eller fru Grethe Fenger Møllers skyld, at oliepriserne i løbet af nogle ganske få år er faldet fra 30–35 eller måske 38 dollars pr. tønde til ca. 15 dollars pr. tønde, et fantastisk fald, som vi er meget glade for.

Dér har regeringen selvfølgelig haft succes, men jeg synes, man skulle dele den med et par andre steder på jordkloden, hvor den egentlige årsag til denne helt afgørende afdæmpning af inflationen ligger. Mon ikke også fru Grethe Fenger Møller kunne acceptere det? Så nærmer vi os hinanden.

(Kort bemærkning).

Gert Petersen (SF):

Jeg lagde mærke til, at fru Grethe Fenger Møller i sit svar til mig og til hr. Lenger ikke benægtede, at de arbejdsløses købekraft er

faldet med 16 pct. i de tre år, denne regering har regeret, og siden man indførte fastfrysningen. Det blev ikke benægtet.

Derimod blev der talt en del om, at det var regeringens politik, som havde bevirket, at der var skabt nye arbejdspladser osv., og at udsigten til, håbet om, at vi kunne komme arbejdsløsheden til livs, skyldtes regeringens politik. Det kunne forstås på den måde, at denne beskæring af de arbejdsløses levevilkår skulle være forudsætningen for, at der kan skabes nye arbejdspladser. Det lyder fantastisk. Der er faktisk også skabt nye arbejdspladser tidligere.

Det, der er tale om, er, at der er skabt et halvt hundrede tusinde nye arbejdspladser om året, så man kunne opsuge tilgangen og nedbringe arbejdsløsheden med ca. 30.000 over de tre år. Det er det, der er tale om, og det kan jeg egentlig ikke anse for så sensationelt.

Men o.k., det er der, og hvad så videre? Ja, fru Grethe Fenger Møller siger altså, at nu skal det nok gå, og jeg fik det indtryk, at prisen er forbavsende: at de arbejdsløses levofod skal skæres ned, sådan som den er blevet det.

Jeg står her med økonomiministerens redegørelse fra i dag, og jeg vil godt have lov til at citere fra den. Økonomiministeren skriver, at på baggrund af det, vi foretager os nu, forventer man, at arbejdsløsheden i 1986 kan holdes nede på 220.000. Det vil jeg sætte et spørgsmålstejn ved, men også det er et meget højt tal. Og så står der videre – og det er det mest interessante:

»Det er selvfølgelig ønskeligt, om ledigheden kunne komme endnu længere ned, men med den øjeblikkelige situation på arbejdsmarkedet og hensynet til konkurrenceevne og en stabil beskæftigelsesfremgang på længere sigt er der ikke realistisk mulighed for at sætte det danske aktivitetsniveau yderligere i vejret.«

Med andre ord: vi skal vænne os til at have betydeligt over 200.000 arbejdsløse, som skal have deres levofod beskåret. Det er regeringens politik.

(Kort bemærkning).

Grethe Fenger Møller (KF):

Jeg vil gerne sige til hr. Lenger og til hr. Gert Petersen, at jeg ikke på noget tidspunkt

[Grethe Fenger Møller]

har sagt, at det er de personer, der er på dagpenge, der har udvidet deres forbrug. Jeg vil også sige, at det er vedtaget i folketinget, at der skal ske en 2 pct.s regulering af dagpenge og efterløn, men jeg har ikke sagt, at det var den gruppe, som havde en forbrugsudvidelse.

Hr. Gert Petersen siger, at der også tidligere er skabt arbejdspladser. Ja, selvfølgelig er der det, men de arbejdspladser, som blev skabt under den tidligere socialdemokratiske regering, var stort set udelukkende inden for den offentlige sektor, eller også var det arbejdspladser, der fik offentlige tilskud.

Jeg er selvfølgelig glad for, at hr. Anker Jørgensen nu her i anden omgang kan godkende og forstå, at det faktisk går bedre med beskæftigelsen. Jeg er enig med hr. Anker Jørgensen i, at vi stadig væk har en høj ledighed i Danmark. Det er et af vore alvorligste problemer, og den skal længere ned. Men alene det, at vi er nået så langt, som vi er nu, synes jeg er noget positivt.

Og så kan hr. Anker Jørgensen alligevel ikke rigtig lide at anerkende, at regeringen faktisk har gjort meget for beskæftigelsen, for hr. Anker Jørgensen skal lige have sagt: ja men det går jo også bedre med beskæftigelsen i EF og i Norden. Det går netop ikke bedre med beskæftigelsen i EF. Tværtimod har der været en stigende arbejdsløshed inden for EF som helhed inden for de sidste tre år, hvor Danmark, når man har været til EF-arbejdsministermøde, har været det eneste land, som kunne sige: ja men i vores land går det omvendt; i vores land stiger beskæftigelsen. Det er ikke arbejdsløsheden, der stiger, det er beskæftigelsen, der stiger. Og i Norden kan man sige, at Norge ikke har haft nogen arbejdsløshed, fordi Norge har nogle helt andre økonomiske vilkår på grund af olien.

Men det er da glædeligt, at hr. Anker Jørgensen kan se nogle af tingene, selv om det selvfølgelig er svært for hr. Anker Jørgensen at erkende, at en borgerlig regering faktisk har skabt så store og så gode resultater.

Tørnæs (V):

Man kunne måske netop ved behandlingen af de lovforslag, vi har til behandling i dag, have forventet en anden holdning fra socialdemokratiets side end den traditionelle

destruktive nej-politik, ikke mindst på grund af, at der gentagne gange fra førende socialdemokraters side, også fra den politiske ordfører, hr. Svend Auken, ustandselig er blevet fremført stor bekymring over det voksende betalingsbalanceunderskud og talt om behov for, at der blev skredet ind over for det. På den baggrund kunne man vel naturligt have forventet, at socialdemokratiet i dag ville have vist en konstruktiv og positiv indstilling til de forslag, regeringen har fremsat, så meget mere som indgrebenes indhold på mange punkter er på linje med, hvad socialdemokratiske regeringer ved tidligere lejligheder har fundet det nødvendigt at gennemføre.

Vi må altså konstatere, at til trods herfor og til trods for den store bekymring, som er udtalt om betalingsbalanceunderskuddet, er det en gang hul råben. Men er ikke parat til at tage noget medansvar for at gennemføre de nødvendige foranstaltninger. Vi må altså stadig væk opleve, at socialdemokratiet fortsætter sin linje med at sætte sig totalt uden for indflydelse med sin golde nej-politik.

Det er sikkert rigtigt, hr. Svend Auken, at hvis den socialdemokratiske politik var blevet fortsat, så havde der ikke være noget behov for indgreb i dag. Så havde vi nemlig haft en stigende rente, stadig faldende økonomisk aktivitet og sidst, men ikke mindst, en stigende arbejdsløshed, der under den socialdemokratiske regering var ved at nå op på 300.000. Er det en rimelig måde at løse landets økonomiske problemer på?

Under firkloverregeringens efterhånden 3½ år lange virke er en stor del af de økonomiske problemer blevet løst. Det er problemer, som socialdemokraterne efterlod. Først og fremmest er der oprettet 150.000 nye stillinger, ledigheden er på vej ned, renten er halveret, priserne har holdt sig i ro gennem længere tid, og inflationen er nu ganske lav. Hvis vi ser på de offentlige udgifter, er der snart balance på finansloven. Yderligere en lang række positive elementer kunne nævnes på det økonomiske område.

Men det er rigtigt, at der tilbage er et stadig eksisterende problem omkring betalingsbalancen. Underskuddet for 1985 nåede op på 28 mia kr., og tallene for januar og februar i år har ikke vist den fornødne positive tendens. Derfor er det nødvendigt, at der nu

[Tørnæs]

gribes ind med det formål at dæmpe privatforbruget og øge eksporten.

Man kan altid diskutere, om det er det rigtige tidspunkt, og jeg forstod, at en af hr. Svend Aukens begrundelser for ikke at medvirke var, at det kom for sent; efter min opfattelse en dårlig begrundelse. Andre mener, at man kunne vente nogle måneder endnu for at se på de kommende handels- og valutatal. Vi mener, at tidspunktet er det rigtige til, at der med de forslag, som nu fremsættes, opsluges ca. 10 mia kr. af det private forbrug.

Jeg ved godt, at der er mange gode, saglige forklaringer på den nuværende betalingsbalancesituation. Når der er oprettet 150.000 nye stillinger, dels til arbejdsløse, dels til unge, som kommer ud på arbejdsmarkedet, bliver der automatisk et større forbrug, simpelt hen fordi folk, der hidtil har måttet leve af uddannelsesstøtte, bistandshjælp, arbejdsløshedsdagpenge, går over til at tjene en normal løn. I enkelte brancher har der været en indtjening, som ligger over det overenskomstmæssige. Det gælder f.eks. i byggebranchen og i EDB-branchen, hvor der er mangel på arbejdskraft, og hvor der som følge heraf har været en ikke ubetydelig lønglidning, der har medvirket til et stigende forbrug.

Endvidere forudsætter det økonomiske opsving et betydelig større indkøb af maskiner, af værktøj, af halvfabrikata, råvarer osv. fra udlandet, hvilket naturligvis også påvirker betalingsbalancen. Der går helt naturligt nogen tid, inden disse investeringer omsættes i øget eksport. Der er simpelt hen tale om en tidsforskydning.

Endelig og allervigtigst må vi ikke glemme, at størsteparten af underskuddet på betalingsbalancen skyldes renterne af gælden til udlandet. Det er en byrde, den socialdemokratiske politik efterlod os. I 1985 var renterne 26 mia kr. Hvis vi ikke havde renterne af den gæld, socialdemokratiet skabte, ville der ikke være problemer med betalingsbalancen i dag. Selvfølgelig kan vi ikke se væk fra renterne. De skal betales ligesom alle andre udgifter.

Underskuddet på betalingsbalancen er altså ikke udtryk for, at den danske økonomi er i krise. Underskuddet skyldes, at vi slæber rundt på en udlandsgæld som en møllesten om halsen. Alene for at tjene til renterne skal eksporten sættes op med 45 mia kr. på et år. Det skyldes, at for hver kroners ekstra import

stiger købet af varer i udlandet med 40 øre, og en krone i eksport giver således kun 60 øre i nettovaluta.

Forslagene, som vi her i dag har til behandling, har et dobbelt formål, nemlig dels at nedsætte privatforbruget på en række varer, som er meget valutakrævende, dels at presse dansk industri og andre erhverv til at øge eksporten simpelt hen ved at hæmme afsætningen på hjemmemarkedet, som har aftaget en stigende del af de producerede forbrugsgoder, således at der i stedet motives til en stigende eksport.

En større opsparingsvilje i befolkningen vil være et effektivt middel til at afhjælpe betalingsbalanceunderskuddet. Forudsætningerne for en større privat opsparing er allerede tilvejebragt gennem den øgede beskæftigelse, men også ved opbremsning af inflationen. Det kan nemlig ikke længere på samme måde betale sig at stifte gæld til privatforbrug, fordi gældens værdi ikke længere udhules så stærkt af inflationen. Realrenten efter skat er således steget og er nu positiv.

Den forholdsvis lave nominelle rente betyder således ikke, som mange fejlagtigt tror, at det er blevet billigere at låne til øget privatforbrug, snarere tværtimod. Det er nu blevet mere fordelagtigt at spare op. Optimisme og fremtidsforventninger er meget godt, men der er ligesom lidt mere at have optimismen i, når den kombineres med viljen til opsparing. Jo større privat opsparing, jo mindre behov for afgifter.

Et afgørende element i afgiftspakken er en forhøjelse af afgifterne på olie og benzin m.v. Ingen tvivl om, at der med justeringen af afgifterne på olieprodukter i december måned blev skudt langt under målet. Det har den efterfølgende prisudvikling klart vist. Hensigten er fortsat at fastholde prisniveauet på nogenlunde det niveau, vi havde, før de kraftige prisfald satte ind. Derfor vil de foreslåede afgifter ikke betyde, at forbrugeren oplever væsentlige prisstigninger, men altså at prisniveauet søges fastholdt også for at bevare motivationen til fortsat at spare på energiforbruget.

Momsforhøjelsen på et procentpoint er et af de redskaber, der har været brugt ved flere lejligheder, dels fordi det er hurtigt virkende, dels fordi det rammer alle. Vi har lagt megen vægt på, at der i forbindelse med momsforhøjelsen gives de nødvendige sociale kom-

[Tørnæs]

pensionationer, således at byrderne ikke væltes over på folkepensionister og de svage grupper i samfundet.

Med hensyn til de andre afgifter på spiritus, øl og tobak er der ikke ret meget andet at sige, end at det er velkendte emner, man kan vel sige, at udviklingen i beskattningen på de områder ikke helt har fulgt med den øvrige prisudvikling.

For vandre er det afgørende nødvendigt, at dette indgreb over for betalingsbalanceunderskuddet ikke slår det økonomiske opsving i stykker. Vores vurdering af det samlede indgreb er da også, at der stadig vil være basis for at fastholde reallønnen, og at der fortsat vil være et fald i ledigheden.

Der er imidlertid grund til at understrege nødvendigheden af, at der også fremover føres en stram indkomspolitik, således at løn- og prisstigninger holdes i ave, samtidig med at virksomhedernes konkurrenceevne styrkes. Det er til syvende og sidst i virkeligheden kun gennem øget produktion og eksport, vi kan påregne en varig løsning af vores betalingsbalanceproblemer.

Fra venstres side kan vi give fuld tilslutning til de af regeringen fremsatte lovforslag.

(Kort bemærkning).

Svend Auken (S):

Hr. Tørnæs mente, det var uforståeligt, at socialdemokratiet ikke ville være med til skatter og afgifter som led i den økonomiske politik. Jeg vil gerne minde om, hvad jeg sagde i mit første indlæg, at forudsat at man vil forhandle om forslag, der gavner konkurrenceevnen, der fremmer opsparingen, og som genopretter en mere rimelig social fordeling herhjemme, er vi også parate til at diskutere eksempelvis energifgifter, i øvrigt gerne som led i en mere fremsynet energi- og transportpolitik.

Men det, vi har oplevet under den borgerlige regering, er, som jeg sagde før, at konkurrenceevnen er forringet. For at citere finansministeren: vi taber markedsandele både på hjemmemarkedet og på eksportmarkedet. Det er i modsætning til perioden fra 1979 til 1982, hvor konkurrenceevnen blev forbedret med 16-18 pct., og hvor vi vandt markedsandele.

Hvad angår opsparingen, som hr. Tørnæs sagde at man skulle gøre meget ud af, er

kendsgerningen den, at forbrugskvoten, som er det modsatte af opsparing – når forbrugskvoten stiger, falder opsparingen – under den borgerlige regering er steget fra 72 til 80 pct. Det er en af årsagerne til vores problemer.

Så sagde hr. Tørnæs med rette, at vi skal eksportere os ud af vanskelighederne. Ja men problemet er, at under den borgerlige regering stiger eksporten halvt så hurtigt som importen, eller sagt på almindeligt dansk: importen stiger dobbelt så hurtigt som eksporten.

Så var det, forstod jeg, socialdemokratiets skyld, at man på kun fire år havde fordoblet udlandsgælden under den borgerlige regering. Jeg synes, man fra de borgerlige ordføreres side skulle forholde sig realistisk til de problemer, vi har med opsparing, konkurrenceevne og social uret, og begynde at løse disse problemer i stedet for at fremsætte disse forkerte påstande.

Gert Petersen (SF):

For tredje gang i løbet af et år kommer regeringen med en såkaldt gave til det danske folk. Denne gavmilde regering mener åbenbart, at de gamle højtider ikke skal gå upåagtet hen. Her sporer man vel den eneste indflydelse fra kristeligt folkeparti i regeringen.

Sidste år fik vi en påskepakke, hvis vigtigste indhold var et brutalt indgreb over for lønmodtagerne. Så fik vi en julegave i december 1985 med afgiftsforhøjelser og indgreb over for kommunerne og byggeriet. Samlet omkostning for befolkningen er anslået til 6 mia kr.

Nu skal vi altså have en ny påskepakke, som denne gang skal beskære forbruget med ikke mindre end 11 mia kr. Man imødeser pinsen med bange anelser. Hvorfor skulle regeringen blive ved med at holde den udenfor? Frygt den konservative statsminister, når han kommer med gaver, for det koster dyrt!

Baggrunden for det hele er den filosofi, den borgerlige regerings økonomiske politik er båret af, nemlig at frelsen skal søges i øgede profitter for det private erhvervsliv. Det har været den bærende tanke bag alle attentater mod almindelige lønmodtagere, mod de arbejdsløse og de mange andre, der er afhængige af offentlige ydelser, lige fra ophæ-

[Gert Petersen]

velsen af dyrtidsreguleringen i 1982 til fastfrysningen af dagpengene og nedskæringen af sociale ydelser til de dårligst stillede, og resultatet er vitterlig også en kolossal omfordeling fra løn til profit.

Man begrundet denne politik med, at så får man sat gang i erhvervslivets investeringer. De er også vokset betydeligt i de seneste år, erkendt, dog langt-langtfra så meget, som profitandelen er vokset. Det hele hjælper ikke ret meget på andet end profitterne.

De dogmer, man bygger på, og som er klassiske for en kapitalistisk tankegang, er i virkeligheden uholdbare, for anvendelsen af denne profitindkomst, hvad enten den nu bruges til forbrug eller til placering af investeringer, sker uden nogen som helst styring fra samfundets side. Det er helt overladt til dem, der nyder godt af de voksende profiler, at afgøre, hvad de vil bruge dem til. Ukontrollabelt meget bruges til spekulationsforretninger eller omsættes i privat luksusforbrug, bl.a. finansieret af et elskværdigt bank-system.

Derfor er der ikke alene tale om, at den jævne befolkning, som ikke har andel i denne profitindkomst, gennem tvungne afsavn og ofre skal betale for, at i hvert fald nogle danskere kan få det lettere, som statsministeren sagde i sin tid. Nej, der er tale om, at hele denne politik fører landets økonomi ud i et stadig dybere morads.

Den borgerlige filosofi har ikke alene sociale konsekvenser, som så mange i vort samfund har måttet føle. Den er også nationaløkonomisk forkert og farlig. Og det sidste må være bekymrende selv for vor nuværende så professionelt optimistiske statsminister. Jeg tror ganske vist ikke, at det er arbejdsløsheden, der bekymrer ham og hans kolleger så meget. Jeg tror, de mener det, når de gang på gang siger, at her går det godt. 230.000 arbejdsløse, ja, det er jo mange, men lad os hellere tale om dem, der er i arbejde, mener statsministeren og hans kolleger. Vi har også hørt det her i dag.

Det beskedne fald, der har været, pustes op til sensationelle dimensioner, og så må de 230.000 arbejdsløse klare sig, som de bedst kan, med deres af regeringen forringede levefod. Det samme gælder efterlønsmodtagere og mange andre.

Derimod er det givet, at betalingsbalanceproblemet må være bekymrende selv for den ellers så glade borgerlige regering. Udlandsgælden og det løbende underskud er som en tikkende bombe under denne regerings politik. Arbejdsløsheden er det ikke, set fra et borgerligt synspunkt. Men med udlandsgælden og betalingsbalancen er det ikke godt. Ganske vist har denne regering som en god borgerlig regering megen kredit at trække på på det internationale finansmarked, når man skal ud og finansiere underskuddet, men der er nok alligevel grænser.

Siden denne regering kom til, er udlandsgælden, som vi er blevet mindet om det et par gange under debatten – dog ikke af de borgerlige ordførere – vokset med godt 120 mia kr., og det er gået hurtigt og hurtigere i det sidste års tid, efter at regeringen liberaliserede valutaforholdene og startede salget af kroneobligationer til udlandet.

Det underskud på betalingsbalancen, regeringen i 1984 havde skønnet til at blive 8 mia kr., nåede op på 17 mia kr. Underskuddet i 1985, som efter regeringens skøn skulle have været på 9 mia kr., nåede op på 28 mia kr. Det er danmarkshistorisk rekord, i hvert fald siden kong Christoffers tid. Christoffer var ham, der tabte hele bulesjajsen til den kullede greve og dem dér. Siden da tror jeg ikke man har præsteret en så omfattende gældsætning over for udlandet som den, den nuværende regering har præsteret.

Det er trist under alle omstændigheder, og det er især trist for en regering, som har sat sig som mål at bringe underskuddet ud af verden om to år. Nu er det altså så stort som nogen sinde. Men for tre år siden lovede regeringen, at det skulle være bragt ud af verden i løbet af, hvad der nu er to år, i 1988. Og statsministeren var dristig nok til at fastholde denne målsætning så sent som i oktober sidste år. Men dengang troede han også, at underskuddet for 1985 kun ville blive på 18 mia kr. Det blev altså 10 mia kr. større.

Denne noget krampagtige optimisme, som vi var vidne til under åbningsdebatten i oktober sidste år, talen om, at opsvinget med hensyn til betalingerne til udlandet venter lige om hjørnet, kunne ikke skjule, at han allerede dengang var i færd med at forberede et indgreb, for statsministeren ved jo godt, at løfter og ord og muntre smil devalueres, når kendsgerningerne bliver ved med at tale det

[Gert Petersen]

modsatte sprog. Det kán være, han tror, at det ikke rigtig gælder i det politiske liv, at dér kan man smile sig igennem, men jeg er overbevist om, at statsministeren ved, at det til fulde gælder i den hårde finansverden, dér, hvor vi skal hente lånene hjem.

Derfor forudsagde vi og andre under åbningsdebatten sidste år – det var altså i oktober måned, længere siden er det ikke – at der ville komme et økonomisk indgreb, så snart kommunalvalget var overstået. Det benægtede regeringen på det bestemteste. Sådan noget var aldeles ikke under overvejelse. Og da en journalist ved TV-Avisen dristede sig til at komme med den samme spådom, så forsvandt smilet hos statsministeren, og han udøste sin vredes skåler over den formastelige og arme journalist.

Man nåede dog ikke i radiobureaukratiet at få formaliseret den skideballe, som den pågældende journalist ellers nok skulle have haft for at være kommet med den slags ubviselige spådomme, for netop som man skulle til at gøre det, blev det indgreb, der var forudsagt, realiseret; så var det blevet virkelighed, og det var den noksom bekendte julepakke.

Da julepakken blev behandlet herinde, tillod vi os igen at optræde som spåmænd. Vi sagde, at der kommer snart et nyt og endnu værre indgreb. Og igen fik vi altså ret. Nu står vi som barnet med påskepakken i hånden.

Når vi igen kunne optræde som spåmænd, der oven i købet fik ret, skyldes det ikke overnaturlige evner, men simpelt hen, at vi da kunne se, at dette juleindgreb ikke ville hjælpe synderlig på betalingsbalancen. Hvorfor ikke? Fordi det ikke er den jævne befolknings forbrug og ej heller kommunernes anlægsarbejder – som specielt blev angrebet, da julepakken blev snøret sammen – der ødelægger betalingsbalancen. Det er derimod de velstillede overforbrug og kapitalens ikke-styrede investeringer og spekulationsforretninger, og den slags blev der ikke grebet ind over for i december sidste år, og det bliver der i øvrigt heller ikke denne gang med det, som ligger på bordet nu.

Derfor mener jeg at kunne forudsige, at eftersom dette her heller ikke hjælper så voldsomt meget, vil regeringen igen føle sig tvunget til at forære befolkningen en ny pakke om et halvt eller helt år.

Når jeg trods alt ikke tror, at vi kan vente den næste pakke allerede til pinse, selv om det er en højtid og der åbenbart knytter sig tanker hos regeringen om, at det er ved højtiderne, pakkerne skal uddeles, så skyldes det, at sely om indgrebet heller ikke denne gang er rettet mod ondets virkelige rod, så er det alligevel så brutalt, at nogen virkning vil det nok få på betalingsbalancen, om end langt fra nok til, at problemet bliver løst.

Når en almindelig familie med to børn må opleve en indskrænkning af sit årsforbrug på 8.000–9.000 kr., måske mere, og når denne forbrugsbegrænsning helt klart – det vil den gøre – medfører øget arbejdsløshed, så vil det uundgåelig sætte sig visse spor i betalingsbalancen og afstedkomme en vis forbedring. Men de stærkeste spor vil det da sætte sig i almindelige menneskers hverdag, som bliver endnu mere anstrengt og besværlig, og det gælder jo stærkere, jo fattigere man er i forvejen. Men afgørende spor sætter det sig ikke i betalingsbalancen, for det virkelige overforbrug berøres jo ikke, eller næsten ikke.

I denne regerings levetid, altså på disse 3 år, er værdien af aktier og anparter, pantebreve og obligationer steget et sted mellem 500 mia kr. og 1.000 mia kr. Det skyldes regeringens politik, der jo går ud på at øge de sociale forskelle og forgyldte de rige. Men disse stigninger belånes nu meget kraftigt. Det har vi tal for, og det giver anledning til en voldsom stigning i privatforbruget.

En anden kilde til stigningen i privatforbruget er den store vækst i de såkaldte selvstændige erhvervsdrivendes indkomster, igen efter princippet: jo mere du havde i forvejen, jo mere skal du have nu. Og det fører naturligvis også til stigning i privatforbruget. Resultatet er så en tilsvarende voldsom stigning i importen af dyre luksusvarer, dyre privatbiler f.eks. i prislejet 150.000–250.000 kr., og kostbare forbrugsgoder.

For at det ikke skal være løgn, er der rige muligheder for de i forvejen kreditværdige, dvs. de velstillede, til at optage forbrugs lån ikke bare i de hjemlige banker, men også på det udenlandske kreditmarked, og en vis skattelettelse stiller man dem oven i købet i udsigt. Men alt det vil regeringen ikke røre ved. Derfor får heller ikke dette indgreb nogen dybtgående effekt på betalingsbalancen.

[Gert Petersen]

Hvorfor vil regeringen ikke gøre noget dér, hvor det ville være effektivt? Fordi det strider mod dogmet om, at samfundets rigdom afhænger af, at de rige har det godt og er glade. Selvfølgelig er det et dogme, der ikke er opstået af den blå luft. Det skyldes, at denne regering er den private rigdoms regering. Derfor må den jævne befolkning holde for.

Især går indgrebet ud over lønmodtagere i det private erhvervsliv med stive lønrammer – i reglen dem, der også bliver dårligst betalt – og lønmodtagerne i den offentlige sektor. Desuden rammer man særlig hårdt de arbejdsløse, efterlønsmodtagerne og andre, der er afhængige af offentlige ydelser. Det er borgerlig klassepolitik, så det basker.

At man hist og her i påskepakken forsøger sig med nogle små figenblade, og at de radikale leder efter nogle yderligere figenblade, rokker intet ved det grundlæggende. Den jævne befolkning skal betale for de skader, som de velstilledes og kapitalens overforbrug forvolder på landets økonomi og især på betalingsbalancen. Det kan ikke undre, at SF kategorisk siger nej til denne politik.

Selv om der kunne være enkeltheder i den foreliggende pakke, som isoleret set er mindre ringe end andre dele af pakken – det er der – så er der for mig ingen grund til at dykke ned i disse enkeltheder. For pakken er en helhed, og den indgår i en endnu større helhed, nemlig denne regerings samlede politik, som er en klassepolitik baseret på omfordeling fra de dårligst stillede til de bedst stillede. Vi siger ikke alene nej til pakken, vi opfordrer den danske befolkning til at sige nej. Vi opfordrer alle lønarbejdere i den private såvel som den offentlige sektor, alle de arbejdsløse og alle de mange andre, der er hårdt ramt og skal rammes endnu hårdere, til at vise regeringen, at nu er målet fuldt.

Vist er et indgreb nødvendigt. Den borgerlige politik fører landet ud i en økonomisk og social katastrofe, men det skal ikke være et sådant indgreb. Det skal have en helt anden adresse og ramme overforbruget dér, hvor det findes, og det er ikke hos de arbejdsløse eller hos de lavtlønnede lønmodtagere eller hos det store flertal af ansatte i den offentlige sektor, ikke hos alle dem, som regeringen sidste forår lovede at den efter løndiktatet ville lade i fred. Et indgreb skal gå

til ondets rod, og det er det, vi har vist med de forslag, som vi har stillet.

Den dag, denne regering forsvinder, bliver en lys og munter dag for de fleste i vores land.

Rahbæk Møller (SF):

SF erkender, som det også fremgik af hr. Gert Petersens indlæg, at der er behov for et indgreb; men det indgreb, regeringen har forelagt, er asocialt, skævt, og det batter alligevel ikke nok. Jeg skal i stedet ridse et indgreb op, der vil virke endnu mere effektivt end regeringens, og vel at mærke med en helt anden social balance.

Et sådant indgreb vil bestå af tre dele. Første del er det forslag til udvidelse og forhøjelse af børsstempelafgiften, som behandles her i dag, og som skatteministeren allerede har fortalt os vil indbringe 10-15 mia kr.

Anden del er et indgreb mod låntagning til forbrug i udlandet. Det er velkendt, at regeringens liberalisering af adgangen til optagelse af finanslån i udlandet har medført en eksplosiv stigning i denne form for låntagning, men det er mindre velkendt, hvem det er, der har lånt. Det har vi lige fået tal for i Nationalbankens kvartalsoversigt. Det viser sig, at det kun i beskedent omfang er industrien og andre produktive erhverv, der har udvidet låntagningen. Det er i stedet grupperne »finansinstitutter m.v.« og »andre«. Det vil sige, at det er lån, der fortrinsvis er gået til forbrugskredit. I 1984 udgjorde denne låntagning 7 mia kr. I første halvår af 1985 var låntagningen 7,4 mia kr., altså på et halvt år mere end i hele 1984. I andet halvår af 1985 udgjorde låntagningen 14,5 mia kr., altså en fordobling hvert halve år. Det turde være indlysende, at dette galoperende vanvid ikke går længere. Et stop for denne låntagning til forbrug er det andet led af det indgreb, vi foreslår. Jeg skal tilføje, at dette kan regeringen gøre uden at spørge folketinget, ligesom der gennemførtes en liberalisering uden om folketinget.

Tredje del af et alternativt indgreb er at undlade den skattelettelse til folk med formuer og store indkomster, som er planlagt i forbindelse med skattereformen. Der er tale om en skattelettelse på ½ mia kr. til folk, der vitterlig ikke har behov herfor. Denne skattelettelse får folketinget lejlighed til at stemme

[Rahbæk Møller]

om på tirsdag, når skattereformen er til tredje behandling.

Et indgreb bestående af disse tre elementer vil hjælpe mere på statsbudgettet og mere på betalingsbalancen end det indgreb, regeringen foreslår. Men det bliver helt andre grupper, der må holde igen.

Jeg skal heller ikke gå i enkeltheder med de konkrete forslag, vi i dag behandler. Der er dog et enkelt punkt, jeg vil trække frem. Det drejer sig om prisforskellen mellem blyfri og blyholdig benzin. Det var en af de få gode ting, der skete i december, at der blev skabt denne prisforskel på 75 øre pr. l, et punkt, som vi havde mange rosende ord over for, selv om vi naturligvis gik imod det samlede indgreb.

Nu går regeringen tilbage igen og reducerer afgiftsforskellen til 25 øre. Jeg står helt uforstående over for det. Jeg forstår det heller ikke, hvis de radikale kan støtte dette tilbageskridt; det var en af deres få sejre i december. Jeg går derfor ud fra, at et flertal her i folketinget vil rette dette punkt under udvalgsbehandlingen.

Niels Helveg Petersen (RV):

Det radikale venstre er enig i, at der er behov for at dæmpe stigningen i det private forbrug, og det er det, der er opgaven. Det drejer sig ikke om at beskære reallønnen, opgaven er at begrænse en for stærk fremgang i det private forbrug.

Der er især to forhold, der bevirker, at det private forbrug nu stiger stærkt.

For det første har fremgangen i beskæftigelsen i 1985 været betydelig stærkere end skønnet, 80.000 flere var i beskæftigelse i sidste kvartal 1985 i forhold til fjerde kvartal 1984. Det er glædeligt, overhovedet det glædeligste træk i den økonomiske udvikling, både når vi ser på det fordelingsmæssige, fordelingen af byrder og goder i samfundet, og når vi ser på sociale hensyn.

Jeg er også overbevist om, at nedgangen i ledigheden, fremgangen i beskæftigelsen, er det bedste middel til at forhindre det, som hr. Svend Auken har talt om, en opslitning af vort samfund. Vi skal videre med at nedbringe ledigheden, få beskæftigelsen til at vokse, og også af den grund er der behov for at sikre nedgang i det alt for store underskud på betalingsbalancen. Også efter et indgreb

af den størrelse, som her er foreslået, vil ledigheden falde igennem 1986, og det lægger det radikale venstre en helt afgørende vægt på. Det økonomiske sekretariat skønner, at der efter indgrebet vil være luft i økonomien, plads i økonomien til en nedbringelse af ledigheden på 30.000, og det er glædeligt.

Det andet forhold, der skubber det private forbrug i vejret, er den rekordlave inflation, der hænger sammen med en række forhold, men altså selvfølgelig i meget høj grad hænger sammen med det samtidige, meget kraftige, og jeg vil sig uforudsigeligt kraftige fald i oliepriser og dollarkurs. Også det forhold er der jo grund til at glæde sig over.

Den lave inflation har mange fordele. Den presser renten ned og giver mulighed for store investeringer, især i en situation, hvor det offentlige låntagning er næsten ophørt, og hvor der ikke som tidligere pumpes meget store millionbeløb af statsobligationer på markedet. Jeg synes, hr. Gert Petersen og hr. Svend Auken overser, at der altså også er fordelingspolitiske, sociale fordele ved at bremse det offentlige låntagning. For hvem skal til syvende og sidst betale for de statsobligationer? Ja, det skal jo altså de, der ikke har dem, og de skal betale til dem, der har. Og de, der har, det er dels velstillede, dels er det medlemmer af vore pensionskasser, og de, der ikke får en andel, de, der skal betale alene, det er de meget store grupper på almindelig løn, som ikke samtidig er udstyret med en pensionsordning. Så de store underskud på vore statsfinanser, som er nedbragt kraftigt, har altså meget vigtige fordelingspolitiske fordele, som jeg synes man helt – og jeg synes på en unfair måde – ser bort fra i den økonomiske debat om byrdefordelingen.

Selve faldet i oliepriser og dollarkurs skønnes at betyde en langsigtet betalingsbalancevirkning for Danmark på ca. 10 mia kr. Der er altså tale om isoleret set glædelige begivenheder, både et fald i inflation og fald i oliepriser og dollarkurs og fremgang i beskæftigelsen, men årsagerne til disse begivenheder gør jo ikke problemet med betalingsbalancen mindre.

Det er det radikale venstres opfattelse, at der bør sættes ind for at sikre nedbringelsen af betalingsbalanceunderskuddet i de kommende år og dermed fastholde en klar linje i den økonomiske politik.

[Niels Helveg Petersen]

Når vi skal vurdere de enkelte elementer i regeringens udspil, hæfter vi os særligt ved det største enkeltelement, som er forhøjelsen af energipriserne. Det er sund fornuft for et land i Danmarks situation at føre en afgiftspolitik, der neutraliserer virkningen på forbrugerpriserne af prisfald. Det er fornuftigt i forhold til betalingsbalancen og i forhold til forbruget, men det er også energipolitisk fornuftigt, fordi det tvinger til fortsatte anstrengelser for at holde energiforbruget nede og fortsat motiverer til anvendelse af vedvarende energi.

Jeg har savnet i både hr. Gert Petersens og i hr. Svend Auken indlæg dog i det mindste en principiel tilkendegivelse – hvis det er sagt, så har jeg ikke hørt det; det var i hvert fald ikke, kan man sige, et dominerende tema for hr. Svend Auken, så meget kan vi forhåbentligt blive enige om, hvis jeg har siddet dernede og ikke har hørt det – men jeg savnede da i hvert fald fra hr. Gert Petersen bare en principiel tilkendegivelse af, at en socialdemokratisk regering da selvfølgelig også ville have gennemført afgiftsforhøjelser på energi af de grunde, som har været nævnt.

Også forhøjelsen af giftskatter og forbrugsafgifter er efter en radikal opfattelse forstandig. Giftskatterne har ikke været rørt i en længere periode, og en forhøjelse af giftskatterne tjener også vigtige sundhedspolitiske formål.

Både hvad angår energiafgifterne, giftskatterne og forbrugsafgifterne på de mere luksusbetonede varer og rejser, er vi således positive, men det er klart, at der vil være behov for i skatte- og afgiftsudvalget at foretage en nøje afgiftsteknisk gennemgang af udspillene. Sådant et arbejde må som hidtil og som altid foregå i skatteudvalget, og der er adskillige mere afgiftstekniske problemer at få klaret op foruden spørgsmålet om placeringen af den blyfri benzín.

Der er to elementer i regeringsudspillet, der giver problemer i forhold til det radikale venstre. Det ene er nedsættelsen af vægtafgifterne på biler med 500 mill. kr. Det er et stort beløb at sige farvel til på et grundlag, som vi betragter som meget tvivlsomt. De penge kan bruges mere fornuftigt, og det vil det radikale venstre interessere sig for. Vi kan ikke stemme for denne nedsættelse i den sammenhæng, den foreligger.

Det radikale venstre kan heller ikke uden videre give tilslutning til momsforhøjelsen, der jo rammer alle uanset indkomstudvikling. Ud over de sædvanlige kompensationer ved momsforhøjelsen foreslår regeringen endvidere tilskud til udvalgte mejeriprodukter, og det er i situationen absolut rimeligt, men vi agter under det videre arbejde meget nøje at vurdere, om de sociale kompensationer kan gives en bedre udformning. Afgørende for det radikale venstres stilling til momsforhøjelsen bliver den samlede fordelingspolitiske virkning, som den tegner sig, når forslagene har været igennem udvalgsbehandlingen.

I det radikale venstre opfatter vi det som et problem i regeringens udspil, at der ikke er indeholdt overvejelser vedrørende lånefinansieringen af forbrug. Enhver må erkende, at kreditpolitik er vanskelig at føre i en situation, hvor der er rigeligt med udlånsmidler, men vi agter over for regeringen at rejse disse spørgsmål under behandlingen af forslagene for at få disse spørgsmål om kreditgivning og det lånefinansierede forbrug inddraget i de samlede overvejelser.

Jeg skal til slut gøre et par bemærkninger til hr. Svend Auken, som sagde, at dette indgreb kom alt for sent. Det sagde hr. Svend Auken, efter at han havde gjort opmærksom på, at vi netop greb ind og der var et indgreb også i december. Ja men det kom måske for tidligt, for hvis det her kom for sent, så havde hr. Svend Auken jo faktisk haft en mulighed for at medvirke i december, men det var jo ikke det, der lå for.

Så vil jeg sige til hr. Svend Auken, at jeg synes, der er store perspektiver i at diskutere pensionsopsparingen, men jeg har altså læst socialdemokratiets og LOs forslag til pensionsreform og noteret mig, at det skal træde i kraft den 1. januar 1989. Jeg har meget svært ved at se, ligegyldig hvilken holdning man så kan have til det pensionsforslag, at en pensionsordning, der skal begynde at løbe fra 1. januar 1989, kan hjælpe på at dæmpe forbruget i 1986, men det kan være, vi får en mere udførlig belysning af den side af sagen.

(Kort bemærkning).

Svend Auken (S):

Socialdemokratiet har selvfølgelig noteret sig det, hr. Niels Helveg Petersen har sagt

[Svend Auken]

om vægtafgift, moms og lånefinansieret forbrug, og vi håber naturligvis, at der er realiteter bag det, som hr. Niels Helveg Petersen her har sagt. Sløret blev ikke rigtig løftet for, hvad man forestiller sig, men det går jeg ud fra at vi får at vide undervejs i udvalgsdrøftelserne. Der er i hvert tilfælde betydelig mere perspektiv i at tage fat på det lånefinansierede forbrug end eksempelvis i at forhøje momsen.

Jeg skal lige gøre nogle bemærkninger til andre dele af hr. Niels Helveg Petersens indlæg. Vi er alle enige om, at naturligvis er ligevægt på de offentlige budgetter en fornuftig ting, faktisk noget, man bør stræbe efter bl.a. af de grunde, som hr. Niels Helveg Petersen nævnte, og som jo navnlig er vægtige i øjeblikket, hvor realrenten er så kolossalt stor.

Det er positivt, når underskud på statsbudgettet går ned på grund af stigende beskæftigelse, navnlig hvis den stigende beskæftigelse hviler på et reelt grundlag, nemlig at vi vinder markedsandele.

Det er lidt mere bekymrende, hvis det skyldes, at vores gæld vokser hurtigere end nogen sinde; vi bruger lidt for meget, for ikke at sige meget for meget. Det er heller ikke ret godt, hvis det skyldes, at produktivitetsudviklingen er gået i stå, og det er jo desværre det, der er sket. Det er heller ikke godt, hvis statsunderskuddet nedbringes på den måde, at der er en meget kraftig stigning i folks forbrug af udenlandske produkter, der er belagt med stor statsafgift. Hvis vi ikke har råd til at købe så mange biler, som vi har købt de seneste år, så er det jo en fattig trøst, at statens underskud går ned, fordi der er en stor afgift på personbiler.

Endelig vil jeg sige til hr. Niels Helveg Petersen, at han ved, at det mest effektive forslag, der er gennemført i forhold til de offentlige finanser, jo er blevet gennemført på foranledning af socialdemokratiet, nemlig indførelsen af den særlige realrenteafgift.

(Kort bemærkning).

Rahbæk Møller (SF):

Jeg hæftede mig ved, at hr. Niels Helveg Petersen talte om, at det radikale venstre gerne ville være med til at gribe ind over for forbrugslån. Jeg vil gerne spørge hr. Niels Helveg Petersen, om han vil være med til

sammen med os andre at pålægge regeringen at begrænse optagelse af finanslån i udlandet. Som jeg nævnte, er de nu steget så meget, at forbrugslån andrager 14,5 mia kr. pr. halvår, og jeg skal tilføje, at man jo ikke kan begrænse intern låntagning uden at begrænse finanslån, fordi lånene så bare vil gå fra bankerne til udlandet, hvis man griber ind.

Derfor vil jeg spørge hr. Niels Helveg Petersen: vil det radikale venstre være med til sammen med os andre at give et sådant pålæg til regeringen?

(Kort bemærkning).

Hans Hækkerup (S):

Da vi sidste gang drøftede afgifter her i folketinget – og det er jo ikke så længe siden – rejste det radikale venstre spørgsmålet om den blyfri benzin, og jeg havde dengang indtryk af, at det var et stort spørgsmål for det radikale venstre.

Vi er enige med det radikale venstre i, at det er rimeligt at have en lavere afgiftssats på blyfri end på blyholdig benzin, set ud fra et miljøsynspunkt.

I det nye afgiftsforslag stilles der nu forslag om, at man skal kunne mikse blyfri og blyholdig benzin. En sådan »blylet« benzin har hidtil være afgiftspligtig efter satsen for blyholdig benzin, altså efter den høje sats. Det synes vi er fornuftigt at ændre. Det vil betyde, at mange flere biler vil kunne køre på blandingsbenzin.

Men så kommer det ufornuftige: for at undgå et provenutab vil regeringen reducere forskellen mellem afgiftssatsen på blyfri og blyholdig benzin fra 75 øre til 25 øre. Regeringen vil altså lægge en større afgiftsforøgelse på blyfri end på blyholdig benzin. Det lyder for os fuldstændig tosset, og jeg er derfor enig med hr. Rahbæk Møller og den radikale ordfører i det betænkelige i forslaget.

(Kort bemærkning).

Jytte Hilden (S):

Jeg har et spørgsmål til hr. Niels Helveg Petersen, som meget smukt sagde, at man vil sikre nogle sociale kompensationer, og bl.a. nævnte den kompensation, der sker i form af momsrefusion for mælk og andre mælkeprodukter i forbindelse med momsstigningen.

[Jytte Hilden]

Det, der er karakteristisk for vores forhandlinger her i folketinget, er, at vi har utallige af disse stop and go-ordninger. Det er ikke ret længe siden, vi afskaffede denne mælkeordning, så jeg synes, det ville være helt fint, hvis vi i dag kunne få en sikkerhed fra hr. Niels Helveg Petersen om, at vi nu én gang for alle holder disse mælkeprodukter uden for disse stigninger. Det ville i den grad være et godt signal, og det ville i den grad gavne bl.a. de mange børnefamilier.

Jeg kan forsikre om, at socialdemokratiet vil være med på en sådan politik, og det vil sige, at hvis de radikale giver dette signal, så kunne jeg forestille mig, at der én gang for alle vil være dette flertal i folketinget for at friholde mælkeprodukterne.

(Kort bemærkning).

Gert Petersen (SF):

Hr. Niels Helveg Petersen efterlyste en principiel holdning hos undertegnede og SF til energiafgifter.

Nu er det jo efterhånden ved at blive trivielt herinde at skulle diskutere energiafgifter. Det gjorde vi også i december måned, og da gav jeg faktisk udtryk for den principielle holdning, at SF ikke afviser energiafgifter, at vi mener, det er rigtigt, at de indgår som et led, et instrument i styringen af vores energiforbrug, men at vi afviser dem i den sammenhæng, hvori regeringen opererer med dem, og på hele den baggrund, hvorpå vi ser regeringens politik.

Det, vi forestiller os under et andet flertal, er, at sådanne afgifter og afgiftsforhøjelser, som er uundgåelige som et økonomisk instrument, indgår i en helt anden sammenhæng, hvor det ikke er de dårligst stillede og de svage i samfundet, som bliver ramt hele tiden, men hvor det tværtimod er de velstillede, som kommer til at betale noget mere til det samfundsmæssige gilde.

(Kort bemærkning).

Niels Helveg Petersen (RV):

Jeg takker for overvældende interesse og skal prøve på inden for rammen af en kort bemærkning at komme rundt i stoffet.

Vi har ingen planer om at foreslå ophævelse af adgangen til at optage finanslån i udlandet, men er indstillet på, at vi i det hele

skal diskutere problemerne på det danske kreditmarked.

Jeg er enig med hr. Hans Hækkerup i problemerne omkring den blyfri benzin, og jeg vil da sige til fru Jytte Hilden, at jeg takker for tilslutningen, eller hvad skal vi sige. Jeg synes, det var interessant, at fru Jytte Hilden fandt, at dette var et så ekstremt godt element i den samlede pakke, men jeg må afstå fra at give garantier for, hvorledes fremtidige finanslove skal udformes. Det er ikke min erfaring, at det er særlig klogt at gøre det. På dette punkt så lidt som på andre er noget parti tjent med at afgive den slags bindende erklæringer.

Så kan jeg takke hr. Gert Petersen og hr. Svend Auken for tilkendegivelserne om det rigtige principielle sigte med energiafgifterne. Selv om jeg forstår, at man ikke rigtig har noget at have sympatien i, når det kommer til, at vi skal trykke på knapperne, så er det dog i det mindste rart at have fået det slået fast, at det er sådan set ikke et, skal vi sige lødigt stridspunkt imellem os, hvorledes man skal forholde sig til energiafgifter.

(Kort bemærkning).

Svend Auken (S):

Det er altså stærkt, at hr. Niels Helveg Petersen, formentlig efter opdrag fra sin gruppe, her siger, at man vil tage fat på det lånefinansierede forbrug, men ikke røre den helt ansvarsløse adgang til uden begrænsning, blot man er momsregistreret, at optage finanslån i udlandet.

Hvis man vil gøre noget ved det lånefinansierede forbrug, kan man ikke nøjes med at stoppe de indenlandske kilder, så må man i høj grad også have opmærksomheden henvendt på de huller, der er i forhold til udlandet. Ellers er det jo pjat.

Det er rigtigt, det, der er sagt om energiafgifter, og det spillede i øvrigt en væsentlig rolle i min tale i den forstand, at jeg tre gange nævnte de betingelser, under hvilke vi kan acceptere og diskutere energiafgifter.

Endelig en sidste bemærkning til hr. Niels Helveg Petersen, der med rette glæder sig over, at priserne ikke stiger så meget. Jeg vil godt spørge hr. Niels Helveg Petersen, om ikke glæden over de lave prisstigninger ville være større, hvis også de indenlandske betingede prisstigninger var bragt til ophør. Er det

[Svend Auken]

ikke en kendsgerning, at grunden til, at vi har prisstabilitet i øjeblikket, er, at en lang række varer, vi indfører, falder i pris, men at f.eks. prisen på indenlandske tjenesteydelser stiger, og det vil sige, at så snart råvarepriser og oliepriser igen begynder at stige, så er vi tilbage i en inflationær situation. I hvert fald har dansk fagbevægelse, uden at det er blevet imødegået, beregnet, at alene avanceglidningen herhjemme, altså tendensen til større avancer pr. solgt enhed, har betydet, at priserne i dag er 4 pct. større, end de ellers ville have været.

(Kort bemærkning).

Rahbæk Møller (SF):

For det første er jeg nødt til at præcisere over for hr. Niels Helveg Petersen, at vi ikke foreslår at stoppe for adgangen til at optage finanslån i udlandet. Det, vi foreslår, er at vende tilbage til reglerne før den sidste liberalisering, hvor det alene var erhvervslivet, der havde mulighed for at låne og dermed stoppe den eksplosive stigning i finanslån til forbrug, og jeg vil gerne bede hr. Niels Helveg Petersen sige, om han er i stand til at støtte et sådant indgreb.

Hvis hr. Niels Helveg Petersen ikke er det, så vil jeg da ligesom hr. Svend Auken spørge: hvordan i alverden vil man gribe over for forbrugslån alene ved at gribe ind på det indenlandske marked? Enhver ved da, at når der er åben adgang til at optage lån i udlandet, så vil lånene bare gå den vej. Et indgreb over for de danske banker har ingen virkning med den totale liberalisering, der i øjeblikket hersker.

(Kort bemærkning).

Jytte Hilden (S):

Jeg var en lille smule ked af det svar, som hr. Niels Helveg Petersen gav mig, for jeg vil godt gentage det, som mit partis ordfører, hr. Svend Auken, har sagt: det er kun på baggrund af en generel social genopretning, at der er rimelighed i at gennemføre stramninger som dem, vi oplever her.

Det, hr. Niels Helveg Petersen nærmest antyder i sit svar til mig, er, at når vi til efteråret skal behandle finansloven for 1987, vupti, så tager vi igen disse 300 mill. kr. fra mælken. Jeg er overbevist om, at det er den

form for politik, som i høj grad er med til at bringe os i miskredit i forhold til befolkningen, for det drejer sig faktisk om grupper, som ikke har forstand på mange af de store finansministerielle beregninger og udregninger af den ene og den anden art. Det er mennesker, der kan forstå: så, nu faldt mælken, og et par måneder senere steg mælken igen, og så faldt mælken. Op og ned – og så siger de: hvad er det dog for et gedemarked, det folketing!

Anden næstformand (Povl Brøndsted):

Hr. Niels Helveg Petersen har ordet for en kort bemærkning, og så vil jeg gerne standse de korte bemærkninger og gå tilbage til talerækken.

(Kort bemærkning).

Niels Helveg Petersen (RV):

Jeg kan sige til hr. Svend Auken, at de problemer, hr. Svend Auken var inde på i sit indlæg, er spørgsmål, som det radikale venstre netop igennem det politisk-økonomiske udvalg har bedt regeringen om at besvare. Disse svar har vi ikke fået, vi afventer dem da i spænding.

Til hr. Rahbæk Møller vil jeg gerne sige, at skulle vi have en virkelig reel diskussion om de komplicerede forhold på det danske kreditmarked, så er det ikke ved udveksling af korte bemærkninger. Jeg gentager, hvad jeg har sagt: det radikale venstre interesserer sig også for en drøftelse af, hvilke metoder man med fornuft kunne bringe i anvendelse over for udviklingen i det lånefinansierede forbrug.

Til sidst til fru Jytte Hilden. Jeg synes, fru Jytte Hilden var farlig tæt på at sige, at der var så mange, der ikke kunne forstå det her med politik, men mælkeprisen kunne de da forstå. Jeg tror ikke, man skal undervurdere befolkningens dømmekraft.

Men jeg kan i øvrigt sige, at der selvfølgelig ikke i forbindelse med finansloven 1987 bliver tale om med vores stemmer at røre ved tilskud, som er indført i denne helt konkrete situation.

Bente Juncker (CD):

At et økonomisk indgreb ville komme, har ligget i luften længe. Bl.a. har landets nationalbankdirektør ved flere lejligheder gjort sig

[Bente Juncker]

til talsmand for, at der måtte gøres noget, hvis ikke betalingsbalanceunderskuddet skulle komme helt ud af kontrol. Fra flere partiers side er der kommet de samme signaler. Nogle har anklaget regeringen for at nøle med at sætte ind over for udviklingen i underskuddet.

Jeg vil gerne benytte lejligheden her i de indledende bemærkninger til at erindre om, hvad økonomiministeren sagde i TV-Avisen for nylig. Han kom med en forklaring og en appel til befolkningen om at forstå. Der er ikke spor at sige til, at folk kan føle en vis frustration over de meddelelser, de får om, at på den ene side går det helt fint, statens underskud falder, budgetunderskuddet falder, investeringerne stiger, og der kommer flere i arbejde osv. osv., medens man på den anden side konfronteres daglig med katastrofale tal på betalingsbalancen.

Det, økonomiministeren så menneskeklogt gjorde i TV, var at sige til folk noget i retning af: hør nu engang, den politik, regeringen har ført i nogle år, har bevirket, at vi som borgere og forbrugere står i en ny situation. Kronens værdi er stabil, og vi har næsten ingen inflation. Renten er lav, og inflationen og højrenten kommer jer ikke til hjælp længere, når I går ud og låner til dyre nyan-skaffelser. Tag og vent, spar op, for det kan betale sig nu. Gør man alvor af at vente og spare op, kunne man undgå indgreb for at begrænse forbruget.

Den appel var god og rigtig, og man kunne ønske, at både regeringen og regeringspartierne undervejs havde gjort lidt mere ud af den pædagogiske side af sagen, når der blev talt om de positive og de negative forhold i den aktuelle økonomiske udvikling, og dermed havde skabt forståelse for frivillig tilbageholdenhed.

Meddelelsen om påskeægget eller -pakken til befolkningen har allerede fremkaldt vrede protester; bl.a. har lærerne som offentligt ansatte slået sig kraftigt i tøjret. De er efterhånden en følsom gruppe, og det har CD faktisk stor forståelse for. Men det er på den anden side umuligt at bortforklare, at der er frigjort penge til merforbrug, som gør det nødvendigt at slå bremserne i nu.

Centrum-demokraterne har givet udtryk for, at også vi mente, at der måtte ske noget i erkendelse af, at vi ikke kunne vente længere på, at en nødvendig vending i tendenserne i

udviklingen på betalingsbalancen skulle indfinde sig. Lønforholdene på det offentlige arbejdsmarked må vi vende tilbage til, men CD står bag regeringens overordnede hensigt med denne påskepakke. Dette havde ikke været muligt uden de kompensationer, der samtidig er indbygget, for der er med de besparelser, der er foretaget på nogle områder, skåret så langt ind til benet, at det simpelt hen ikke går med yderligere belastninger af de svage privatøkonomier.

Om pakkens konkrete indhold må det siges, at energifgifterne må holde for med den største post. Som parti er vi i CD klar over, at dette vil vi ikke få ros for. Men der er jo det at sige, at der siden decemberjusteringen er tale om et reelt og mærkbart fald i oliepriserne. I december var olieprisen pr. tønde 27½ dollars, og netop i dag ligger den på mellem 12½ og 14 dollars pr. tønde. Det er altså uimodsigeligt, at der sker et fald i energiudgifterne, som ikke undgår at medføre øget forbrug. Det er CDs baggrund for at gå med til denne del af pakken.

Vi har i CD bemærket og glædet os over ministerens bemærkninger i fremsættelsestalen om, at regeringen vil følge udviklingen i energipriserne. Forventningerne går i retning af yderligere fald, men skulle det modsatte ske, er vi i CD tilfredse med den tilkendegivelse, der ligger i ministerens bemærkninger. Man må her konkludere, som man gjorde ved behandlingen af lovforslag nr. L 96 om benzinafgift i december, at stigningen i dollarkursen med deraf følgende stigende energipriser vil udløse en nedsættelse af energifgifterne. Vi lægger vægt på, at hele energispørgsmålet ses som et middel til opsving af frigjort købekraft i en situation, hvor der ikke er råd til en forbedring af reallonnen.

Samtidig må vi tilkendegive fra CDs gruppe, at vi er tilfredse med regeringens forslag om lempelse af vægtafgiften på biler. Når centrum-demokraterne specielt glæder sig over nedsættelse af vægtafgiften med 24 pct., skyldes det naturligvis, at det i særlig grad vil hjælpe de mennesker, som har brug for bilen, men besvær med at få biløkonomien til at løbe rundt. Ikke mindst ældre borgere har følt, at vægtafgiften var en stor belastning. Nedsættelsen af vægtafgiften skal ses i sammenhæng med energifgifterne. Dermed understreges, at alle må gøre en indsats for

[Bente Juncker]

at få betalingsbalancen bragt i orden, men ingen ønsker at angribe en særlig gruppe.

Pakkens næststørste post ligger i den beherskede momsforhøjelse på 1 pct. Centrumdemokraternes holdning til momsen som forbrugsbegrænsende redskab er den, at vi anser den for velegnet, men vel at mærke under den forudsætning, at der tages hensyn dér, hvor en forhøjelse rammer urimeligt. Regeringen har valgt en løsning, der går ud på en forhøjelse af satserne i en række sociale ydelser som folkepension, børnetilskud m.m. Jeg tror, man har valgt den rigtige metode for kompensation. Der har jo været nævnt flere muligheder i den debat, der har været i offentligheden i den seneste tid, men som sagt tror jeg, man har valgt rigtigt. Momsen rammer bredt, men kompensationerne skulle gerne virke specifikt.

Centrumdemokraternes gruppe kan gå ind for regeringens samlede pakke.

(Kort bemærkning).

Lykketoft (S):

Jeg vil gerne spørge fru Bente Juncker om et par ting i forbindelse med CDs holdning til denne pakke.

Jeg forstod på fru Bente Juncker, at lettelsen på vægtafgiften, denne lettelse, der er proportional med størrelsen af bilerne, var et meget vigtigt punkt for centrumdemokraterne. Så må jeg spørge fru Bente Juncker: er det et så vigtigt punkt, at CDs medvirken til hele tegningen vil bortfalde, hvis det viser sig, at der ikke i folketinget er flertal for dette specielle element i pakken? Det vil jeg gerne have oplyst.

Så vil jeg egentlig også gerne, nu hr. Erhard Jakobsen er til stede og allerede deltager i debatten nede fra stolen, spørge, om jeg husker galt. Der var et indslag i TV-Avisen for ca. 3 uger siden, hvor hr. Erhard Jakobsen sagde, at CD havde fået et udtrykkeligt løfte om, at energiafgifter ville der i hvert fald ikke blive tale om, hvis der skulle nye afgifter til. Det var jo et interessant løfte, og jeg vil godt høre hr. Erhard Jakobsen – jeg forstår, vi får et svar nu: hvordan forholder det sig? Der må være nogle ting, der har ændret sig de sidste 3 uger, for der er jo unægtelig ca. 7 mia kr. i energiafgifter i dette her.

(Kort bemærkning).

Hans Hækkerup (S):

Efter at have hørt fru Bente Junckers tale i dag, står det helt klart, at det ikke kun er kvantitativt, at CD har mistet indflydelse i regeringen, det er også kvalitativt, at CDs indflydelse er blevet mindre.

Det er fantastisk, at CD kan stemme for en forhøjelse af benzinprisen med over 1 kr. 30 øre pr. l efter alt, hvad CDs tidligere ordfører har sagt fra denne talerstol uden at have nogen som helst garanti for, at benzinprisen virkelig vil falde. Det er jo fugle på taget, noget, man regner med vil ske, hvis dollarkursen og oliepriserne udvikler sig på en bestemt måde, men der er jo ingen, der ved noget som helst om, hvordan oliepriserne ser ud om et halvt år. Det er letsindigt.

For en typisk bilist vil forhøjelsen af benzinafgiften betyde en merudgift på ca. 1.300 kr. om året. Og hvad har CD så fået for denne afgiftsforhøjelse? De har fået en mindre nedsættelse af vægtafgifterne: ifølge det gule småtryk, vi har fået fra budgetdepartementet, 350 kr. om året for en typisk bilist. Det er unkeligt.

Intet parti her i folketinget kan vist siges at være løbet fra så mange valgløfter på så kort tid som CD, efter at partiet er kommet i regering.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg vil gerne sige tak til fru Bente Juncker for de bemærkninger, der kom om lempelserne, der måtte til, når man nu planlægger disse meget store afgifter.

Jeg synes, det var meget rimeligt, at netop vor nye socialministers partis ordfører understregede, at det var nødvendigt, at man med disse lempelser tog mange og specifikke – jeg tror, det var det udtryk, der blev brugt – sociale hensyn. Det synes jeg var vældig godt, og det glæder mig da, at socialministerens parti begrundet det sådan.

Den største lempelse, der gennemføres, er nedsættelsen af vægtafgiften for biler. Jeg vil gerne høre den sociale begrundelse for, at vi nedsætter vægtafgiften for biler, og specielt de dyreste og tungeste biler, for der er jo en vis sammenhæng dér også.

Måtte jeg ikke bede fru Bente Juncker om at forklare det, for det kan der da nok være grund til.

(Kort bemærkning).

Erhard Jakobsen (CD):

Jeg håber, at ikke nogen fortænkter mig i, at jeg tillader mig at tage ordet også på fru Bente Junckers vegne, for vi er stort set enige om disse ting.

Må jeg for det første sige, at det med valglofterne er meget nemt at svare på. Jeg ved, da det jo er mig, der har været den afsluttede taler ved de forskellige debatter før valget, at jeg har sluttet enhver debat med at sige: centrum-demokraterne lover ikke noget som helst; til gengæld holder vi det til punkt og prikke. Det ved jeg at vi har sagt hver gang.

Jeg mener, der er ingen, der må mistænke et parti, der er 13 år gammelt, for at være så store idioter, at vi går ud og siger: hvis I giver os 8 mandater, så lover vi jer, at bilafgifterne skal blive sat ned. Når man tænker på, hvilke folk der sidder i det radikale venstre og socialdemokratiet, med deres gammeldags holdning til bilerne – en arv fra 1908, hvor en mand stod op og sagde her i tinget: »Hvis det djævelskab skal ind i æ land, så skal der gå en mand med en rød flag foran og advare æ kreaturer.« Det er stort set den samme holdning, man har til biler i de partier. Det ved folk forhåbentlig, og ellers bliver de nok klar over det nu. Vi har ikke spor imod, at det trækkes skarpt op, at man endnu anser biler for luksus i visse kredse her i landet, og derfor skal ramme dem på en eller anden måde.

Det var, skal vi sige det mere generelle. Det konkrete er, at det da naturligvis er rigtigt, når vi siger, at vi fik det tilsagn. Men når vi opnår et sådant tilsagn, sker det naturligvis, fordi finansministeren ved, at vi er ræsonnable folk, der siger: det er under de forudsætninger, der eksisterer på det tidspunkt, og det har altså ikke noget med regeringsomdannelsen at gøre, for den var ikke besluttet dengang. Det har derimod noget at gøre med udviklingen i dollars og i oliepriser, som var endnu kraftigere, end nogen som helst havde regnet med på det tidspunkt.

Vi kan være fuldt tilfredse, og jeg er sikker på, at de vælgere, der måtte interessere sig for CDs holdning på det punkt, vil lægge mærke til, hvem det er, der har foreslået vægtafgiften reduceret, nemlig regeringspartierne, og hvem det er, der eventuelt barberer

det væk. Jeg er sikker på, at det nok skal blive husket.

Hvad det sociale angår, må man da endelig være klar over, at de mennesker, der rammes hårdest af vægtafgiften, er dem, der bruger bilen mindst, fordi de ikke længere er i den alder, hvor de deltager i alt det aktive og derfor måske kan få biludgifterne delvis dækket og trukket fra osv. Det er folk, der har god brug for bilen, men ikke har råd til at bruge den så meget. For dem spiller det en rolle at få den afgift ned. Derfor har vi specielt lagt vægt på det.

Jeg ved, at tiden var udløbet, men der var jo mange spørgsmål til mig.

Fjerde næstformand (Ole Vig Jensen):

Man får ikke længere taletid, fordi man taler på fleres vegne.

(Kort bemærkning).

Lykketoft (S):

Nu ved jeg såmænd ikke, om hr. Erhard Jakobsen og vi er så forfærdelig uenige om nytten af, at automobilet er opfundet, men man kan selvfølgelig sige, at hvis man kørte med hestevogn, så var risikoen for at løbe tør for benzin jo ikke helt så stor så. (*Munterhed*).

Men bortset herfra er det jo lidt specielt at høre hr. Erhard Jakobsen gentage sine valgtaler på den baggrund. En regering har inden for en 3 måneders periode foreslået den overhovedet største afgiftsforhøjelse på benzindrevne motorkøretøjer i danmarkshistorien, og så kommer man med en lille bitte luns i såkaldt kompensation i form af en vægtafgiftsnedsettelse. Og så står man her og siger, at det beviser, at man tilhører den mest bilistvenlige del af det danske folketing. Det er lidt særpræget, men det er meget interessant.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg kan jo godt forstå det, som hr. Erhard Jakobsen sagde om, at det er dem, der har bilen stående i garagen, der skal lattes; så er der naturligvis også bedre plads på vejene til dem, der kører. (*Munterhed*).

Men i anledning af fru Bente Junckers understregning af, at lempelserne skulle komme de socialt dårligst stillede til gode, vil jeg

[Bernhard Baunsgaard]

gerne høre fru Bente Junckers begrundelse for det. Ikke dette med dem, der står i garagen, men det sociale i det, for vi skal jo til at drøfte det, og vi skal vel tage forslaget alvorligt, og så skal vi have nogle ordentlige begrundelser. Hvad er det sociale hensyn?

(Kort bemærkning).

Erhard Jakobsen (CD):

Havde man ikke lige været ude i en EF-valgkamp, hvor man mødte argumenter, så man troede, det var løgn til tider, ville man blive forbavset over at høre hr. Lykketoft udtale sig i dag om denne forfærdelige stigning i benzinafgifterne uden et eneste øjeblik at antyde muligheden af, at det godt kan være, at benzinprisen kommer til at ligge lavere også ud i fremtiden. Det hører dog med til situationen, og det skulle man vel lige nævne for en ordens skyld, inden man kommer med disse voldsomme udtalelser.

Jeg gentager, at jeg med sindsro ser hen til, at vælgerbefolkningen engang – det ske sent – skal tage stilling til, hvem det var, der prøvede – nemlig de fire regeringspartier – at sige: vel skal alle bidrage, men bilister skal ikke fortrinsvis bidrage mere end alle andre. Det er det, der har været sigtet med det.

Så det sociale i det. Det er klart, at en ung mand som hr. Bernhard Baunsgaard (*Munterhed*) selvfølgelig ikke sådan som min generation kan forstå, at der kommer et tidspunkt, hvor folk er lykkelige over, at de stadig væk kan have deres bil på deres gamle dage, da hjælper det betydeligt – det gør mange, mange ting nemmere – og hvor benzinprisen selvfølgelig spiller en rolle, men en mindre rolle for dem, fordi de ikke kører så meget. Og hvad de store biler angår, er det jo bl.a., fordi det er en bil, de har haft i nogle år, og derfor er det nogle tungere modeller, og de koster mere.

Hvis man tror, at det sociale kun vedrører pædagoger og studerende, kan man selvfølgelig antage det synspunkt, men også for folk, der engang har haft det godt, kommer der en situation, hvor de ikke har det nær så godt mere, og hvor de også trænger til nogle forbedringer i tilværelsen. Hvis man også vil lægge det ind i det sociale – og det vil jeg i hvert fald meget gerne være med til – så forstår man fuldt ud fru Bente Junckers dybtføl-

te og hjertelige betragtninger over det spørgsmål.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Som jeg allerede én gang har sagt, forstår jeg udmærket godt, at disse folk skal have lov til at have deres bil stående i garagen. Men det, der interesserer mig, er, at socialministerens partis ordfører var meget inde på, at de lempelser, vi skulle give, skulle være socialt betonedede. Jeg har ikke på fornemmelsen, at det var aldersbetonedede, men det var netop socialt betonedede. Og min opfattelse er nu den, at det gennemgående er den dårligst stillede del af befolkningen, der hverken kører i bil og ejer én, som de kører rundt i, eller har én stående i garagen. Hvad er det socialt betonedede i dette her? Der er måske slet ikke noget.

(Kort bemærkning).

Thoft (SF):

Jeg er taknemlig for, at jeg får ordet inden hr. Erhard Jakobsen, for jeg ville netop forfølge spørgsmålet om det sociale element i CDs forslag. Er det et socialt element, at jo større bil man har stående stille i garagen, jo større lempelse får man i vægtafgiften? Er det det sociale element i vægtafgiftslempelsesforslaget, hr. Erhard Jakobsen?

(Kort bemærkning).

Lykketoft (S):

Ja, det var en bevægende tale om den gamle bil i garagen, hr. Erhard Jakobsen holdt her. Men jeg synes, vi skal have på det rene, at der er to elementer, der vedrører bilisterne i denne afgiftspakke. Det ene er benzinafgiftsforhøjelsen. Den er stor. Det andet er vægtafgiftsnedsettelsen. Den er ikke ret stor.

Det, der kunne være interessant at få hr. Erhard Jakobsen til at bidrage med, var en bekræftelse af, hvor få kilometer man egentlig skal køre, for at det går lige op. Så vidt jeg har kunnet regne ud, hr. Erhard Jakobsen, men jeg vil da meget gerne korrigeres, hvis jeg har misforstået noget i pakken, så skal man ikke køre over 2.000 km med den om året, hvis man har sådan en gammel, nogenlunde benzinøkonomisk bil stående i

[Lykketoft]

garagen, før man har ulempe af gennemførelsen af pakken i stedet for fordel, når man tager begge elementerne i betragtning.

Men det er jo meget interessant. Bilisterne fremmeste fortaler her i tinget går altså ind for en pakke, der letter for dem, der kører under 2.000 km om året, og skærper for dem, der kører over 2.000 km om året.

(Kort bemærkning).

Erhard Jakobsen (CD):

Nu bad hr. Lykketoft om at blive korrigeret. Det kan ikke være min opgave at korrigere alle de forkerte ting, hr. Lykketoft ved denne lejlighed og tidligere har sagt på disse områder. Det afgørende er, at hr. Lykketoft endnu en gang så bort fra, at benzinprisen ændres på grund af råstofprisen. Det indgik overhovedet ikke i den beregning, som hr. Lykketoft har lavet, men sådan har hr. Lykketoft jo lavet mange beregninger i tidens løb.

Det afgørende er – det har jeg lige fået bekræftet hos fru Bente Juncker – at fru Bente Juncker ikke har talt om det sociale i denne forbindelse. Det sociale i denne forbindelse er de forslag, som socialministeren har fremsat, og som ligger på folketingets bord. Det var det, der var compensationerne. Dette forslag, sagde fru Bente Juncker udtrykkeligt, er begrundet i, at bilisterne såvel som alle andre borgere skal være med til at betale, men de skal ikke betale uforholdsmæssigt meget, og derfor må man give en compensation. Det er ikke i kroner og øre, der betales tilbage, men det er blot for at vise, at de ikke skal være ganske specielle betalere. Det kan jeg i hvert fald selv huske fru Bente Juncker udtrykkeligt sagde.

Jeg er selvfølgelig vældig glad for denne diskussion, fordi det for mig har været meget, meget om at gøre, at landets bilister er klar over, at det nytter altså ikke noget, at de gang på gang går hen og stemmer på de partier, der ønsker at sætte afgifterne i vejret, og så kommer de og bebrejder socialdemokraterne, nej, centrum-demokraterne ... (*Munterhed*) – man kan godt forstå, det kan være nemt for mig at forveksle de to ord, det har jeg en ganske særlig grund til – at de vil sætte afgifterne i vejret, og så retter de bebrejdelserne mod de partier, som ikke har været i stand til at forhindre det. Det er tåbeligt, og

derfor er jeg glad for at få en debat, hvor det kommer til at stå lysende klart, hvis skyld det er, at vægtafgifterne her i tinget ikke bliver nedsat, sådan som vi har foreslået.

Fjerde næstformand (Ole Vig Jensen):

Jeg skal gøre opmærksom på, at det er vores hensigt at holde spisepause kl. ca. 18 til 18.45.

Lenger (VS):

Ligesom hr. Gert Petersen har vi også i VS lagt mærke til den specielle forkærlighed, som regeringen tilsyneladende har for at gribe ind i forbindelse med højtiderne, og også vi har spekuleret over de kristeliges særlige rolle i den situation, men i modsætning til hr. Gert Petersen, der frygtede, hvad pinsen bringer, har vi glædet os over, at vi nu er i trinitatis, og især har vi glædet os over, at det ikke lykkedes for kristeligt folkeparti at få 2 ministre.

Det drejer sig ikke om at nedsætte forbruget, men om at begrænse stigningen, skriver økonomiministeren i dag i sin redegørelse for den økonomiske situation, og det er da sikkert meget rigtigt totalt set, for dette, at nogle må nedsætte deres forbrug som følge af det indgreb, der foreligger, vil jo blive opvejet af, at der er nogle andre, som fortsat kan øge deres forbrug. Der skrives nemlig ikke ind over for de faktorer, der har ført til, at de bedst stillede har kunnet forøge deres forbrug meget voldsomt med et stort underskud på betalingsbalancen til følge, fordi netop de bedst stillede forbrug i langt højere grad består af importerede varer, hvilket ikke i nær samme omfang er tilfældet for de svageste gruppers forbrug.

Men netop af den grund er dette indgreb ikke så meget rettet mod betalingsbalancen. De, der har, kan fortsat låne til endnu større forbrug. Kapitalmarkedet strammes ikke op. Der er fortsat mulighed for stort set ubeskattede kursgevinster, og vægtafgiften for biler, der udgør en meget stor del af importen, sættes direkte ned som noget nær det eneste i øvrigt. Til sammenligning vil jeg gerne oplyse, at der er prisstigninger på 10–15 pct. på HT f.eks., der træder i kraft stort set samtidig med denne pakke. Men det skal åbenbart ikke engang bare være billigere at have en bil, der skal også være mere miljøforurening,

[Lenger]

for regeringen foreslår, som også andre har været inde på, at indsnævre prisforskellen mellem blyholdig og blyfri benzin, som ellers var en forskel, der blev forøget med decemberindgrebet som noget af det positive ved det indgreb.

Nej, indgrebet er først og fremmest et stykke fordelingspolitik. Det er de mennesker, der ikke har kunnet bidrage til betalingsbalanceunderskuddet, som nu skal betale. Det gælder f.eks. de arbejdsløse. Hvordan skulle de arbejdsløse, som ifølge arbejdsministerens egne tal har fået en købekraftsnedsættelse, kunne have øget deres forbrug med øget betalingsbalanceunderskud til følge? De får oven i købet ikke engang nogen kompensation, og i det lys ser den forbedring af dagpengene på 2 pct., som kommer til april, mere og mere latterlig ud; den er jo mere end spist op, allerede før den træder i kraft.

Jeg kan ikke i denne forbindelse lade være at minde om, at en af de kræfter inden for regeringspartierne, der begyndte at rejse diskussionen om en forbedring af dagpengene, var netop hr. Erhard Jakobsen, og jeg synes egentlig, det kunne være rart, nu hvor hr. Erhard Jakobsen i den grad har kastet sig ind i debatten, om han også ville kommentere det forhold, at de arbejdsløse ikke får nogen kompensation, fordi de to pct.s forhøjelse, som jeg mener det var hr. Erhard Jakobsen der tog initiativ til inden for regeringspartierne, er spist op, inden de træder i kraft.

Hvordan skulle pensionisterne og bistandsmodtagerne kunne have forværet betalingsbalancen? Det kan de naturligvis ikke have gjort, men de kommer til at betale, fordi kompensationen jo kun beregnes på grundlag af momsforhøjelsen og ikke på grundlag af de øvrige afgifter. For bistandsklienterne gælder det oven i købet, at de ikke må være i nærheden af eller på dagpenge maksimum, hvis de skal kunne tage kompensationen hjem efter socialministerens forslag; de må ikke være på maksimum for hidtidig indtægt, for disse maksimumsgrænser forhøjes ikke. Det vil sige, at man ikke kan få kompensationen, hvis man er på bistandsmaksimum.

Hvordan skulle de lønarbejdere, som har holdt sig inden for rammerne af overenskomstindgrebets lønramme eller for den sags skyld bare har overskredet rammen en lille smule, have ødelagt betalingsbalancen?

Hvordan skulle de offentligt ansatte have gjort det – de offentligt ansatte, der har haft en direkte reallønstilbagegang i flere år? Hvordan skulle flertallet af de offentligt ansatte, som ikke har nydt regeringens særlige bevågenhed i samme grad som deres chefer, kunne have forringet betalingsbalancen? Svaret er, at det kan de naturligvis ikke have gjort. Det er en matematisk umulighed, men alligevel er det nu dem, som får regningen.

Man kan altid fremføre ædle formål, når man foreslår både den ene og den anden afgift. Man kan tale om begrænsning af energiforbruget – det er en god begrundelse for en afgift – og man kan tale om sundhed i forbindelse med giftskatterne. Ja, man kan måske endda finde på at tale om giftskatterne som et led i bekæmpelsen af alkoholforbruget. Men det er dårlige undskyldninger. Hvis der f.eks. er nogle mennesker, som misbruger alkohol, er det ikke, fordi priserne er for lave; det har helt andre årsager. Det kan f.eks. være personlige problemer, økonomiske problemer eller arbejdsløshed for den sags skyld, og den situation ændrer nok så høje giftskatter jo ikke. De gør bare ondt værre: folk bliver ikke bare fulde, de bliver også fattige.

Skulle der være en mening med galskaben, skulle regeringen gøre, ligesom man gjorde, da spiritusafgiften blev indført i marts 1917, og hvor en del af provenuet i selve loven var bestemt til, som det hed, »trang opstået som følge af arbejdsløshed«, men regeringen gør det modsatte, og det radikale venstre gør det modsatte, hvis de medvirker til forhøjelsen af giftskatterne uden kompensation til de arbejdsløse. Det er sandelig gået tilbage siden 1917, hvor regeringen som bekendt var næsten rent radikal.

Det samme kan man sige om energiafgifterne. Vi vil gerne være med til at diskutere energiafgifter som led i energipolitikken, men ikke som et led i finanspolitikken, ikke som et godt beskatningsobjekt. Det gælder, helt uanset om afgifterne opvejes af et tilsvarende fald i oliepriserne og i dollarkursen eller ej, for det er ikke noget specielt energipolitisk argument, at energipriserne skal være lige præcis af den størrelsesorden, som de har været hidtil, og man skal i hvert fald ikke fastlægge energipriserne i forbindelse med finanspolitikken.

[Lenger]

Energiafgifterne i en finanspolitisk udformning betyder tværtimod, at de lønarbejdere, som endelig havde udsigt til en smule reallønsforbedring, frarøves denne mulighed, og i en række kraft/varmeprojekter betyder afgifterne, at priserne direkte stiger på grund af den måde, man har sammensat de enkelte udgiftsposter i kraft/varmeprojekterne på. A. P. Møller derimod scorer kassen, fordi der ikke er afgift på naturgas, mens prisen følger olieprisen inklusive afgifter. Herudover er der ellers kun i lovforslag nr. 211 et eksempel på en næsten dækkende kompensation, og de, der får den kompensation i det lovforslag, er såmænd parfumesælgerne.

Hvad angår det almindelige børnetilskud, er der, som forslaget er opbygget, direkte indbygget den finesse, at kompensationen på 3 kr. om måneden helt falder væk, når skatteforligets opreklamerede børnefamilieydelse træder i kraft, medmindre der altså ændres i skatteforliget. Det hører ganske vist til i småtingsafdelingen, men det viser noget om hulheden i al denne kompensationskonstruktion, at man altså i virkeligheden giver en kompensation, som man på forhånd har sikret sig falder bort igen.

Selv om det ikke står direkte i forslagene, berører indgrebet også kommunerne. Det er de selv samme kommuner, som fortsat vander sig efter julepakken. Mange af dem har endnu ikke fået budgetterne til at falde på plads, mange har ikke fået omprioriteret deres anlægsudgifter eller justeret deres budgetter for at undgå regeringsafgifterne på drift og anlæg, og de får nu en ny hilsen fra regeringen, fordi afgifterne jo også berører dem; nogle af dem skal endda betale.

Der er så at sige jackpot for finansministeren, og derfor synes jeg, det ville være rart, hvis indenrigsministeren havde været her, sådan at vi kunne have spurgt ham, hvordan disse nye afgiftsforhøjelser vil virke for kommunerne, og hvordan de vil virke inden for det indgreb, som blev gennemført i december. Hvad sker der, når kommunerne skal opgøre, om de har haft vækst eller ej? Kan dette indgreb sammenlignes med et statsligt pålæg, som der i forvejen er nogle særlige regler for, eller kan det ikke? Skal der gøres plads inden for kommunernes rammer, eller skal der ikke? Skal der findes yderligere nedskæringer, eller skal der ikke? Det synes jeg det havde været dejligt at få indenrigsmini-

sterens besvarelse af, men det kan jo være, han kommer senere i dag.

Det, der er sket allerede som følge af decemberindgrebet, er, at man har måttet gå i gang med forringelser i skolerne, forringelser på kulturområdet, forringelser på hospitalsområdet osv., og den kollektive trafik, som er et af de områder, der for alvor er ramt af decemberindgrebet, vil blive ramt igen, fordi den får vanskeligere ved at konkurrere med privatbilismen, når vægtafgiften nedsættes. Benzinudgifterne virker jo på samme måde på begge trafikformer.

For os at se er det kommunale serviceniveau af helt afgørende betydning, når det skal vurderes, om der gives reelle kompensationer eller ej. Én ting er, at regeringen kun har tænkt sig at give kompensationer for en del af indgrebet, nemlig den del, som hedder momsens, så kompensationen allerede af den grund kun er delvis for dem, der overhovedet får den. Noget andet er, at kompensationerne jo slet ikke forslår, hvis kommunerne også bliver ramt og af den grund skal til at skære ned, for så skal folk i virkeligheden betale 2 gange for at få lov til at få de kompensationer, man foreslår.

Det er lykkedes for regeringen at udforme indgrebet, så det får den mindst mulige virkning på betalingsbalancen, og det gør man ved at lægge de største byrder på de befolkningsgrupper, der anvender den mindste andel af deres indtægter på importerede varer. Den største betalingsbalancevirkning i de kommende måneder kommer regeringen helt gratis til. Den ligger allerede i forvejen i de faldende oliepriser og i den faldende dollarkurs. Allerede af den grund ville de to faktorer give en forbedring, der ville virke med måske 40, 50 eller 60 pct. helt uden et indgreb. Nu vælger regeringen at inddrage beløbet fuldt ud, men det er altså kun for den sidste dels vedkommende, at det ville have belastet betalingsbalancen, hvis regeringen ikke greb ind på denne måde.

Regeringens stadige og utrolige held vil derfor camouflere, hvor begrænset den positive virkning egentlig er på betalingsbalancen. Det er rigtigt, som økonomiministeren siger, at indgrebet ikke begrænser forbruget, det begrænser kun stigningen. Nogle vil sætte deres forbrug ned, andre vil øge deres, og på den måde får økonomiministeren ret.

[Lønger]

Nedsættelsen af vægtafgifterne er et af motiverne for de bedrestillede til at fortsætte deres store forbrug af udenlandske varer, i dette tilfælde biler, som jo er stærkt belastende for betalingsbalancen. Det forsøger regeringen så at skaffe plads til ved at lade de svage holde for igen. Så lille de svage gruppers andel er af importen, må indgrebet være forholdsvis omfattende, for at der kan blive plads nok. Omvendt kunne man med en langt større virkning i forhold til den samlede pålydende værdi have valgt at tage fat på dem, der anvender en stor del af deres forbrugsmuligheder på importerede varer, og det vil sige dem, der har haft den største forbrugsudvidelse, dem, der har haft grund til at følge regeringens optimisme: de selvstændige erhvervsdrivende, kuponklipperne og de højerelønnede på ledende poster i den offentlige og i den private sektor. Derfor vil VS gerne støtte de tanker, som SF har fremsat under denne diskussion.

Det spørgsmål, der står tilbage, er, om det egentlig kan betale sig at holde igen. Økonomiministeren udtrykker skuffelse i sin rede-gørelse; han er skuffet over, at folk ikke er begyndt at spare op i stedet for at forbruge. Men hvorfor skulle de egentlig gøre det? Hvis man nu har de store forbrugsmuligheder, hvorfor skulle man så egentlig opføre sig ansvarligt, holde igen med forbruget, spare op i stedet for at låne? Hvorfor egentlig gøre det, når regeringen belønner dem, der forbruger og skaber betalingsbalanceproblemer, belønner dem, som køber dyre biler, og lader dem betale, som ikke kan have haft det forbrug, som har ført til betalingsbalanceproblemerne? Hvorfor skulle lønarbejdere og offentligt ansatte egentlig også holde igen og finde sig i en 2 pct.s lønramme, når de i dag får takken for det? Det er der ingen grund til. Tværtimod.

Derfor synes vi, det er fint, at der nu ude omkring er protester på vej både fra offentlige og fra private arbejdspladser, hvor man siger, at man ikke vil være med til dette, hvor man henviser til decemberforliget for tre måneder siden, og hvor man tænker tilbage på situationen for et år siden, hvor regeringen greb ind og dikterede stramme overenskomster, som folk skulle holde sig inden for. Det er godt, og det er nødvendigt, at der kommer de protester, og derfor håber vi, at man næste gang, der skal fyres nogle mini-

stre, går til ondets rod og tager tre en halv gang så mange på én gang.

Arne Bjerregaard (KrF):

Der er mange positive træk i den økonomiske udvikling, som vi alle sammen kan glæde os over, men vi må ikke være blinde for, at den positive udvikling på visse områder kan være sket på bekostning af betalingsbalanceunderskuddet. Selvfølgelig kan vi tage en lang diskussion om, hvorvidt vi i for høj grad har tilgodeset bestemte økonomiske områder og glemt at tilgodese betalingsbalanceunderskuddet; jeg mener bare ikke, at tidspunktet er hertil.

I alt fald må jeg sige, at vi i kristeligt folkeparti er helt enige i, at en økonomisk justering i øjeblikket er nødvendig. Vi er også enige i, at en omfattende justering er nødvendig; det fremførte jeg allerede i januar, da andre påstod, at julepakkeindgrebet alene ville tegne den rigtige økonomiske udviklingslinje.

Jeg beklager, at jeg nok en gang fik ret; jeg beklager, at vi hver tredje måned må justere så kraftigt, og jeg beklager, at man gør det så hastigt, så traditionelt og, jeg havde nær sagt så socialdemokratisk. Jeg mener, vi burde have brugt tiden til mere geniale, mere fremadrettede, mere balancerede initiativer. Det er jo de samme retter, der nu serveres, som vi fik serveret af socialdemokratiske regeringer gennem næsten ti år, og som jeg havde den glæde at forhandle med dem om i næsten alle faser. Det er derfor i grunden mærkværdigt, når socialdemokratiet og hr. Svend Auken ikke vil tilslutte sig forslagene med brask og bram. Jeg har en fornemmelse af, at socialdemokratiet er blevet træt af deres eget køkken, eller det kan være, det blot er garneringen, de ikke bryder sig om; så må det være muligt at lægge et ekstra salatblad ved, så de måske synes om hovedretten.

For ikke at træde nogen over tærerne eller provokere noget skal jeg i øvrigt ikke i dag gå ind i nogen historisk betragtning om den økonomiske udvikling i Danmark og årsagen hertil, om den internationale økonomiske udvikling og om de rigtige og forkerte initiativer, man på begge områder har foretaget i en vis årrække. Vi har i kristeligt folkeparti intet imod en forhøjelse af giftskatterne. Vi har været enige med tidligere regeringer om,

[Arne Bjerregaard]

at det kan være nødvendigt som en forbrugsbegrænsende foranstaltning, men det kan også være nødvendigt af andre grunde. Jeg har ikke så ondt af folks daglige øl, det er nemlig ikke nødvendighedsartikler; spiritus, øl og tobak kan undværes. Selv om jeg erkender, at en morgenbitter kan have en positiv effekt på kredsløbet, mener jeg dog ikke, at forbruget af disse giftstoffer alt andet lige vil øge den almindelige folkelige sundhed.

Vor eneste bekymring på dette område er afstanden til afgiftsniveauet i vores omkringliggende lande, det forøger vore problemer. Endelig føles det urimeligt – her rører jeg ved noget, som de fleste ikke kan lide – at offentligt ansatte i visse situationer og andre, der rejser med fuld godtgørelse fra stat eller virksomhed, kan dække eget og andres forbrug af disse varer ved takstfrie indkøb. Jeg har mærket, at det skaber en modvilje, en irritation i grupper af befolkningen og modvirker en folkelig forståelse og medvirken på disse områder, men jeg er klar over, at forståelsen herinde for at ændre disse forhold af naturlige grunde vel næppe er til stede.

Om andre småændringer må jeg sige, at det er muligt, at en parfumeafgift kan have en vis uheldig indvirkning på de eksotiske dufte, men den risiko løber vi. Om de hårde hvidevarer må jeg sige, at de generelt set ikke længere er luksusvarer, som det var opfattelsen i sin tid, også i den socialdemokratiske regering, det er nødvendighedsartikler for de fleste. Men stigningerne på disse reelt nødvendige varer er så moderate, at vi mener, det er forsvarligt at tage dem med i en forbrugsbegrænsende pakke.

Dog må jeg lige udstede et hjertesuk over en af de andre småafgifter. Hvorfor skal nu børnenes søndagsis have en ekstra afgift? Det forstår jeg ikke, medmindre der ligger visse ideologiske holdninger bag. Måske er der visse ernæringseksperter, der har påvirket regeringsdeltagerne.

En charterafgift har jeg altid talt meget for. Det er et klart ønske fra kristeligt folkeparti for at begrænse den utidige rejse lyst, og for min skyld må man gerne gå til den yderste grænse her for at begrænse dette direkte forbrug af valuta i en situation, hvor vi nødvendigvis må se på betalingsbalanceunderskuddet og dermed selvfølgelig på forbruget af fremmed valuta. Her er et direkte, næsten 100 pct.s forbrug af fremmed valuta. Selvføl-

gelig ser jeg da gerne, at folk får mulighed for at rejse til Jordens fjerneste egne, men vi er altså nødt til at sige, at der er noget, der ikke kan blive råd til for alle i den situation, vi er i, specielt ikke, da vi ikke kan tiltrække et tilsvarende antal fra udlandet.

Lad mig så sige om det væsentlige, at kristeligt folkeparti ikke er tilhængere af den generelle momsforhøjelse. En generel momsforhøjelse vil altid alt andet lige vende den tunge ende nedad, idet forbruget af momsbelagte varer altid procentvis vil være størst hos de laveste indkomstgrupper.

Dog er min gruppe og jeg blevet enige om at acceptere – om end ubejstret – en forhøjelse på kun 1 pct. mod rimelige kompensationer – dem vil vi se nøjere på og ønsker måske udvidet. Ud fra en rent administrativ betragtning finder jeg det ikke særlig hensigtsmæssigt med disse små forhøjelser, idet de ikke løser væsentlige dele af betalingsbalanceproblemet. Men hvad selve betydningen angår, er det, ligesom man ude i landet siger, at denne momsforhøjelse vil ødelægge den almindelige families forbrugsmuligheder. Ja, i tal betyder forhøjelsen med 1 pct. af et momsbelagt forbrug på 60.000 kr. – og det er altså ikke hele familiens indtægt, men kun halvdelen – kun ca. 500 kr. på årsbasis og for en indkomst på 100.000 kr. ca. 800 kr. om året. Derfor forstår jeg i grunden ikke argumentationen, heller ikke fra socialdemokratiets, SFs og de radikales side, hvor man uden suk modtager energiforhøjelsen, men kerer sig om et lille område, som faktisk i denne situation ikke har nogen betydning for familiens økonomi. Altså kan det ikke være familiens økonomi, man kerer sig om, men derimod mere det ideologiske. Jeg forstår ikke, hvad det er, der får dem til at tale om det sociale i den sammenhæng, når de indirekte faktisk erkender, at de gerne vil være med til en energiforhøjelse, som er den største, der nogen sinde har været på tale.

F.eks. mener vi, at fyringsolie er en nødvendighedsartikel, men det er, som om de fleste herinde har den opfattelse, at det er et forbrug, man kan nedsætte mere, end det er nedsat på forskellige områder, men at man så sandelig ikke kan undvære den daglige øl – det ville være et angreb på lønmodtagernes velfærd; hvis man derimod tager 1.150 kr. mere for 1.000 l olie, har det en ideologisk målsætning. Jeg ved ikke, om det er vind-

[Arne Bjerregaard]

mølleprojekter, halm eller sådan noget, man tænker på, men det vil jo efterhånden kun kunne dække en ganske lille del af vort forbrug, og Ane ude i kæret kan i alt fald ikke få noget vindmølle- eller halmprojekt igennem, men hun mærker virkelig en energiafgift pr. 1.000 l på 1.150 kr., hvis det er dette, der fremgår af selve pakken. Et forbrug for et almindeligt parcelhus og dermed for Ane ude i kæret, som heller ikke har haft mulighed for at gøre brug af de gode socialdemokratiske energimæssige foranstaltninger, for det har hun ikke råd til, er på omkring 3.000 l om året, endda lavt sat. Hvad er det sammen med elafgiften? 4.000 kr. Det taler man ikke om. Men derimod taler man om den momsforhøjelse, som i dette tilfælde højst drejer sig om 300-400 kr. om året.

Jeg er enig i, at vi må have en energipolitisk og dermed afgiftspolitisk målsætning – de ting må hænge sammen – men for mig er der noget skævt i, at den, der har en forbrugsmulighed på 40.000 kr. – jeg forudsætter, man bruger 3.000 l olie, men selvfølgelig kan det være en tilsvarende energiform – må få en forbrugsnedgang, alt andet lige, på 10 pct., mens den, der har en forbrugsmulighed på 160.000 kr., får en forbrugsnedgang på 2,5 pct. Det er mit problem, og derfor håber jeg, at jeg har opfattet udspillet fra regeringen ret og ikke lovforslagene, som de foreligger, når jeg siger, at ideen var og er at bevare status quo. Det vil sige: ingen stigninger, ingen fald – ja, 100 kr. fra eller til kan vi selvfølgelig ikke tage højde for – i opvarmningsprisen fremover og en ikke hensigts-, men lovbestemt reguleringsmekanisme, som jeg havde ønsket var automatisk, men vil acceptere er kvartalsvis eller halvårlig for at nå en fast energipris, ikke en energipris på 4.300 kr. pr. 1.000 l olie og tilsvarende energiform, men derimod en energipris på godt 3.000 kr. Altså status quo.

Jeg håber, jeg har forstået det ret, idet det var kristeligt folkepartis forudsætninger, og det er stadig mine forudsætninger ud fra en stringent social betragtning.

(Kort bemærkning).

Svend Auken (S):

Jeg tror, vi var mange, der lyttede med stor interesse til hr. Arne Bjerregaards indlæg her i dag. Det er vel en skarpere kritik af

regeringens afgiftspakke end den, noget andet parti har fremført, og det er selvfølgelig interessant for oppositionen, da situationen formentlig er den, at vi stemmer imod alle de forslag, hr. Arne Bjerregaard er imod, mens hr. Arne Bjerregaard agter at stemme for dem. Det skal man selvfølgelig vænne sig til.

Men det overraskede mig en lille smule, at hr. Arne Bjerregaard slet ikke forholdt sig til det problem, som jeg med mit kendskab til hr. Arne Bjerregaards sociale indsigt, som jeg tror er fuldt på højde med ethvert andet medlems i denne sal, mener han må anse for at være et hovedtema i debatten, nemlig at finanspolitiske stramninger kun er retfærdige, hvis den underliggende sociale fordelingsudvikling er retfærdig. Hvis alle eksempelvis havde haft et stigende forbrug, var det retfærdigt at gribe ind over for forbruget, men det virker som dyb uret at gribe ind over for nogen, som ikke har haft et stigende forbrug, men har haft et direkte fald i forbruget. Forskellen mellem socialdemokratiske afgiftsstramninger og regeringens afgiftsstramninger ligger ikke først og fremmest i de forslag, der fremsættes, men i de sociale forudsætninger, der var til stede.

(Kort bemærkning).

Arne Bjerregaard (KrF):

Hvad jeg stemmer for, skal jeg nok senere selv afgøre.

Hvad angår det sociale, må jeg sige til hr. Svend Auken, at jeg da ikke er tilfreds med de sociale forhold i dagens Danmark, og det har jeg aldrig været, heller ikke i den socialdemokratiske regerings tid. Jeg må stadig fremhæve, at man dér også ville skøjte over problemerne og påstå, at den skattepligtige indkomst var et udgangspunkt for en families sociale status. Det var og det er det ikke, og det er stadig væk den grundlæggende fejltagelse i Danmark, at vi vurderer den sociale status ud fra det enkelte familiemedlems indkomst. Lad mig bare give et eksempel. Jeg er enig i, at mange arbejdsløse ikke har det godt, men i en tid, hvor vi ikke har penge nok, skulle man måske ud fra en social betragtning sige, at det ikke er det, der er afgørende. Det afgørende er, hvad familien – også den arbejdsløse – har til forbrug, og hvis ægtefællen har 300.000 kr., kan jeg ikke se, at der er nogen sociale problemer. Men det

[Arne Bjerregaard]

har man ikke fra socialdemokratiet nogen sinde villet se på, og derfor havde vi ikke mulighed for at løse bestemte sociale problemer med rimelige økonomiske ressourcer.

(Kort bemærkning).

Svend Auken (S):

Jeg beder undskylde, at jeg tillod mig den letsindighed at gå ud fra, at hr. Arne Bjerregaard agtede at stemme for påskepakken, men nu forstår jeg, det er noget, der vil blive afdækket senere i forløbet. Jeg fastholder dog, at hr. Arne Bjerregaard i dag har holdt et både meget velformuleret og meget overbevisende, men også det mest kritiske indlæg i debatten om denne afgiftspakke, og så står vi med den ejendommelighed, hvis hr. Arne Bjerregaards og hans partis overvejelser ender med, at han stemmer for pakken, at de, der trods alt har været mere afdæmpede i deres kritik over for påskepakken, stemmer imod, mens hr. Arne Bjerregaard, der er pakkenes hårdeste kritiker, agter at stemme for den.

Men tilbage til det, jeg spurgte om, nemlig de sociale forudsætninger. Jeg forstår meget vel, at det afgørende for CD er spørgsmålet om vægtafgift – den parkerede bil – men hr. Arne Bjerregaard, der kommer fra en del af landet, hvor de arbejdsløse ofte er i den situation, at der kun er én indkomst i familien, og fra en del af landet, hvor SiD-afdelinger selv efter 4 års internationalt opsving har en arbejdsløshed på 50 pct., og som under den borgerlige regering også desværre med kristeligt folkepartis deltagelse har fået forringet deres forhold med 16 pct., hvordan kan han acceptere, at de på toppen af det skal bære både energiafgifter og en stigende moms? Det var det, der var mit spørgsmål til hr. Arne Bjerregaard. Lad os holde os til den familie, hvor der kun er én indkomst, hvor man har været langtidsledig, hvor man er afhængig af sin bil, hvor man lever i et samfund, hvor arbejdsløsheden er meget høj, og så spørge hr. Arne Bjerregaard: var det ikke retfærdigt nu, hvor man samler alle disse mange milliarder kroner ind til de offentlige kasser – og vi er mange, der egentlig godt kunne spæde noget mere til – at man så gjorde noget for at løse deres problemer?

(Kort bemærkning).

Arne Bjerregaard (KrF):

Jeg ved ikke, om det er bestemt, at de forskellige regeringspartier skal stå op og sige det samme, nemlig at dette her er det bedste, der nogen sinde er serveret. Det ville næsten være at genere regeringen, da det er socialdemokratiske retter, hvis man roste det alt for meget.

Men så med hensyn til det sociale. Lad os se bort fra det momspålæg, som kommer nu; det er så lidet i forhold til det, man tidligere har været med til. Men når hr. Svend Auken stadig fremholder vores familier i Nordjylland, som kun har én indtægt og kun har én arbejdsløshedsunderstøttelse, må jeg sige, at det var nøjagtig det samme, jeg fremhævede i hr. Svend Aukens regerings tid, men da var der ingen, der ville høre – de dér mærkværdige mennesker behøvede vi ikke at tage hensyn til. Hvorfor nu pludselig denne store interesse for dem fra socialdemokratisk side?

Fjerde næstformand (Ole Vig Jensen):

Jeg skal her afbryde forhandlingen og som tidligere nævnt udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 19.00.

Mødet udsat kl. 18.07

Mødet genoptaget kl. 19.00

Forhandlingen genoptoges.

Ove Jensen (FP):

Selv om firkloverregeringens politik igenem det sidste par år mere og mere har lignet traditionel socialdemokratisk politik med et stigende skattetryk til alle og flere og flere restriktionsbyrder på erhvervslivet, har der vel stadig væk været et lille håb om, at firkloverregeringen på et eller andet tidspunkt ville komme til fornuft og gennemføre den politik, som regeringspartierne i deres oppositionstid havde lovet deres vælgere at de ville gennemføre, når de fik regeringsmagten.

Men med fremsættelsen af denne påskepakke, der på helt traditionel socialdemokratisk manér trækker 11 mia. kr. op af de sagesløse skatteyderes lommer, er der ikke længere grundlag for noget som helst håb om, at denne regering vil være en fornyelse.

[Ove Jensen]

Med denne pakke har regeringen til fulde bevist, at der overhovedet ingen forskel er på denne regering og tidligere, socialdemokratiske regeringer, og derfor er der heller ingen grund til, at den socialdemokratiske ordfører, hr. Svend Auken, er utilfreds med det, som her bliver foreslået. Det er socialdemokratisk politik, der bliver gennemført.

Når forbruget skal sættes ned, er det selvfølgelig dem, som har haft et for stort forbrug, der skal rammes. Men det er ikke det private forbrug, der er for stort her i landet, det er derimod det offentlige forbrug, der er alt for stort. Derfor skulle der i stedet gennemføres en række offentlige besparelser til et beløb, der mindst svarede til, hvad der nu skal kræves ind i afgiftsforhøjelser. Det ville give den samme forbrugsbegrænsning, men det ville ikke have afgiftspakkens omkostningsforøgende effekt.

Det, der nu helt automatisk vil ske, er, at lønmodtagerne som kompensation for de nye afgifter vil kræve lønforhøjelser, og hver gang lønmodtagerne skal have 2 kr. mere i timen, bliver virksomhedens lønudgift på grund af indkomstskatten 5 kr. mere i timen. Det gør virksomhederne mindre konkurrencedygtige, hvilket betyder, at det bliver vanskeligere at sælge danskproducerede varer ude i verden, og resultatet bliver naturligvis en endnu dårligere handelsbalance, et endnu større underskud på betalingsbalancen.

Det er i det hele taget forkert, når man tror, at betalingsbalanceunderskudsproblemet kan løses med stigende skatter. Al erfaring viser jo, at det er gået endnu værre, hver gang der er indført nye skatter og afgifter, og sådan vil det også gå denne gang.

Betalingsbalanceunderskuddet kan vi ikke spare os ud af, det skal vi producere os ud af, men det er netop her, denne regering har begået de største fejtagelser. Man har fortsat den socialdemokratiske linje i retning af at lægge nye byrder på erhvervslivet, og det gælder med hensyn til både skatter og restriktioner. Selskabsskatten er forhøjet med 25 pct. – en helt uhørt forhøjelse – og det er indlysende, at virksomhederne mister lysten til at gøre en ekstra indsats, når skattevæsenet nu pludselig skal have 25 pct. mere, ligesom de selvfølgelig mangler den kapital, de har betalt i skat, til at investere i nye arbejdspladser og ny teknologi.

Samtidig fortsættes den socialdemokratiske linje med at lægge nye restriktioner på erhvervslivet, der gør det mere besværligt at oprette en virksomhed eller drive en bestående. Det er næsten en dagligdags foreteelse her i folketinget, at der bliver forhandlet om, hvordan det kan gøres mere besværligt for erhvervslivet. Så sent som i går havde miljøministeren et forslag til behandling, hvoraf det bl.a. fremgår, at det nu skal være mere almindeligt at give tidsbegrænsede tilladelser til oprettelse af virksomheder. Så længe man fortsætter med at gøre det mere besværligt at oprette og drive en virksomhed, samtidig med at man konstant strammer skatteskruen, kan man naturligvis ikke forvente, at virksomhederne kan eller vil udvide deres produktion, og dermed bliver der heller ikke nogen større eksport, som kan forbedre betalingsbalancen. Det er hele dette forhold, firkløverregeringen ikke har været opmærksom på, og det er det, der er årsagen til det stigende betalingsbalanceunderskud.

Fremskridtspartiet vil stemme imod alle de afgiftsforhøjelser, der her er foreslået. De er udtryk for en forkert linje, de vil gøre ondt værre, og det er sørgeligt, at denne regering fortsætter i den socialdemokratiske regerings fodspor.

Om de enkelte forslag vil jeg sige, at det så absolut er energiafgifterne, der er de værste. Alene olieafgiften vil for et ganske almindeligt parcelhus forhøje varmeudgiften med mellem 3.000 og 4.000 kr. om året.

Der er talt en del om kompensationer, men jeg har ikke set noget om kompensation for olieafgiften til de økonomisk svage stillede, og hvor skal folkepensionisterne, der i forvejen har et stramt budget, hente de 3.000–4.000 kr. om året til den forhøjede varmeudgift? De har simpelt hen ingen mulighed for at betale denne udgift, og hvis der ikke bliver foretaget en tæppeuddeling her fra folketinget, inden kulden sætter ind igen, må det forudses, at mange af disse pensionister vil komme til at sidde og fryse i deres alderdom. Er det det, der er meningen med energiafgifterne?

Det forekommer ærlig talt at være et meget større problem at give kompensation for energiafgifterne end for den ene procents momsforhøjelse, der foreslås, og i det spørgsmål er jeg helt enig med den forrige ærede

[Ove Jensen]

taler, hr. Arne Bjerregaard, i de bemærkninger, han gjorde vedrørende energiafgiften.

Det er i øvrigt karakteristisk, at OECD så sent som i dag har udtalt, at prisfaldet på olie bør komme forbrugerne til gode.

Om de øvrige afgifter skal jeg nøjes med at sige, at det første, der vil ske, er, at der bliver en udvidet grænsehandel, og at Flensborg for alvor vil blive det store indkøbscenter.

Når denne pakke er vedtaget, vil det samlede skattetryk være steget til over 50 pct. Det er en ny danmarksrekord i skattetryk; vi har aldrig tidligere, selv ikke under VKR-regeringen, haft en regering, der i den grad har ladet skatterne stige, og nu må det vel også være nok.

Men regeringen er ikke engang tilfreds med den afgiftsstigning, der her foreslås. På grund af stigende ejendomsvurderinger ved den 18. alm. vurdering vil også ejendoms-skatterne udløse et nyt skattechok. Det vil sige, at de lønmodtagere, der blev pålagt en lønramme med en 2 pct.s stigning, siden har fået reallønnen udhulet, først ved stigende indkomstskatter og så ved to finanspolitiske indgreb: julepakken og nu påskepakken. Oveni skal så lægges de stigende ejendoms-skatter, så det er fuldt forståeligt, at der ude på arbejdspladserne er opræk til uro; man kan anstændigvis ikke byde lønmodtagerne sådanne forhold.

Men hvis så bare alle de byrder, der er blevet lagt og bliver lagt på hele befolkningen, ville hjælpe, men det gør de jo ikke. Al erfaring viser, at skatte- og afgiftsstigninger altid forværrer problemerne, og det vil de selvfølgelig også gøre denne gang.

Derfor er det en helt forkert medicin, regeringen her ordinerer. Der skal nytænkning til, og nytænkning er ikke afgiftsforhøjelser. Nytænkning er skattelettelser og offentlige besparelser; herved kan omkostningsniveauet sænkes, så vi kan producere os ud af vanskelighederne. Det var en sådan løsning, regeringen skulle have valgt.

Maisted (FD):

Det er jo ikke lystigt at blive stillet over for afgiftsbuketter på 11 mia kr., som den danske befolkning nu skal betale, fordi man vil løse et opsparet problem. Da hr. Svend Auken tidligere på dagen sagde, at dette her

var en for sen løsning, sagde jeg: ja, den kommer ca. 16 år for sent, og det mente jeg selvfølgelig, for problemerne stammer jo allerede fra VKRs tid, da man lod de offentlige udgifter stige.

I 1973 kom der en politisk bevægelse og et parti, der forsøgte at få bremsen den udvikling, som vi har set fortsætte frem til 1986. Vi må erkende, at på grund af fremskridtspartiets bømmert i december 1983 blev der jo desværre ikke sat en stopper for en videre udvikling af den socialdemokratiske samfundsmodel. For hvad er det, der er sket? Der er sket det, at antallet af offentligt ansatte fra 1973 og frem til 1986 er steget fra ca. 350.000 til omkring 1 million mennesker, og uanset hvor velmenende man er og hvor mange gode opgaver man vil løse i en servicesektor, er det helt indlysende, at der bør være produktionsdækning bag en sådan udvidelse, og det har der ikke været. Vi kunne allerede i 1973 se, at man ved at fortsætte den linje, man havde påbegyndt dengang, uvægerlig ville ende i de problemer, vi har i dag, hvor vi jo har en samlet statsgæld på over 500.000 mill. kr.; deraf har vi oven i købet halvdelen som udlandsgæld, hvilket selvfølgelig er langt det værste.

Men afgifter og nye skatter hjælper ikke, for det er jo rigtigt, at en forhøjelse af varepriserne selvfølgelig vil betyde lønpres og stigende inflation; det vil også svække den danske krone i vores internationale valuta-samarbejde, og det betyder, at vi må se i øjnene, at vi får en eller anden form for nedskrivning i forhold til D-marken. Den problemstilling, som regeringen nu forsøger at løse på god socialdemokratisk vis, er selvfølgelig dikteret af, at man skal have det radikale venstre med til at løse problemerne. Man vil ikke erkende, at vi her i landet, for det er jo et lønmodtagersamfund, udbetaler samlede lønninger til den danske befolkning, der overhovedet intet har med virkeligheden at gøre, og som der altså ikke er produktionsdækning bag ved. Derfor er regeringen ude af stand til at løse problemerne, når den vil fastholde den samfundsmodel, som nu er skabt igennem de sidste 13 år.

Socialdemokraterne har selvfølgelig gjort dette som et politisk skaktræk – jeg synes ikke, det er klogt, for de har jo ikke taget hensyn til nationen – hvor de har sagt til sig selv: skal vi fastholde magten, eller – de hav-

[Maisted]

de nok ikke regnet med, at SF kunne være med til at dele magten med dem – skal den fløj i dansk politik have herredømmet her i landet, må vi sørge for at have en latent vælgermasse, som mener, at den er afhængig af, at de partier, der blot lader de offentlige udgifter vokse, sidder ved roret. Det er den politiske baggrund for, at man har gjort, som man har gjort, og det må den danske borger så betale for.

Jeg ved godt, det ikke er politisk »in« mere at tale om det frie valg eller prøve på at være selvhjulpne, men jeg mener, at regeringen, når den nu i løbet af de næste 3-4 måneder opdager, at denne afgiftsbuket på 11 mia kr. ikke har løst dens problemer, må begynde at tænke positivt økonomisk. Og dermed forstår jeg, at man siger: vi begynder at sanere dansk økonomi ved at ombytte tilskud med skattelettelser. Det er jo forholdsvis simpelt og enkelt at reducere udgiftsniveauet ved at bytte tilskud om med skattelettelser.

Dernæst er det klart, at man skal have en større opspæringskvota i det danske samfund, og det skal folk jo også have glæde af. Vi skal oven i købet målrette den opsparring, sådan at befolkningen eksempelvis vil investere i produktive erhvervspladser og arbejdspladser mod, at de selvfølgelig bliver belønnet med skattelettelser. Så opnår man en stigende produktion, og man opnår, at omkostningsniveauet og løntrykket falder. Det er enkle og simple midler, men af politiske årsager og uden hensyn til landets økonomi, men derimod med en række floskler om de socialt svage i samfundet fortsætter man med at føre en økonomisk politik, hvor skatetrykket altså nu har passeret de 50 pct. Enhver dansker kan forstå, at en forøgelse af varens pris med et eller andet beløb, fordi det skal over i en offentlig kasse til en servicefunktion, gør varen dyrere, så den bliver vanskeligere at afsætte. Det vil sige, at både det produktionsapparat, der er i konkurrence med importen, og de, der skal ud på verdensmarkedet at eksportere vore varer, kommer i stigende vanskeligheder.

Der er overhovedet ingen tvivl om, at regeringen har haft en heldig hånd med hensyn til den stramme indkomspolitik, og uanset om det er internationale bevægelser, der har gjort, at renten og inflationen er faldet, så er det positive ting, men det har selvfølgelig

betydet, at værdien af vore virksomheder, den indre værdi, er steget, og det vil sige, at aktiekurserne er steget. Det betyder også, at kurserne på obligationerne er steget. Og dermed har vi altså fået nogle mennesker, der har tjent penge på den handel. Det er de mennesker, som f.eks. SF vil ramme med sit forslag. Jeg synes, at det er en af de få gange, jeg vil have lov til at rose SF, for det forslag, SF har fremsat, er fuldstændig i tråd med den politiske holdning, partiet har til tingene. Jeg ved godt, at SFerne selv er opmærksomme på, at det også rammer byggeindustrien. Jeg har forstået, at de vil rette på det lidt senere ved at korrigerer deres forslag, men det er selvfølgelig et helt klart socialistisk målrettet forslag. Jeg er selvfølgelig ikke enig med dem. Her siger man til en erhvervsgruppe: I har tjent for mange penge, fordi økonomien går for godt, hvorefter man vil ramme dem. Der kan hurtigt komme svingninger i dansk økonomi, hvor et sådant forslag vil betyde, at aktiekurserne vil rasle ned, og så får vi de stik modsatte problemer.

Løsningen er som sagt, at man forsøger at være progressiv, forsøger at belønne befolkningen med skattelettelser, men så til gengæld systematisk fjerner alt, hvad der hedder tilskud. Man kulegraver tilskudsordningerne, og man sørger for, at skatetrykket falder. Dermed får man en spiral den anden vej, og omkostningsniveauet falder. Det betyder, at vi er i stand til at producere flere varer, og også, at servicesektoren igen vil blive formindsket, at vi vil få overført en række mennesker til produktive erhverv. Det burde være indlysende for en borgerlig regering, der skulle løse de meget store problemer, vi har med udlandsgælden, at det er den eneste farbare vej.

Det er det radikale venstre og regeringspartierne, der har ansvaret for den økonomiske politik, der bliver ført hertilands. Jeg beklager at måtte erindre om, at da vi i december 1983 fik udskrevet et folketingsvalg, ville det radikale venstre og det konservative folkeparti – selvfølgelig af taktiske grunde – ikke være med til at gennemføre en beskedent reduktion af de offentlige udgifter på yderligere 2 mia kr. Tænk, hvad det ville have betydet for det danske samfund i dag, hvis man i 1983 havde foretaget en reduktion af de offentlige udgifter med 2 mia kr.! Jeg vil tro, det havde haft en effekt af en størrelsesorden

[Maisted]

på 10 mia kr., som man i dag foreslår afgifter for. Dengang havde man en finansminister, der her på talerstolen sagde, at han ville love alle, der ville støtte regeringens finanslovsforslag, balance over for udlandet i 1986. Det var almindelig hovedregning, at det ikke kunne lade sig gøre, og derfor måtte vi sige nej, og det var beklageligt, at befolkningen hoppede på den limpind. Jeg erkender, at det politisk taktisk var en bommert af fremskridtspartiet at få solgt varen så dårligt, at befolkningen ikke var klar over, at det var et fupnummer.

Nu gentager man så spøgen og siger, at vi nu får balance over for udlandet i 1988. Ja men igen fortæller almindelig hovedregning og almindelig sund fornuft enhver, at det ikke kan lade sig gøre, for man har overhovedet ikke ændret på samfundets struktur. Vi producerer ikke meget mere – og med disse indgreb producerer vi overhovedet ikke mere, for produktionen falder – og man har overhovedet ikke foretaget tiltag, der giver bare den mindste reelle antydning af, at man kan få en stigende produktion, så man kan løse disse økonomiske problemer.

Det er i bund og grund sørgeligt, at en borgerlig regering ikke benytter sig af den enestående chance, den har med den goodwill, den har hos den danske befolkning i dag, til virkelig at gennemføre en progressiv økonomisk politik, der gør, at den danske borger bliver et mere frit menneske.

Elisabeth Bruun Olesen (VS):

I dag er det så dagen, hvor den tidligere kulturminister for første gang kommer på banen som socialminister, en debut, der har været imødeset med spænding. Der er nu ikke så meget at være imponeret af, når man kigger på lovforslagene, ikke i første omgang i alle tilfælde.

Hvis vi tager L 224, så ser forslaget punkt 1 jo meget lovende ud: forhøjelse af den almindelige underholdshjælp fra 2.071 kr. om måneden til 2.313 kr. om måneden. Det er en forhøjelse på 242 kr. om måneden eller, om man vil, en forhøjelse på 12 pct. Ikke at det tilnærmelsesvis kan kompensere for de mange nedskæringer, kontanthjælpsmodtagere har været udsat for under den nuværende regering, men alligevel! Man siger til sig selv: nu har de jongleret rundt med 2 pct.s

og 4 pct.s rammer til ulidelighed, og så får vi da endelig et frisk pust ind i ministeriet af en ny minister: 12 pct. til kontanthjælpsmodtagerne. Så melder tvivlen sig, for det kan da vel ikke være rigtigt, det, der står; så social er regeringen da kun på papiret.

Netop. Så vidt jeg kan se, er ministeren kommet til at tage udgangspunkt i satserne fra 1982. 1982! Reelt er der tale om en stigning fra 2.277 til 2.313, altså 36 kr., eller sagt på en anden måde: 1,6 pct., og det er jo en helt anden snak end udgangspunktet. Det vil sige, at der er 36 kr. mere om måneden i underholdshjælp til kontanthjælpsmodtagere, og mange af dem får ikke engang pengene i hånden, for der er jo noget, der hedder dagpengeloftet. Eller med lovens ord: »Den samlede hjælp kan ikke overstige det beløb, som udbetales personer, der får dagpenge efter højeste sats og ikke har andre indtægter.«

Hvad nu, hvis en person hidtil har fået en samlet hjælp, der har ligget, lad os sige 18 kr. under loftet? Nu udmåles hjælpen til at ligge 18 kr. over dette loft, fordi underholdshjælpen stiger med de 36 kr. Men udbetales der så 36 kr. mere om måneden, fru minister? Som loven er skrevet, må svaret være nej, for dagpengeloftet må ikke overskrides. Af de sølle 36 kr. kommer de 18 til udbetaling.

Ministeren taler om samlede merudgifter på 24 mill. kr. til kontanthjælp som følge af lovforslaget, men er de 24 mill. kr. regnet ud på basis af 1982-tallene, og hvad er forudsætningerne med hensyn til, hvor mange der når dagpengeloftet? Ja, jeg ved det ikke, og af lovforslaget kan man ikke se det.

Af samme grund opgav jeg, og så greb jeg ned i bunken efter et andet af den nye socialministers lovforslag og gik over til L 233 om børnetilskud og andre familiedydelser.

Punkt 1 i dette lovforslag handler om, at det almindelige børnetilskud skal forhøjes, i øvrigt under hensyn til »at en del af børnefamiliernes forbrug er momsfri.«

Det må da være en trykfejl, sagde jeg til mig selv. Børnefamiliernes momsfri forbrug! Gid det var så vel!

Teknisk hænger dette lovforslag heller ikke sammen, og så kom jeg i tanker om, at det almindelige børnetilskud jo skal afskaffes. Pr. 1. juni 1987 eksisterer det simpelt hen ikke mere. Det er for længst aftalt som et led

[Elisabeth Bruun Olesen]

i skattereformen, som på anden måde siges at gavne børnefamilierne.

Men hvad ligner det så at kompensere for momsforhøjelserne ved at forhøje det almindelige børnetilskud, når det skal afskaffes? Hvad er meningen med, at man ikke indarbejder denne kompensation i skattereformen? Vil momsens blive nedsat pr. 1. juni 1987, eller hvad? Og hvad er, fru minister, meningen med, at sammenhængen med skattereformen ikke er nævnt med ét ord i bemærkningerne til lovforslaget? Havde det ikke været rimeligt at gøre opmærksom på, at en del af den kompensation, lovforslaget omhandler, simpelt hen forsvinder ud i den blå luft pr. 1. juni 1987?

Jeg har hørt fra hr. Tinning, der normalt sidder i socialudvalget for os, at det ikke er første gang, en socialminister forsøger at føre socialudvalgets medlemmer bag lyset, men alligevel!

Det siger sig selv, at det var med mere end almindelig påtaget optimisme, jeg greb fat i det sidste af de tre lovforslag fra den debuterende minister, nemlig L 222 om kompensation til pensionisterne, og da blev jeg imponeret af den omhu, det er udtryk for. Ministeren har fundet Danmarks Statistiks forbrugsundersøgelse fra 1981 ned fra hylden og har fundet ud af, at forhøjelsen af merværdiafgiften må antages efter foretagne beregninger at medføre en udgiftsstigning for pensionister på ca. 0,51 pct. af pensionen – som der står i bemærkningerne. 0,51 pct. var det helt nøjagtigt. Tænk, hvis landets pensionister fik en femkrone mere om måneden, som altså ikke direkte kan henføres til forhøjelsen af momsens! Jo, det er en nøjeregnende minister, vi har fået. Modtagerne skal i alle tilfælde ikke have mere end det, de nøjagtigt har krav på.

Men så vidt jeg kan se – nu er jeg jo ikke ekspert på området – er der faktisk tale om et fejlfrit lovforslag, der endda er stillet pænt op, og det må man selyfølgelig sige til lykke med.

Her er problemet så det, der ikke står der. Vi havde diskussionen i forbindelse med julepakken, så lad mig blot nævne den her. Energiafgifterne skal sættes op, og råenergi-priserne vil falde, det ved vi. Hvordan en samlet virkning bliver på den enkelte varmeregning, ved vi utrolig lidt om, men ingen har villet afvise, at der kan blive tale om stigende varmeregninger rundt omkring for for-

skellige grupper af pensionister. Det samme kan i øvrigt ske for kontanthjælpsmodtagere. Det kan betyde en stigning i huslejhjælpen, men det kan så betyde, at den samlede hjælp overstiger dagpengeloftet, og så kan de vinke farvel til alle de 36 kr., jeg var inde på tidligere. Det havde klædt ministeren, hvis der i bemærkningerne til lovforslaget havde været gjort opmærksom på, hvad der skal ske i tilfælde af stigende varmeregninger for pensionister og kontanthjælpsmodtagere. Kan de få en stigning i hjælpen, eller hvad? Det fremgår ikke af forslagene.

Og det er så desværre karakteristikken. Det blev en debut præget af fejl, mangler og udeladelser. Jeg ved ikke, om der måske har været lidt for meget festivitas i anledning af ministerskiftet, men jeg vil sige, at ministeren spiller på en ny plads på holdet, og at hun bør have en chance til. Vi ser gerne, at hun griber den allerede under det forestående udvalgsarbejde.

Agerschou (SF):

Lige siden den konservative regering indledte sit felttog i efteråret 1982, har én ting været sikker, hver gang der er blevet foretaget nedskæringer og økonomiske indgreb, nemlig at de, der i forvejen var hårdt ramt, f.eks. på grund af arbejdsløshed eller sygdom, med vold og magt skulle rammes én gang til.

Det startede med indførelsen af fattighjælpsparagraffen i bistandsloven, varighedsbegrænsningen for modtagelse af sygedagpenge, der har ramt dem, der er blevet udsat for den, usigelig hårdt, indførelsen af sultebestemmelsen for unge, der er nødt til at søge kontanthjælp for at opretholde livet, fjernelsen af dyrtidsreguleringen for de fleste af de sociale ydelser, for blot at nævne nogle eksempler.

Denne borgerlige linje, direkte vendt imod de grupper i samfundet, der i forvejen økonomisk havde og har mindst, er blevet fortsat lige siden. Det økonomiske indgreb, der behandles i folketinget i dag, er ikke nogen undtagelse. De økonomisk dårligst stillede vil opleve et yderligere fald i deres daglige levevilkår oven i det, den borgerlige regering gennem godt tre år har påført dem.

Regeringen forsøger ganske vist at skjule denne kendsgerning ved samtidig at fremsæt-

[Agerschou]

te forslag, der handler om såkaldte sociale kompensationer for indgrebet. Der vil blive ydet et pristilskud til mælkeprodukter, satserne for børnetilskud, ungdomsydelse, kontanthjælp og uddannelsesstøtte vil blive reguleret, og satserne for de sociale pensioner vil blive hævet. Alt i alt drejer det sig om kompensationer på omkring 600 mill. kr.

Det skal man ikke lade sig narre af. Der er kun tale om figenblade, der ikke er i stand til at dække skamløsheden over for de grupper i befolkningen, der nu nok en gang skal straffes.

For det første skal man lægge mærke til, at pensionister, kontanthjælpsmodtagere og børnefamilier kun får kompensation for den foreslåede momsforhøjelse; der er ikke foreslået nogen form for kompensation for de merudgifter, den øvrige del af regeringens indgreb påfører de pågældende grupper. Der sker f.eks. ikke nogen forhøjelse af rådighedsbeløbet til varmhjælp til pensionister. Pensionisterne kan altså på grund af indgrebet, hvis det bliver vedtaget, se frem til at skulle bruge mere af den sparsomme pension til almindelig opvarmning.

For det andet skal man lægge mærke til, at der er grupper, der overhovedet ikke er omfattet af de såkaldte sociale kompensationer, f.eks. de arbejdsløse på dagpenge, efterlønsmodtagerne og modtagerne af sygedagpenge; dem interesserer regeringen sig slet ikke for, selv om de har haft drastiske fald i levevilkårene i efterhånden adskillige år.

Hvad er egentlig grunden til, at de ikke også skal have en form for kompensation – om ikke andet, så de minimale tilbud, regeringen i sine bestræbelser for at skjule sin omvendte Robin Hood-politik tilkaster andre økonomisk svagt stillede grupper?

Helt grotesk bliver det, når man studerer regeringens forslag til kompensation for en helt anden gruppe, nemlig bilisterne; åbenbart betragter regeringen denne gruppe som økonomisk særlig udsat. Vægtafgiften på personbiler skal nedsættes; bilisterne skal altså have kompensation for forhøjelsen af benzinerne med et beløb på omkring 500 mill. kr. Når man stiller de 500 bilistmillioner op over for de 600 mill. kr., børnefamilier, pensionister og kontanthjælpsmodtagere skal have i kompensation, bliver meningsløsheden helt åbenbar, og helt afsindigt bliver det naturligvis, når man samtidig ved, at arbejdslø-

se på dagpenge og folk på sygedagpenge slet ikke skal have nogen form for kompensation.

Vi må konstatere endnu en gang, at tankegangen i den konservative regerings politik er, at store sociale forskelle i vort samfund er en positiv ting, at de, der i forvejen er økonomisk hårdest ramt, efter regeringens opfattelse skal rammes en gang til. Samtidig skal de velbjærgede have endnu bedre vilkår, end de har haft i forvejen.

Denne lysende klare filosofi i den borgerlige politik kan ikke skjules ved, at man fremsætter forslag med helt utilstrækkelige kompensationer for enkelte hårdt trængte grupper i befolkningen. Der er blot tale om et røgslør, som befolkningen ikke skal lade sig narre af.

Henning Rasmussen (S):

Det fremgår meget klart af det materiale, vi har fået fra regeringen, at det er det private forbrug og ikke statens og kommunernes forbrug, der giver det voldsomme underskud på betalingsbalancen. Det fremgår også meget tydeligt, at det kun er en del af befolkningen, der har sat forbruget i vejret: mange selvstændige, mange højtloønnede i det private erhvervsliv, de, der har tjent næsten utroligt mange penge på stigningen i kurserne på obligationer og aktier, og de, der har lånt penge til forbrug til en faldende rente. Det er ikke de arbejdsløse, det er ikke »efterlønnerne«, de syge og de lavtlønnede på det private arbejdsmarked, og det er bestemt heller ikke de hundre tusinder af offentligt ansatte: lærere, sygeplejersker, sygehjælpere, kontorfolk, buschauffører, DSB-folk, arbejdsmænd, og hvad de nu er, der har skabt de problemer, vi har. Tværtimod. Deres lønninger, deres overarbejde, deres antal har man fod på, det har man kunnet holde nede, og deres arbejdspladser presses mere og mere. På arbejdsformidlingen, i arbejdstilsynet, på dommer- og politikontorer, i toldvæsen, på sygehuse, i folkeskolen, på specialskolerne, på de tekniske skoler og i daginstitutionerne presser man bevillingerne ned i forhold til behovet og forringer den service, som befolkningen får. Det er både skadeligt og ødelæggende.

Regeringen regner efter de oplysninger, vi i dag har fået, med et endnu større fald i de offentlige investeringer og i det offentlige

[Henning Rasmussen]

forbrug i 1986, end man gjorde for bare 3 måneder siden, og man regner stadig med et større privatforbrug, også efter indgrebet. Det kan i øvrigt ikke være et større privatforbrug hos almindelige mennesker med almindelige indtægter.

Samtidig sidder man så i disse dage rundt omkring i landets kommuner og amtskommuner og tvinges til at skære ned. Man kan i mange tilfælde ikke opretholde standarden i sygehusvæsenet, man kan ikke fjerne sundhedsfarlige lofter af asbest og karlit, man kan ikke bygge daginstitutioner til de flere børn, der fødes nu, man kan ikke give de gamle og de syge den samme støtte, som de fik før, uden at det koster meget, meget dyrt i strafbetaling til staten.

De penge, som kommuner og amtskommuner bruger til borgernes gavn, og de penge, som staten bruger til sin betjening af befolkningen, har meget lille virkning på betalingsbalancen, de giver et meget lille forbrug af udenlandsk valuta, og der spares derfor også meget lidt i udenlandsk valuta ved de nedskæringer, som regeringen gennemtvinger. Det gør det ekstra urimeligt, og det gør det ekstra surt for de hundredtusinder af offentligt ansatte og for kommunalpolitikere, når de nu skal spare og skære ned.

Regeringen lader det offentlige, dvs. statens og kommunernes, indsats til gavn for os som enkeltpersoner, unge under uddannelse, patienter på sygehuse, pensionister på plejehjem, børn i børnehaver betale en høj pris til næsten ingen nytte, specielt næsten ingen nytte for betalingsbalancen, og regeringen lader altså også – ud over de arbejdsløse, efterlønerne og de andre grupper med lave indtægter i det private erhvervsliv – endnu en gang de offentligt ansatte betale for de goder, andre har fået.

De offentligt ansattes realløn er faldet, deres løn er under skarp kontrol, deres arbejdspladser presses, og nu rammes de også af de stramninger, der skyldes andre gruppers voldsomme overforbrug, et overforbrug, der endda fortsætter for mange af dem, for dem har regeringen jo ikke til hensigt at røre, så det mærkes.

Hans Hækkerup (S):

Da vi sidst debatterede energiafgifter her i folketinget, rejste jeg spørgsmålet om de

mennesker, der bor i landområder, hvor det er småt med kollektive transportmidler, og hvor man derfor er tvunget til at køre i egen bil for at komme til og fra arbejde.

Jeg spurgte fru Bente Juncker, jeg spurgte venstres gruppeformand, hr. Ivar Hansen, jeg spurgte skatte- og afgiftsministeren, om de ville tage initiativ til at få kørselsfradraget for 1986 forhøjet. Det ville ingen af dem love, jeg fik kun valne svar på mit spørgsmål. Derfor har socialdemokratiet taget sagen op i ligningsrådet, og vi har sikret, at kørselsfradraget vil blive reguleret, hvis benzinpriserne som følge af afgiftsforhøjelsen bliver højere, end de var før energiafgifterne.

Nu kommer regeringen så med en yderligere afgiftsforhøjelse, og jeg kan love, at hvis denne nye afgiftsforhøjelse medfører stigende benzinpriser, vil vi – ikke regeringen, men vi – fastholde ligningsrådet på det tilsagn, vi har fået om en regulering af fradraget.

Jeg vil også godt spørge skatte- og afgiftsministeren, hvad formålet er med at ændre de hidtidige regler om, at vindmøller og andre vedvarende energi-anlæg kan få tilbagebetalt elafgiften. Regeringen vil hæve elafgiften fra 19 øre til 25 øre pr. kWh, men fremover skal vedvarende energi-anlæg kun have tilbagebetalt de 20 øre. Det betyder altså, at en privat vindmølle ejer skal betale 25 øre i afgift pr. kWh for den el, han selv forbruger, mens han kun får tilbagebetalt 20 øre i afgift pr. kWh for den el, han sælger til elværket. Tænker man sig den situation, at en vindmølle ejer producerer lige præcis elektricitet nok til sit eget forbrug, skal han altså fremover betale forskellen mellem de 25 øre og 20 øre i energiafgift.

Ministerens forslag betyder altså en forringelse af vilkårene for den vedvarende energi sammenlignet med de regler, der gælder i dag. Jeg havde gerne set, at skatte- og afgiftsministeren havde været til stede, så han kunne hæve svaret på mine spørgsmål, men jeg håber, der er andre medlemmer af regeringen, der kan gøre det.

Hanne Andersen (S):

I folketingets socialudvalg har vi allerede nu modtaget de første henvendelser fra organisationer, bl.a. fra Folkepensionistforeningernes og Invalideorganisationernes Kontaktudvalg. Begrundelsen i sin tid for at op-

[Hanne Andersen]

rette dette kontaktudvalg var, at man ville give disse organisationer en forhandlingsret, og de er allerede nu meget skuffede over den nye socialminister, fordi de har måttet konstatere, at den forhandlingsret, de troede de havde – der er jo ikke sket nogen ændringer – ikke findes; der finder kun en orientering sted, og vi må så også konstatere i folketinget, at den forhandlingsret, de nævnte organisationer fik, ikke respekteres.

Carsten Andersen (SF):

Regeringens forslag og indgreb her giver over for lønmodtagerne i de stive lønssystemer og de offentligt ansatte indtryk af en form for upålidelighed, af, at man løber fra nogle af de tilsagn, man gav i forbindelse med påskeindgrebet for et års tid siden.

Dengang forlød det, at regeringen ville arbejde for, at priserne blev stabile, at inflationen ikke løb løbsk, og at der ikke ville komme nye indgreb, sådan at man kunne få ro på bagsmækken i forbindelse med påskeindgrebet, fordi der nu var en stærk og handlekraftig regering, som ville sikre ro i prisudviklingen.

Det, regeringen nu har foretaget, ville være nogenlunde det samme, som hvis jeg her ved overgangen til anden behandling forlangte, at vi skulle have en afstemning; det ville være at tage en vis del af legemet – som man ikke må nævne – på medlemmerne, der var ganske uforberede på situationen.

Man kan måske i forskellige situationer oparbejde en harme over, at man griber ind i de frie forhandlinger, og man kan kæmpe imod det, men når man for at få fred, efter at man har forbrudt sig mod de frie forhandlinger, siger, at det vil man aldrig gøre mere, og man så faktisk gør det et år efter, har man lagt op til et brud på alle procedureregler, og man har egentlig også sagt: I kan ikke mere regne med, hvad vi siger.

Lykketoft (S):

Den afgiftspakke, der er til første behandling i dag, er, så vidt jeg har kunnet finde ud af det i annalerne, uden sammenligning den største afgiftspakke nogen sinde i Danmarkshistorien, og det er jo interessant i sig selv, fordi den kommer på et tidspunkt, hvor trykket af skatter og afgifter er det højeste hidtil i Danmarkshistorien.

I den forbindelse kan jeg ikke lade være med at erindre om, at for 4½ år siden havde vi en interessant debat her i folketinget om en afgiftsbuket på 2 mia kr., som i øvrigt ikke blev vedtaget. I den anledning sagde den konservative ordfører, den nuværende fiskeriminister, hr. Gammelgaard, at hvor der nu i OECD-landene var et gennemsnitligt skatte tryk på 40, var Danmarks skatte tryk på 45, og at dette høje skatte tryk da også havde givet anledning til en forvridning af hele samfundsøkonomien. Moms og skat gjorde lovligt arbejde tre gange dyrere end det såkaldt sorte arbejde, og punktafgifterne blev inddraget, eksempelvis skulle en pakke cigaretter stige fra 16 kr. og 90 øre. Jeg sprang lidt i citatet.

Jeg erindrer om det, fordi det i og for sig er interessante betragtninger på en dag, hvor vi behandler forslag, der med sikkerhed vil bringe skatters og afgifters samlede tryk i 1986-87 op på 50 pct., opgjort på samme måde som den konservative ordfører for 4½ år siden opgjorde, at man nu havde nået 45 pct.

Det er egentlig imponerende, hvilke mærkedage vi skal have under borgerlige regeringer. Da skatte trykket nåede de 40, havde vi en borgerlig flertalsregering. Den havde meget, meget langt op til de 40, da den startede sin virksomhed, men det lykkedes den faktisk i løbet af en 2½ års periode at banke skatters og afgifters tryk op fra en 34-35 pct. af nationalindkomsten til over 40, og nu skal vi altså opleve at nå 50 pct. under den borgerlige firklovrregering. Jeg synes, det er interessant, når man erindrer sig de debatter, der har været i dette tøj for få år siden om afgiftspakker, som var ganske beskedne justeringer i forhold til det, vi nu taler om.

Jeg kan fra den førnævnte debat ikke undlade at citere bare en enkelt anden passus. Det var venstres daværende ordfører, hr. Ellemann-Jensen, der sagde:

»I venstre kan vi ikke støtte regeringens forslag om større afgifter. Vi kan se, at det ikke forbedrer den økonomiske situation, tværtimod. Vi er modstandere af at øge skatte trykket. Den stribe af afgiftsforslag er et nyt bevis på, at regeringen har givet op over for problemerne, at den viljeløst dasker ud ad nedtrampede stier i den økonomiske politik.«

Formanden:

[Formanden]

Ordføreren vedrørende lovforslag nr. L 202, forslag til lov om ændring af lov om en særlig stempelafgift ved overdragelse af offentlige værdipapirer. (Stempelafgift af aktier og obligationer), hr. Thoft, har ordet.

Thoft (SF):

SF har jo fremsat forslag om en 1½ pct. afgift ved handel med obligationer og aktier, og som det også er fremgået af debatten, vil le SFs forslag indbringe et sted mellem 10 og 15 mia kr.

Ingen i dette land har i denne regerings levetid haft større formuestigninger og større indkomststigninger end netop de grupper, SFs afgiftsforslag rammer. Det vil tilsammen indbringe et større provenu end alle regeringens forslag i øvrigt. Der har imidlertid været rejst nogle indvendinger imod det, og dem vil jeg kort gennemgå.

For det første har man sagt, at lovforslaget vil ramme nybyggeriet. Jeg vil ikke afvise, at forslaget i den udformning, det har fået, vil ramme nybyggeriet, og det var egentlig ikke hensigten, men der er i forslaget en overdækning i forhold til det, der er regeringens afgiftsniveau, så det problem kan vi sagtens løse. Det kan ske enten ved at fritage for afgift ved førstegangssalg eller ved at nedsætte tinglysningsafgifterne tilsvarende. Dermed har man løst det problem, at nybyggeriet rammes.

Hvis man helt fritager enhver belåning i byggeriet, altså imødekommer kritikken 100 pct., vil det koste 1½ mia kr. SFs forslag medfører et provenu på et sted mellem 10 og 15 mia kr., og der er således i vores forslag plads til, skal vi sige en handel vedrørende disse 1½ mia kr., uden at vi rokker ved det, som har været vigtigt for os, nemlig at fremskaffe det samme provenu, som regeringen har ønsket, men på en langt mere social måde.

En anden indvending imod forslaget har været, at det især rammer pensionskasserne. Det er ikke rigtigt - af to grunde. For det første er det sådan, at banker, private og erhvervsvirksomheder køber over halvdelen af de obligationer og aktier, som udbydes. For det andet arbejder pensionskasserne først og fremmest med anlægsformuer, der ikke handles i større udstrækning, og kommer derfor kun af med afgiften én gang, nemlig

når obligationerne eller aktierne købes. De grupper, som i særlig grad rammes ved SFs forslag, er spekulanterne, de, som handler hyppigt med disse værdipapirer, og det er lige netop den gruppe, banker, spekulanter og andre, som handler hyppigt med værdipapirer, som har haft den største indkomstfremgang i denne regerings levetid. Det er altså ikke rigtigt, at især pensionskasserne rammes.

En tredje indvending har været, at SFs forslag vil fordyre virksomhedernes lånoptagelse. Det mener jeg heller ikke er rigtigt. For det første har disse virksomheder i forvejen haft store fordele af det rentefald, der har været. For det andet har virksomhederne haft gevaldige fordele af regeringens påskeindgreb sidste år. For det tredje vil afgiften koste 15.000 kr. pr. 1 mill. kr., som er optaget i lån. Det er i forhold til det, banker og sparekasser skal have i låneprovision, et ringe beløb.

Jeg mener, at SFs forslag i bund og grund rammer plet i det, som er problemet i vores økonomiske politik, nemlig at én gruppe har et kæmpeoverforbrug. Denne regering har nok indskrænket forbruget for en lang række grupper: bistandsmodtagere, arbejdsløse, efterlønnere osv., men en anden gruppe har kunnet få lov til at udvide forbruget endnu mere, og det skaber balancen, men det er ikke specielt retfærdigt, at fordi nogle grupper har haft et overforbrug, er der andre grupper, som må betale gildet. Det er det, som er regeringens recept, men det er ikke det, som er SFs recept. SFs recept er, at de, som har råd til overforbruget, de, som har haft overforbruget, de, som har haft et forbrug, som har skabt de problemer, som vi står i, også må yde deres skærv, og de har endnu ikke i denne regerings levetid deltaget i betalingen af regningen.

SF har i hele denne debat om indgrebet været det eneste oppositionsparti, som ikke bare har kritiseret, men som også konstruktivt har forsøgt at løse de problemer, som vi erkender der er.

Der må for det første, har vi sagt, omgående gribes ind over for forbrugslån, herunder ikke mindst hjemtagelsen af udlånslån, finanslån hjemtaget til lav rente og i stor udstrækning anvendt til forbrugs- og spekulationsransaktioner. Vores ordfører, hr. Rahbæk Møller, har bragt nogle, jeg havde nær sagt

[Thoft]

rystende tal fra Nationalbankens årsberetning, der viser, at hvor der af finanslån af gruppen »andre« er hjemtaget 7 mia kr. i 1984, er dette steget til 14 mia kr. i andet halvår af 1985. På et halvt år har man altså hjemtaget mere end det dobbelte af det, man hjemtog i hele 1984. Det må der naturligvis skrides ind over for.

Det er også sådan – og det ved alle vi, som kommer i et pengeinstitut – at man i øjeblikket har svært ved at komme ud af pengeinstituttet uden at have fået et forbrugslån med i nakken. Det kan ikke være meningen, og det burde regeringen skride ind over for.

Det andet forslag, vi har rejst, er, at den nedsættelse for formueejere, som bliver følgen af den skattereform, som folketingets skatte- og afgiftsudvalg om få timer går op og sætter punktum for i skatteudvalget, omgående bræmses. Der er ingen som helst grund til den nedsættelse, og vi beklager, at socialdemokratiet har lavet et skattereformforlig, som betyder, at de problemer, vi står i, og som er årsagen til den debat, vi har i dag, alligevel i de kommende år vil blive forstærket, fordi den gruppe, som i forvejen bruger mest, får endnu større forbrugsmuligheder.

Vi erkender i SF, at der skal flere klejner i statskassen, og vi har også stillet forslag om, hvordan det kan gøres socialt rigtigt. Folketingets flertal har efter vores opfattelse et reelt valg. Man kan sige ja til regeringens afgifter og de sociale figenblade, der nu måtte være. Hr. Agerschou har udmærket påpeget et af de sociale figenblade, nemlig at pensionisterne får en kompensation på 276 kr., mens bilisterne får en kompensation på 350 kr. om året. Regeringen sætter altså større pris på bilisterne end på pensionisterne. SFs lovforslag om, at man stopper den skatteletelse for formueejerne, som er under planlægning, og som folketingets skatte- og afgiftsudvalg om få timer går op og skriver betænkning om, håber vi at et flertal i folketinget siger ja til. Der burde i dette folketing være et flertal for en helt anden og langt mere social fordeling af de reelle problemer, der er, end den, som regeringen har lagt op til.

Formanden:

Ordføreren vedrørende lovforslag nr. L 220, forslag til lov om ændring af lov om en

særlig stempelafgift ved overdragelse af offentlige værdipapirer. (Fordobling af stempelafgift af aktier), og lovforslag nr. L 221, forslag til lov om ændring af lov om opkrævning af indkomst- og formueskat for personer m.v. (Kildeskat), hr. Bernhard Baunsgaard, har ordet.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Det er meget fristende at kommentere det, som ordføreren for L 202, hr. Thoft, sagde, en lille bitte smule. Jeg skal kun tage et par ting frem.

Hr. Thoft mente, det var opgaven at skaffe et større provenu frem. Det er en fejltagelse. Det er ikke et større provenu, der er brug for nu, da vi meget stærkt nærmer os balance på statsbudgettet. Det var fejltagelse nr. 1.

Det, der er brug for, er en beskæring af forbruget. Jeg synes, hr. Thoft gjorde udmærket rede for, at der, så vidt jeg opfattede det, er en lille gruppe i dette land, som i modsætning til så mange andre er blevet rig gennem spekulation på børsen, og hr. Thoft siger, at så kan vi lige inddrage dens penge, så behøver vi slet ikke at røre ved det almindelige forbrug. Der er bare grænser for, hvor stort et forbrug folk kan have, og især hvor stort et forbrug en lille gruppe kan have. Det er den vanskelighed, vi står over for.

Det kan ikke hjælpe noget, at vi tror, vi kan klare vores for store forbrug ved at tage nogle penge fra en ganske lille gruppe. Uanset om det øre for øre skulle blive det samme beløb, så begrænser det ikke forbruget. Det er den anden og helt alvorlige fejltagelse.

Må jeg sige om hr. Thofts lovforslag, at jeg kan godt se, at der er noget meget fristende i af helt andre grunde at lade børsstempellet komme til at gælde også obligationer, men den radikale gruppe har nu på forhånd nogle indvendinger imod det, bl.a. den, som hr. Thoft også selv var inde på, nemlig at det først og fremmest rammer nybyggeriet, og det er jo alligevel dér, en meget, meget stor del af obligationsomsætningen ligger.

Lad dette være nok i denne omgang om SFs forslag.

Derefter vil jeg gerne sige lidt om de lovforslag, jeg selv har fremsat på den radikale gruppes vegne.

Der er to lovforslag, L 220, der drejer sig om en fordobling af stempelafgiften på ak-

[Bernhard Baunsgaard]

tier, og L 221. Jeg vil gerne sige om disse to forslag, for at der ikke skal være nogen fejltagelse, at de ikke er tænkt som erstatning for nogen af de forslag, som regeringen har fremsat, og af de grunde, som jeg allerede antydede, da jeg omtalte hr. Thofts forslag, kan de ikke gå ind og erstatte forbrugsindgreb. Vi følte blot, at der netop her var en gruppe, som også burde være med til at betale noget i denne situation.

Ved, at vi fordobler stempelafgiften, mener vi at vi får en bedre stempelafgift på aktieomsætningen. Vi vil derved være bragt på linje med lande som f.eks. Sverige og Storbritannien, og vi vil desuden have samme afgift på omsætningen af aktier og kapitaltilførsel, hvor afgiften i forvejen er på 1 pct.

Jeg håber meget, at et enigt folketing vil gennemføre dette forslag.

Det andet forslag handler om forskudsskatten på aktieudbytter.

Det har jo nu i en årrække været sådan, at man skal betale en forskudsskat på 50 pct., og hvis man ikke indleverer oplysning om, hvor meget ens trækprocent er, tages der 50 pct., undtagen af aktieudbytter. Vi synes, at det netop i denne situation må være rimeligt at rette dette. Det gamle skattesystem burde for længst have haft 50 pct. i forskudsskat af aktieudbytter, og jeg beklager blot, at det ikke er foreslået og gennemført før, men det er jo ingen begrundelse for ikke at gennemføre det i den sidste tid, hvor det gamle skattesystem virker. Jeg håber også, at man for dette lovforslag vil kunne samle et bredt flertal i folketinget.

Vi kan jo – og her er jeg ikke så ganske uenig med hr. Thoft – ikke så godt under det nye skattesystem, hvor alt kapitalafkast har en maksimal beskatning på 56 pct., når vi regner nedtrapningen af personfradraget med, og ellers 50 pct., opkræve en forskudsskat på 50 pct., for så bliver der et stort problem med at betale skat tilbage.

Jeg har ikke noget imod, at man samtidig ser på, om vi kunne forhøje den indbetaling, der skal ske af aktieudbytter også under det nye system, men som sagt: lad os nu først og fremmest klare denne situation, hvor det gælder om at bremse et forbrug. Det er klart, at lidt kan der opnås ved, at folk, der modtager aktieudbytte, med det samme kommer til at betale 50 pct. i skat som alle andre, der ikke indleverer oplysning om deres trækprocent,

så jeg skal anbefale lovforslaget til velvillig behandling i folketinget, og forhåbentlig er det gennemført på fredag.

Formanden:

Jeg havde håbet, at vi kunne gå i gang med ministersvarene, men jeg tror, hr. Thoft vil have en kort bemærkning.

(Kort bemærkning).

Thoft (SF):

Jeg skal nok gøre det kort.

Til hr. Bernhard Baunsgaard vil jeg sige, at SF har jo foreslået, at man ophørte med den nuværende låneliberalisering, at man sætter ind over for forbrugslån, og der er tale om et indgreb, som direkte vil ramme det overforbrug, som det er regeringens formål at ramme. Det har hr. Bernhard Baunsgaard ikke taget stilling til.

I skattereformen ligger der en gevaldig forbrugsudvidelse, og det ved hr. Bernhard Baunsgaard også godt. Vi har skændtes om, hvorvidt det er 4½ mia kr. eller det er 6 mia kr., men alle grupper på nær nogle ganske få, lavtlønnede grupper oplever med skattereformen at få skattelettelser. Spørgsmålet er: er det det, der er behov for i denne situation?

Det sidste, jeg vil henvende mig til hr. Bernhard Baunsgaard om, er den stempelafgift, som han talte om, og som rammer nybyggeriet. I min svartale redegjorde jeg for, hvorledes man fritager nybyggeriet. Det kan ske på to måder: dels ved, at man fritager førstegangsomsætning, dels ved, at man nedsetter stempelafgiften i forbindelse med tinglysning af gældsbreve på ejendomme. Begge dele er det muligt og forholdsvis simpelt at gøre i henhold til det lovforslag, SF har fremsat, og det er vi indstillet på, for meningen var ikke at ramme nybyggeriet, meningen var at ramme forbruget.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Det er jo noget vanskeligt at tage stilling til forslag, som ikke er fremsat, men som hr. Thoft gerne ville have fremsat, hvis han havde haft tid til at tænke sig om, og derfor kan jeg kun tage stilling til lovforslaget, som det

[Bernhard Baunsgaard]

foreligger, og da rammer det efter vor opfattelse forkert.

Jeg gør opmærksom på, at hvis det gælder pantebreve, ved vi, at de først og fremmest er baseret på fast ejendom. Fra de oplysninger, jeg har indhentet, da jeg skulle tage stilling til hr. Thofts lovforslag, ved jeg, at stempelafgiften på pantebreve i fast ejendom giver sådan noget som 1,4 mia kr., mens løsøre-pantebreve og den slags giver 25 mill. kr. Vi rammer altså ud efter byggeriet, for det er jo bl.a. dér, pantebrevene er, når man skal bygge. Men det er som sagt ikke så nemt at have med at gøre, og det er helt umuligt at tage stilling til noget, som ikke engang er trykt som forslag.

Økonomiministeren (Anders Andersen):

Jeg tror, vi er nået frem til et tidspunkt, hvor længe taler ikke er særlig velsete – det har jeg en fornemmelse af, når jeg ser ud over forsamlingen – men jeg synes alligevel, der er grund til at komme med nogle bemærkninger i anledning af det, der er blevet sagt under denne debat.

Hr. Svend Auken sagde, at det går den gale vej for dansk økonomi, og han sagde det med samme patos som den taler, der i mangelen til sit manuskript havde skrevet: »argumentet svagt, hæv stemmen!«. Dette kunne også passe på en hel del af det andet, som hr. Svend Auken har været inde på, og derfor vil jeg i mit indlæg prøve at analysere, hvordan nogle af de nævnte tal har udviklet sig under den nuværende regering i forhold til de forudliggende år; så kan vi jo prøve at se, hvordan udviklingen har formet sig. Det kan jeg godt forstå at hr. Svend Auken ikke kan lide.

Men det er mærkeligt, at oppositionen – og her tænker jeg på venstrefløjen, socialdemokratiet indbefattet – overhovedet ikke har forstået, at der er en række positive elementer i udviklingen inden for dansk økonomi. Det har man ellers forstået alle steder uden for landets grænser, men dér er man heller ikke bundet til af politiske årsager at skulle være negativ i sin holdning. Det kunne dog godt være, at det var mere positivt en gang imellem også at konstatere de fremskridt, der har fundet sted, og ikke alene hæfte sig ved vores underskud på betalingsbalancen. Men jeg må selvfølgelig overlade til vore politiske

modstandere at afgøre, hvilken holdning de vil have på dette område.

I udlandet nærer man stor beundring for den genopretningspolitik, der har fundet sted her i Danmark. I EF, i OECD og i andre organisationer nærer man stor beundring for den udvikling, der har fundet sted.

Jeg skal prøve at analysere nogle af de tal, som har været nævnt.

Der er et fantastisk underskud på betalingsbalancen, sagde hr. Svend Auken. Det er alt for stort, det er jeg helt enig med hr. Svend Auken i. Det havde været rarere, om det havde været en halv snes milliarder eller derover mindre; så havde vi heller ikke stået i den situation, vi står i på nuværende tidspunkt. Men når vi så prøver at se på, hvor »fantastisk stort« det er i forhold til underskud, vi har haft tidligere, vil jeg minde om, at det underskud, vi havde i 1985, udgjorde 4,6 pct. af nationalproduktet, det underskud, vi havde i 1979 – ja, jeg var gået ud af regeringen, dengang man konstaterede underskuddet . . . (*Munterhed*) . . . vi gik netop ud af regeringen, fordi vi ikke kunne få den politik igennem, der skulle til for at bringe underskuddet ned; jeg kunne lige så godt selv sige det, for ellers vidste jeg, at hr. Svend Auken hurtigt ville have fundet ud af det – var også på 4,6 pct. af nationalproduktet. Så faldt det i 1980 til 3,6 pct. og i 1981 til 3,0 pct., og i 1982 steg det til 4,1 pct. Så faldt det minsandten i 1983 til 2,2 pct., og i 1984 var det på 3,2 pct.

Jeg nævner bare disse tal, for man skal jo passe på at vide, hvad man sætter tallene i forhold til, når man skal finde ud af, hvordan man skal få dem reduceret. I forhold til nationalproduktet er det altså tal, vi har kendt før.

Ser vi på investeringsudviklingen, var der et fald i investeringerne på 9/4 pct. fra 1980 til 1982 i faste priser, og fra 1983 til 1985 har der været en stigning på 9/2 pct. i faste priser. Vi havde et investeringsunderskud i en række år, som vi først skulle have udlignet. Nu har der heldigvis været en stor stigning i investeringerne til gavn for både produktion og beskæftigelse, men det koster naturligvis penge, når man skal have store investeringer, og det betyder også en belastning af vores betalingsforhold til udlandet. Det er jeg ikke så betænkelig ved. Det, der fremkalder underskud på grund af store investeringer i

[Økonomiministeren]

produktionsapparatet, vil komme tilbage i form af større eksport og større beskæftigelse.

Men der var altså også her en ting, som der skulle tages højde for.

Så har der været talt om beskæftigelsen, og det er blevet sagt, at det er alt for få, der kommer i arbejde, vores arbejdsløshedstal er alt for store. Ja men vi kan da sagtens blive enige om alle sammen, at målet må være at få så mange i arbejde som muligt. Men hvordan udviklede det sig fra 1972 til 1982? Da steg arbejdsløsheden med 36.000, men det var ikke den hele sandhed. Der blev nemlig ansat 89.000 flere i den offentlige sektor, og der var beskæftiget 125.000 færre i den private sektor. Det er klart, at det var en forskydning fra først og fremmest at være beskæftigelse ved produktion inden for erhvervene til at være beskæftigelse ved serviceerhverv inden for den offentlige sektor.

Hvordan har det så udviklet sig, siden den nuværende regering kom til? Ja, da er der kommet 152.000 flere i arbejde. Det er ikke det samme som, at arbejdsløsheden er faldet med det samme tal, for der har jo været en tilgang til arbejdsmarkedet, men det er noget helt andet. Hvordan har fordelingen af de 152.000 så været? Den har været sådan, at der er kommet 14.000 flere ind i den offentlige sektor og 138.000 flere ind i den private sektor, og det er der, fordi der er investeret i den private sektor for at skaffe flere arbejdspladser, foruden at de uudnyttede muligheder, der måske var inden for erhvervslivet, også er blevet udnyttet, altså en udvikling på disse områder, som efter min bedste overbevisning er positiv med hensyn til fremover både at kunne løse vores økonomiske problemer og at fremme beskæftigelsesmulighederne.

Så har jeg også lagt mærke til, at der er en vældig interesse for de sociale problemer, og her burde vi måske også prøve at se lidt på, hvordan disse ting har udviklet sig i den senere tid.

Ser vi på reallønsudviklingen først, så faldt reallønnen med $3\frac{1}{4}$ pct. om året for en almindelig LO-lønmodtager i de sidste 3 år, før den nuværende regering trådte til. I de næste 3 år, fra 1983 til 1985, faldt reallønnen også, men da faldt den med $1\frac{1}{4}$ pct. i gennemsnit om året, og i 1986 vil reallønnen, selv efter pakkens vedtagelse, for en LO-ar-

bejder være svagt stigende. Jeg understreger, at efter pakkens vedtagelse vil der for en LO-arbejder alligevel være en reallønsstigning.

Så vender vi os til folkepensionisterne, som vel trods alt er dem, der har den laveste indtægt her i landet. Jeg hører nok, at man snakker meget om de arbejdsløse og andre, men det er folkepensionisterne, de rene folkepensionister, der har de laveste indtægter. De hævde i de sidste 3 år forud for denne regerings tiltræden et reallønsfald om året på 1 pct. - 1 pct. - og de har i denne regerings tid haft en reallønsstigning på $1\frac{1}{4}$ pct. om året. Nogle vil måske sige, at det er mærkeligt, men det er ikke så mærkeligt, for deres pension er hele tiden blevet reguleret.

Men det, som er det væsentlige - det gælder ikke alene folkepensionister, det gælder samtlige grupper her i landet, som har de laveste indtægter - er, at den sænkning i inflationstakten, vi har oplevet i de senere år, er en fordel for alle dem, der har de laveste indtægter. Det er dem, der rammes hårdest og hurtigst af prisstigninger. Alle andre, der har større eller lidt større indtægter, klarer nemmere en prisstigning, og de kompensationer, der skal gives for prisstigninger, kommer jo altid bagefter.

Derfor er der såmænd ikke noget mærkeligt i disse tal og det, disse tal fortæller. Det er en ganske klar og logisk situation, altså en økonomisk klar situation.

Jeg synes, der er grund til at nævne det, når man har så travlt med at understrege, at denne regering har øget skævheden i det danske samfund i forhold til den tidligere regering. Jeg må forstå, at det skal sættes i forhold til tidligere. Så synes jeg, det er rart at få nogle konkrete tal på bordet, som viser, at denne tale ikke er rigtig, og at befolkningen bliver vildledt, hvis den hele tiden skal tro på, at denne regering fører en asocial politik. Netop det, at vi kommer ned på lave omkostningsstigninger, er den bedste garanti for de befolkningsgrupper, der har de laveste indtægter.

Jeg har hørt, at hr. Svend Auken sagde, at vi skulle række hinanden hånden, og at hvis vi bare ville føre den socialdemokratiske politik, så kunne vi nok blive enige om at løse opgaverne. Nu har jeg ikke lagt mærke til så forfærdelig meget nytænkning inden for socialdemokratiet. Hvis det er den samme tanke-

[Økonomiministeren]

gang, som var årsag til, at socialdemokratiet gav op, og vi kom til at stå med ansvaret for at prøve at løse nogle af de økonomiske vanskeligheder, der tårnede sig op foran os, så tror jeg ikke rigtig, det er nogen nytte til med et sådant samarbejde.

Hvis ikke vi greb ind, ville vi få en real-lønssstigning på 4 pct. Vi ville få en prisstigning, der kom til at ligge nær nul. Det har vi altså ikke plads til, og det er årsagen til, at vi må prøve at begrænse de forbrugsmuligheder, der ligger i den udvikling, som dollarkursfaldet har skabt, og som olieprisfaldet har skabt.

De beregninger, som er delt rundt, og som man har haft lejlighed til at se, er baseret på en dollarkurs på 8,50 kr. og en oliepris på 17 dollars pr. tønde. Dollaren er i øjeblikket på lidt under de 8,50 kr., og hvor olieprisen havner, er usikkert, det ved vi ikke. Den kan havne meget længere nede. Men olieprisen og energipriserne er i og for sig ikke så interessante i den forbindelse, for det, vi laver her, er jo ikke en ekstra afgift. Vi forsøger at få oliepriserne til at ligge på det, de lå på før dollarfaldet, og før olieprisfaldet internationalt satte ind. Det er altså ikke en afgift, der lægges oveni. Det er en status quo-situation, vi vil skabe på dette område, også for at modvirke et stigende forbrug.

Jeg tror, man har forstået den holdning, vi har på disse områder, og jeg håber også, man har forstået, at vi ønsker, det skal være retfærdige løsninger. Vi ønsker i den politik, vi lægger til rette, at gavne hele det danske samfund, ikke enkelte grupper. De påstande svarer ikke til de faktiske forhold.

(Kort bemærkning).

Svend Auken (S):

Jeg tror, at økonomiministeren og jeg kan være enige om én ting, og det er, at det er lettere at føre økonomisk politik under et opsving end under et internationalt tilbageslag, eller sagt på almindeligt dansk: det er lettere at sælge til folk, der har penge på lommen, end til folk, der ikke har penge på lommen.

Hvad var det, der skete fra 1979 til 1982? Vi havde den alvorligste økonomiske tilbagegang i Vesteuropa siden begyndelsen af 1930'erne. Hvad har vi oplevet siden 1983? Et

moderat internationalt opsving. Det er vilkårene for den økonomiske politik.

Det, man kan bedømme os på her i landet, er, hvordan vi bruger de chancer, vi får, og hvordan vi løser de problemer, vi stilles over for. Og det er her, tallene bliver lidt mere skuffende end dem, økonomiministeren trak frem.

Hvad har vi brugt opsvingsårene til? Ja, vi har brugt opsvingsårene til at fordoble vores gæld til udlandet. Fra begyndelsen af 1982 til begyndelsen af 1986 er udlandsgælden vokset fra 124 mia til 245 mia kr. Vi har sat forbrugskvoten op – det er heller ikke noget, vi kan bebrejde udlandet, det er noget, vi selv gør – fra 72 pct. til 80 pct. Fra, at konkurrenceevnen blev forbedret fra 1979 til 1982, hvor vi vandt markedsandele, erkender regeringen selv i dag, at vi i de seneste år har tabt markedsandele både i Danmark og i udlandet.

Hvad angår beskæftigelsen, er vi alle glade for, at en del af opsvinget har givet sig udslag i stigende beskæftigelse. Selv om jeg sætter et meget stort spørgsmålstejn ved tallet, de 152.000, har vi fået en glædelig fremgang i beskæftigelsen. Men det er bekymrende at se den beskæftigelsesfremgang, i det omfang den afspejler stigende gældsstiftelse over for udlandet og faldende produktivitetstigninger herhjemme.

Endelig må vi med hensyn til prisstigninger konstatere, at de indenlandske prisstigninger er langt, langt kraftigere end den stagnation i prisudviklingen, vi har fået på grund af faldet i råvarepriser osv.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Jeg skal ikke blande mig i de sidste ting, hr. Svend Auken kom ind på. Det er jo altid godt, når man er i bekneb for argumenter, at tale om noget andet. Det regner jeg med at ministrene vender tilbage til.

Jeg vil gerne sige tak til økonomiministeren for de oplysninger, der kom. Jeg synes, det var meget fine oplysninger, der trækker den forskellige udvikling under de to regeringer frem.

Jeg synes bare, der var én oplysning, der manglede, og det var med hensyn til folkepensionisterne. Hvis jeg skulle sige det sådan lidt provokerende, ville jeg sige det på den måde, at det jo ikke er med denne regerings

[Bernhard Baunsgaard]

gode vilje, det er gået så godt for folkepensionisterne. En hel del af os husker nok statsministerens indlæg om, at det var meningen, at folkepensionisterne skulle bære deres del og ikke skulle have reguleret deres folkepension efter pristallet ligesom de andre. Når det nu er gået så godt for folkepensionisterne, er det, fordi vi sagde, at det var en betingelse for, at vi var med.

Det var den eneste oplysning, der manglede. Men endnu en gang tak for, at det blev trukket så klart op!

Agerschou (SF):

Det, man lægger mærke til, når økonomiministeren snakker om de økonomisk dårligt stillede, er, at økonomiministeren ikke ved, hvem det er, der er økonomisk dårligt stillet. Ministeren undgår omhyggeligt at omtale kontanthjælpsmodtagere og folk, der er faldet for varighedsbegrænsningen for modtagelse af sygedagpenge, for blot at nævne to eksempler.

Jeg tror såmænd ikke, det er ond vilje. Der er bare tale om, at i de kredse, hvor økonomiministeren færdes, eksisterer de pågældende mennesker overhovedet ikke. Man aner ikke, hvor lidt de grupper skal klare sig for i det daglige.

Jeg vil ligesom hr. Bernhard Baunsgaard komme med en enkelt bemærkning om folkepensionisterne.

Jeg lagde mærke til, at økonomiministeren havde et rørende indlæg om, hvor godt folkepensionisterne havde fået det under den nuværende regering. Det er noget, borgerlige politikere praler meget af ved møder rundt om i landet.

Det, man glemmer, er, at det ikke er med regeringens gode vilje, folkepensionisterne har fået en reallønsfremgang i de forløbne tre år. Da regeringen i efteråret 1982 foreslog de meget omfattende nedskæringer på det sociale område, foreslog man faktisk også, at dyrtidsreguleringen for folkepensionister skulle bortfalde. Det ville det radikale venstre ikke være med til; det var et af de figenblade, det radikale venstre valgte dengang, og det kunne lade sig gøre, fordi de radikale kunne benytte sig af socialdemokratiet, SF og VS.

Det er sandheden om, hvorfor folkepensionister har fået en reallønsfremgang i de forløbne tre år.

(Kort bemærkning).

Anker Jørgensen (S):

Det var også det, jeg gerne ville have sagt noget om.

Det var jo strålende at høre, at økonomiministeren i den grad pralede af, at her var et enkelt af de sociale områder, hvor man sandelig havde bevaret realindkomsten. Så synes jeg nok, det er værd at gøre opmærksom på, hvad der allerede nu er gjort opmærksom på, at det var, fordi der denne gang, i dette tilfælde, var et flertal i folketinget – der også omfattede de radikale, indrømmet – som det endelig lykkedes at hindre regeringen i den sociale nedskæring.

Nu ved jeg godt, at økonomiministeren vil komme op og sige: nej, man ville skam ikke fjerne dyrtidsreguleringen for pensionisterne, man ville blot ændre den. Jeg er bombesikker på, at formålet med ændringen var at spare nogle penge – ingen tvivl om det.

Må jeg i øvrigt sige, når man beskriver den økonomiske situation dengang, da vi havde regeringen, og nu, hvor det er en borgerlig regering, at jeg gjorde en fejl tidligere i aften, hvor jeg sagde noget om, at olien kostede 30-35 dollars pr. tønde, dengang vi havde regeringen. Det var en fejl. Den kostede faktisk 42 dollars pr. tønde, da vi havde regeringen, og nu er den nede på 15 dollars, eller vist endda nogle dage en del under. Med andre ord: det er en kolossal forandring. Altså rygvind, økonomisk rygvind, international konjunkturgevinst, som regeringen overhovedet ikke har fået noget nyttigt ud af.

Økonomiministeren siger, at vi hænger os meget i det med betalingsbalancen, og kommer med nogle sammenligninger om, hvor meget betalingsbalanceunderskuddet udgør i forhold til bruttonationalproduktet, og så får vi at vide, at der er såmænd ikke sket nogen fremskridt. Det er egentlig det, økonomiministeren siger. Det er lige så slemt i dag, som det var i 1979, og dengang forlod hr. Anders Andersen, økonomiministeren, regeringen. Mon han også kunne gøre det i dag? Han kunne gøre det med samme begrundelse.

Økonomiministeren (Anders Andersen):

Næh, hr. Anker Jørgensen, jeg kunne ikke gøre det med samme begrundelse, for den regering, jeg er medlem af i dag, vil løse betalingsbalanceproblemet, gøre alt, hvad den kan, for det. Det kneb lidt dengang, og det kneb lidt dengang at blive enig om, hvad der skulle ske på det område.

Må jeg sige noget til hr. Anker Jørgensen, nu jeg er startet med hr. Anker Jørgensen, om hans olieteori. Se, oliepris i dollar er én ting, dollarkurs i kroner er en anden ting. Vi har under den nuværende regering oplevet en dollarkurs, der var helt oppe i 12,50 kr., og vi havde en pris pr. tønde olie, jeg husker det ikke helt, men den lå vist på over 30 dollars pr. tønde.

Den diskussion kan vi da godt tage op. Det spiller altså en rolle, om dollarkursen er det ene eller det andet. Så skal vi ikke lade det ligge? Jeg tror ikke, det er det, der har løst nogle problemer eller skabt nogle problemer for den socialdemokratiske regering i forhold til de dollarkurser og den oliepris, vi har haft under den nuværende regering.

Ja, så kan man jo godt sige noget om folkepensionister. Det er rigtigt, at vi foreslog en anden reguleringsordning, og jeg tror, der dengang var nogen diskussion om, hvorvidt den ordning, vi foreslog, ville være bedre eller dårligere. Det afhang lidt af, hvordan omkostningsudviklingen ville komme til at forme sig. Det kan vi jo godt diskutere, men det er i og for sig ligegyldigt. Det, jeg konstaterede, var, at folkepensionisterne har haft en fremgang under den nuværende regering, og jeg vil såmænd godt give de radikale æren for det. Det gør jo ikke så meget. Folkepensionisterne kan bare glæde sig over, at sådan har det udviklet sig.

Må jeg så sige til hr. Svend Auken, at vi mange gange er i den situation, at hvis det går godt for en regering, så føler oppositionen, at det er opsving udefra, der er årsag til det. Og vi er også i den situation, at hvis det går dårligt for en regering, så føler regeringen, at det er, fordi konjunkturerne er imod.

Jeg vil ikke bortforklare noget. Jeg vil godt sige, at på visse områder har vi da også haft konjunkturerne med. Det skal vi heller ikke være ked af, og det skal vi også håbe vi fortsat har, for jo mere vi har konjunkturerne med, jo nemmere skulle det være at

løse disse problemer. Om folk har været så optimistiske i deres handle måde, fordi det er en borgerlig regering, eller det er, fordi de er glade ved, at det ikke er en socialdemokratisk regering, er omtrent det samme, det vil jeg indrømme. Men reaktionerne er i hvert fald, at folk tillader sig et forbrug, nogle måske endda ved lånefinansiering, det kan vi vel ikke helt se bort fra, men andre bruger den realløn, de har, og mere til. Det er jo sagen.

Det er endnu ikke gået op for befolkningen, at det kan betale sig at spare op nu. Hvis man venter med at anskaffe sig et forbrugsgode, så kan man få et større eller et bedre forbrugsgode et halvt år efter eller et helt år efter. Hvis bare det ville gå op for befolkningen, så var det nemmere at løse de problemer, vi står med.

Formanden:

Jeg skal give den oplysning, at finansministeren venter på at få ordet, men der er endnu nogle korte bemærkninger. Først hr. Svend Auken.

(Kort bemærkning).

Svend Auken (S):

Ære den, der æres bør! Det var det radikale venstre, der sammen med SF, socialdemokratiet og VS sikrede pensionernes regulering i 1982. Problemet er bare, at det er den eneste gruppe, de radikale har været med til at sikre. I alle de andre tilfælde, de arbejdsløse, efterlønsmodtagerne osv., er de radikale gået sammen med den nuværende regering – med det resultat, vi kender i dag.

Jeg tror, at økonomiministeren vil give mig ret i, at man næsten ikke kan forestille sig nogen, der kan overgå den nuværende økonomiminister i at fejlforudsige betalingsbalanceudviklingen i Danmark. Jeg tror, det vil være meget, meget svært at forestille sig en, der vil kunne tage mere fejl med hensyn til, hvordan underskuddet vil udvikle sig. I efteråret 1983 forudså økonomiministeren et underskud i 1984 på 8 mia kr. og i 1985 på 4 mia kr. Det blev på henholdsvis 17 og 28 mia kr.

Nu har vi imidlertid fået en ny chance, en kæmpechance, en omvendt oliekrise, serveret for os, og det er godt for Danmark, det er fint for Danmark. Det, der er afgørende, er:

[Svend Auken]

vil vi bruge denne chance til at skabe større social retfærdighed og rette op på dansk økonomi, eller vil vi gøre, som vi har gjort med det første opsving: solde det op?

Agerschou (SF):

I sit andet indlæg sagde økonomiministeren, at regeringen i efteråret 1982 bare foreslog en anden måde at regulere folkepensionerne på. Ja, det skal jeg sandelig love for. Det, regeringen foreslog i efteråret 1982, var at afskaffe dyrtidsreguleringen og regulere på samme måde, som f.eks. kontanthjælpen bliver reguleret på. Hvis regeringen havde haft held med sin hensigt, så havde folkepensionisterne i dag haft præcis det samme reallønsfald, som kontanthjælpsmodtagerne har haft i den pågældende periode.

Det, vi kan konstatere – det skal stå fast i dag – er, at den borgerlige regering i efteråret 1982 var på jagt efter folkepensionisterne, og at jagten kun mislykkedes, fordi det radikale venstre fik hjælp af socialdemokratiet, SF og VS.

Økonomiministeren (Anders Andersen):

Kun den bemærkning om folkepensionisterne, som efter min opfattelse hører til den lavestlønnede gruppe her i landet, med de laveste indtægter, at det rækker ikke ved det forhold, at under den socialdemokratiske regering faldt folkepensionisternes realløn, og at den er steget i de sidste tre år. Men lad det ligge.

Når jeg tager ordet, er det for at svare hr. Svend Auken. Det er rigtigt, at vores forudsigelser ikke holdt stik. Det var, fordi jeg havde undervurderet befolkningens tillid til regeringen. Den var så stor, at aktiviteten blev så høj. Det var én af årsagerne.

Finansministeren (Palle Simonsen):

Efter folketingets ugeplan skulle vi oprindeligt have haft en forespørgselsdebat, rejst af socialdemokratiet, torsdag i næste uge om udviklingen i betalingsbalanceunderskuddet. Jeg har forstået, at man har trukket forespørgslen tilbage; vi har jo også fået debatten i dag.

Men når nu socialdemokratiet rejste denne debat, kunne man godt have haft en betydelig forventning om, at socialdemokratiet havde haft et svar på, hvordan man ville have

klaret underskudsudviklingen. Når man har lyttet til hr. Svend Auken i dag, synes jeg nok, man må konstatere, at det er et meget pauvert svar, vi har fået.

Hvis jeg ikke har misforstået det meget, er der efter socialdemokratiets opfattelse tre punkter, det er væsentligt for regeringen at tage fat på.

Man skal føre en aktiv eksportpolitik, og man skal fremme teknologi og forskning. Ja, enig. Hr. Svend Auken forestiller sig vel ikke, at det løser betalingsbalanceunderskudsproblemet her og nu. Regeringen har afsat ekstra midler til fremme af eksporten. Regeringen har afsat ekstra midler til fremme af teknologi og vil afsætte yderligere midler. Som hr. Svend Auken ved, er der afsat en reserve på finansloven for 1986 hertil.

Socialdemokratiet vil desuden forbedre den private opsparing. Ja, det vil regeringen også gerne. Nu har vi jo lavet en skattereform sammen, hvor vi i fællesskab tror på, at den vil fremme den private opsparing. Hvis vi ser på det andet forslag, hr. Svend Auken nævner, nemlig LOs pensionsreform, så løser den ikke betalingsbalanceproblemet her og nu. Hvis man f.eks. pålagde lønmodtagerne et ekstra bidrag til ATP her og nu, er det til syvende og sidst en anden form for beskatning.

Det, det drejer sig om, når vi diskuterer opsparing, er, om man bruger noget af den løn, man er blevet enig om, til at spare op eller man bruger den til privatforbrug. Det løser ikke det aktuelle betalingsbalanceproblem.

Det tredje spørgsmål er det, hr. Svend Auken kalder social genopretning. Det er jo et tema, vi har diskuteret i hver storpolitisk debat gennem de sidste 3½ år. Regeringen har den opfattelse, at de forslag, vi har bragt frem, er klart socialt afbalancerede, men det kan man have forskellig opfattelse af. Det, der bare skal fastslås, er, at hvis socialdemokratiet vil bruge flere offentlige midler, f.eks. på indkomstoverførslerne, så forringer det betalingsbalancesituationen; det forbedrer den ikke.

Der er intet i de tre punkter, der er rejst af socialdemokratiet, som giver nogen øjeblikkelig forbedring i udviklingen på betalingsbalancen. Det er kendsgerningerne.

Man har hørt meget i den almindelige offentlige debat om, at når forbruget skulle

[Finansministeren]

strammes, så skulle vi ramme de rige, som det bliver sagt. Jeg var sådan set glad for, at hr. Svend Auken ikke kom så meget ind på det i dag, for jeg synes nok, vi skal prøve at gøre det klart for hinanden: hvad er det egentlig, der kan gøres? Regeringen, socialdemokratiet og det radikale venstre er enige om en skattereform, og jeg forstår, at der i løbet af få timer skrives tillægsbetænkning, så den kan blive vedtaget ved tredje behandling. Her lægges skattesystemet fast for mange år frem i tiden. Vi har gennemført en sådan ordning, at der bliver beskatted af kursgevinster. Det har vi også gjort i fællesskab. Regeringen har gennemført en forhøjelse af aktieselskabsskatten fra 40 pct. til 50 pct. Det var såmænd ikke, fordi vi nød det, men vi gjorde det. Socialdemokratiet undlod at stemme. Jeg har ikke indtryk af, at socialdemokratiet havde noget imod det.

Derfor må man spørge: efter disse foranstaltninger, hvad er det så, der kan ramme forbruget, også for de højere indkomster? Jeg tror ikke, der findes noget svar på det, og derfor synes jeg, det er vigtigt at få fastslået, at nok kan det være muntert at gå rundt og påstå, at det kunne man gøre, men der er ikke realitet i det.

I øvrigt står tilbage – det er klart dokumenteret i de skrifter, vi har sendt ud – at det er befolkningen som helhed, der bidrager til at øge det private forbrug.

Der er mange, der har interesseret sig for, hvorfor vi nu, allerede tre måneder efter julepakken, får et nyt økonomisk indgreb. Nogle slår sig for brystet og siger: det kunne vi godt forudsige dengang. Enten sagde man dengang, at det var for lidt, regeringen gjorde, eller også sagde man: regeringen kommer nok alligevel hurtigt igen.

Jeg vil godt sige, at der er to væsentlige årsager til en justering netop nu. Den ene – og det er den væsentlige – er udviklingen i energipriserne, som ingen kunne forudse i december. Jeg husker godt debatten om energifgifterne i december. Hvad var det, der blev sagt til os? Regeringen tog for høje afgifter. Var man nu sikker på, at prisen faldt så meget? Det var det, kritikken gik på.

Vi kan i dag konstatere, at vi ramte rigtigt i december, men vi kan også konstatere, at energiprisen er faldet med mindst 40 pct. Det er en ændret økonomisk situation, som økonomiministeren har redegjort for, og som jeg

ikke skal gå nærmere ind på. Det er en meget væsentlig del af baggrunden for, at en justering er nødvendig nu, og det kunne man ikke forudse i december.

Det andet er – det synes jeg skal siges åbent og klart – at ekspansionen i økonomien har været betydelig stærkere end forventet. Regeringens skøn i december var i overensstemmelse med det økonomiske råds skøn, det var i overensstemmelse med Industrirådets skøn. Der var for så vidt ikke uenighed, men det har vist sig, at alle på det område i virkeligheden har været for pessimistiske. Det må vi erkende, sådan er det, men jeg tror ikke, at der var ret mange, der i december turde sige, at væksten blev så stor, som det har vist sig at den blev.

Det er de to hovedbaggrunde for, at vi i dag står i en situation, hvor vi ønsker at dæmpe forbruget med 11 mia kr.

Og så kan vi gå over til at se på sammensætningen. Der er som sædvanlig sagt meget om social slagside, og jeg vil godt sige, at når vi ser på en betydelig post inden for rammen på de 11 mia kr., nemlig energifgifter til 8 mia kr., så er det ikke ekstra penge, folk skal til at betale. Jeg synes, man i debatten her i dag og også i debatten forud har glemt, at det, det drejer sig om, er at inddrage en frigjort købekraft af størrelsesordenen 8 mia kr. Det er ikke penge, folk har haft til forbrug måneder tilbage. Det er en forbrugsudvidelse, man er på vej til at få og vil få i de kommende måneder.

Man bliver altså ikke ringere stillet ved gennemførelsen af disse 8 mia kr.s stramning. Det, det handler om, er, at vi efter energifgifternes forhøjelse vil have et prisniveau, som svarer til det, der var gældende i marts måned 1985, på det tidspunkt, hvor overenskomsterne blev indgået. Derfor finder der ikke her nogen forringelse sted af folks økonomiske vilkår.

Tilbage er der så 3 mia kr. Giftskatter er vel ikke noget, vi normalt betegner som havende social slagside.

Momsen: nu vel, der er tale om en stigning på 1 pct. Er det ikke en meget beskeden forhøjelse, når der samtidig er sociale kompensationer?

Derfor synes jeg, det er urimeligt at påstå, at der her ligger forslag med social slagside. Og de tal, der har været nævnt, f.eks. i TV-Avisen i aftes, for, hvor meget det nu kostede

[Finansministeren]

hver familie, er fuldstændig urimelige, al den stund det drejer sig om at neutralisere en nylig frigjort købekraft for langt den største dels vedkommende. Jeg synes, det var rart, hvis vi kunne få debatten over på det spor, hvor den egentlig hører hjemme.

En anden ting, som har været fremhævet, er det med, som hr. Svend Auken altid udtrykker det, at regeringen altid tager fra de fattige og giver til de rige. Nu har jeg prøvet at argumentere for den sociale sammenhæng i selve pakken. Jeg vil så godt pege på en anden ting, som hr. Svend Auken let og elegant gik uden om, nemlig udviklingen i underskuddet på statens finanser.

Hr. Niels Helveg Petersen havde fat i det væsentlige i denne sammenhæng, nemlig det kolossale fordelingspolitiske problem, som lå i det kolossale underskud på statens finanser. Vi kan ikke blive ved med at gentage, hvilket underskud der var optræk til i 1982, da regeringen tiltrådte, men det var nu altså 80 mia kr. Jeg tror, det er sagt så mange gange, at alle efterhånden kan huske det; men jeg gør opmærksom på, at nu er underskuddet væk. Efter pakkens gennemførelse bliver der for første gang i mange år tale om et overskud på statens finanser. Det kolossale fordelingspolitiske problem, som her kunne være opstået, er i virkeligheden ryddet af vejen, uden at der er sket nogen skader. Det synes jeg hr. Svend Auken skulle kvittere for fremfor at køre den efterhånden lidt kedsommelige og traditionelle diskussion.

Så er der spørgsmålet om kompensation i forbindelse med afgiftspakken. Nu er der vel grund til at sige, at det ikke er normalt, at man skal have kompensation, når der er tale om inddragelse af købekraft, som ikke er kommet til udløsning; det ville nok være lidt ulogisk. Men når det drejer sig om moms, så gør jeg opmærksom på, at der er kompensation for pensionister, for uddannelsessøgende, for kontanthjælpsmodtagere efter nøjagtigt det samme system, som den tidligere regering anvendte ved en momsforhøjelse. Derfor er der ingen grund til kritik her, i hvert fald ikke fra socialdemokratisk side. Dertil kommer – og det er til gengæld ikke normalt – at der ydes 300 mill. kr. ekstra i form af tilskud til nedsættelse af nogle fødevarerpriser.

Der er alt i alt på ét momspoint tale om en kompensation af størrelsesordenen 600

mill. kr. Det er, hvad jeg vil kalde en unormalt høj kompensation, og det er selvfølgelig, fordi regeringen ønsker at drage omsorg for, at denne momsforhøjelse ikke kommer til at ramme de svage grupper mere, end den slags normalt nu gør. Så meget om det.

Hr. Svend Auken har brugt megen tid på at tale om, at under denne regering er den udenlandske gæld fordoblet. Jeg lagde mærke til under en af hr. Svend Aukens seneste replikker, at han sagde »fra begyndelsen af 1982«. Jeg må gøre opmærksom på, at denne regering altså først tiltrådte i slutningen af 1982, og de tal, jeg har, bygger derfor på, hvad den udenlandske gæld var ved udgangen af 1982. Det er nu ikke så urimeligt, al den stund regeringen dengang kun havde siddet i tre måneder, næsten fire; da kunne den ikke ændre ret meget ved det.

For nu at anvende de tal, vi normalt anvender, var gælden ultimo 1982 154 mia kr. Ultimo 1985 er den 243 mia kr. Det er altså ikke en fordobling, hr. Svend Auken. Det er en vækst på 58 pct., og det er også rigeligt, ja, det er for meget.

Hvorfor voksede gælden med 58 pct. i løbet af disse tre år? Det gjorde den – som andre har sagt i dag, hvad hr. Svend Auken ikke kan lide at høre – fordi der var tale om forrentning af den gæld, som var etableret. Hvad er det, det handler om? At dette samfund har haft underskud på betalingsbalancen i de sidste 22 år, og i langt den største del af den periode har vi haft socialdemokratiske regeringer.

Der er tale om, at gælden i de tre år er vokset med 89 mia kr., og det dækker i betydeligt omfang de renteudgifter, som skal til for at finansiere den udenlandske gæld, der var oparbejdet. Det handler om, at vi i 1983 i renteudgifter betalte 19 mia kr., i 1984 23 mia kr. og i 1985 26 mia kr. Det er langt den største del, der er forrentning af den gæld, der var oparbejdet, og derfor er det uden for realiteternes verden at tale om, at denne regering har ansvaret for, at gælden er vokset så stærkt, som den er. Vi har til gengæld arbejdet intenst for – det er også det, der ligger i disse forslag – at gælden bliver reduceret.

Hr. Svend Auken og hr. Lykkesoft har interesseret sig for skattetrykket. Ja, det har vi andre også meget ofte gjort, da vi var i opposition; det er jo et godt tema. Jeg synes nok, man går lidt letfærdigt hen over det.

[Finansministeren]

Det er da rigtigt, at skattetrykket er steget under denne regering. Det viser tallene klart, det kan man ikke tale sig væk fra. Men det, der er årsagen til, at skattetrykket er steget, er først og fremmest realrenteafgiftens gennemførelse og forhøjelsen af aktieselskabsskatten. Jeg har aldrig forstået, at socialdemokratiet faktisk var imod de forslag. Det er de væsentligste årsager til det.

Når vi ser på familiernes skattetryk, er det klart, at denne afgiftspakke giver en mindre forøgelse af skattetrykket. Det er åbenbart. Vi har tidligere i disse debatter kunnet fastslå, at skattetrykket for familierne ville falde en anelse fra 1985 til 1986. Nu vokser det en anelse på grund af den afgift, der her bliver gennemført. Hvis vi ser på effekten af skattereformen i de kommende år, bevæger det samlede skattetryk sig igen ned under den magiske grænse, hr. Lykkesoft gjorde så meget ud af, nemlig de 50 pct. Jeg synes, vi skal gøre os klart, at det, der bringer skattetrykket højere op, når vi taler om det generelle skattetryk, først og fremmest er realrenteafgiften og forhøjelsen af aktieselskabsskatten, de ting, socialdemokratiet i første række er interesseret i.

Der er ingen grund til at pukke på regeringen for det. Jeg plejer at sige – det vil jeg da også godt sige ved denne lejlighed – at med den underskudssituation, der var i 1982, synes jeg, det er fantastisk, at det er lykkedes at komme frem til et overskud på statsfinancerne, uden at skattetrykket er steget mere, end det er. Det synes jeg det var mere rimeligt at complimentere regeringen for end at prøve på det almindelige politiske drilleri.

Hr. Svend Auken er så glad for, at vi i småtrykket har erkendt, at eksportindustrien har mistet markedsandele i 1985. Ja, men vi er altid åbne og ærlige i vores måde at lægge tingene frem på. Men den kendsgerning, at vi har mistet markedsandele, er til gengæld ikke identisk med, at vi har forringet vores konkurrenceevne, hvad hr. Svend Auken har søgt at give indtryk af. Konkurrenceevnen er klart forbedret. Når vi har tabt markedsandele, er det ganske klart, fordi der er plads til så kolossalt et forbrug på det danske hjemmemarked. Denne afgiftspakke med en begrænsning på 11 mia kr. har naturligvis også til formål at presse flere varer ud på eksportmarkederne.

De offentligt ansatte har været inde i debatten, og hr. Svend Auken har interesseret sig meget for dem. Hr. Svend Auken gav udtryk for, at regeringen havde gjort det meget vanskeligt for de offentligt ansatte, fordi vi har gennemført en lovgivning, der bevirkede, at de ansatte nu kom til at leve inden for meget faste lønrammer.

Jeg bliver nødsaget til at sige, at uanset om de offentligt ansattes lønninger er vedtaget ved lovgivning her i folketinget eller er overenskomstsafsatte, så er der altså ikke plads til lønglidning. Det har der aldrig været, heller ikke under socialdemokratiske regeringer, så det har ikke noget med overenskomstslovgivning at gøre. Men hr. Svend Auken ved også godt, at i perioder med stærk vækst i økonomien og dermed stærk efterspørgsel efter arbejdskraft kommer der let til for nogle grupper i den private sektor at blive en højere lønudvikling end for de offentligt ansatte. Det har noget med den økonomiske udvikling at gøre. Sådan har det også været i den periode, hvor hr. Svend Auken sad i regering, hvis der da var tilstrækkelig vækst på det tidspunkt. Det var ikke det, der prægede den sidste del, men det har der været tilbage i tiden, erkendt.

Så det har ikke noget at gøre med regeringens overenskomstslovgivning. Det har noget at gøre med et stift lønsystem for offentligt ansatte. Det har socialdemokratiske regeringer aldrig lavet om på, og det gør man jo heller ikke, i hvert fald ikke uden aftale med organisationerne.

Det er også derfor, regeringen har taget initiativ til at nedsætte et overenskomstforberedende udvalg, som skal prøve at se på, hvordan vi kan blødgøre lønsystemet for offentligt ansatte, for det er klart, at for nogle grupper af offentligt ansatte er der problemer i forhold til grupper i den private sektor. Men det er også problemer, der alene kan løses ved overenskomstforhandlinger. Det er derfor, vi nu sætter et forberedende arbejde i gang for på den måde i højere grad at kunne komme igennem med en overenskomst næste forår, som giver mulighed for at løse problemer på de områder, hvor der er særlige skævheder.

Vi er for så vidt enige om, at nogle grupper har problemer. Det, jeg fastslår, er, at de kun kan løses i forbindelse med en overenskomst. Det er i hvert fald ikke rimeligt af hr.

[Finansministeren]

Svend Auken at påstå, at det har noget med overenskomstindgrebet at gøre. Det har alene noget med lønssystemet at gøre.

Lad mig til slut sige, at det, der er afgørende i forbindelse med påskepakkens gennemførelse og effekten heraf, er, at når vi er færdige med den, så vil vi være i en situation, hvor prisudviklingen er den samme, som vi skønnede i december, og som vi skønnede i april 1985 i forbindelse med overenskomstlovgivningen.

Beskæftigelsen vil udvikle sig lidt gunstigere, end vi forudsatte i december, stadig væk til trods for indgrebet. Det viser noget om, hvad der sker i økonomien på nuværende tidspunkt, men det viser også noget om, at netop ved at foretage den justering, der her er tale om, forringer vi ikke vilkårene for lønmodtagerne. Der bliver stadig væk tale om en beskedent fremgang i den disponible realløn, som vi skønnede i december. I parentes bemærket er det første gang siden midten af 1970'erne, at man overhovedet har kunnet tale om en fremgang i den disponible realløn. Det vil stadig væk være en realitet, efter at pakken er gennemført, og derfor er det en nødvendig foranstaltning for ikke at komme i en situation, hvor vi får overophedning i økonomien, hvor der igen bliver problemer med inflation osv., og hvor vi misbruger den kolossale chance, vi på nuværende tidspunkt har for ikke alene at få løst vores betalingsbalanceunderskudsproblem, men også at få skabt grundlaget for en varig, stabil forbedring af beskæftigelsessituationen.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Det er naturligvis korrekt, når finansministeren henviser til, at realrenten er begyndt at give rigtig mange penge under denne regering. Det er klart. Den har været med til at øge skattetrykket. Men det er også korrekt at gøre opmærksom på, at indkomstskattetrykket er steget under denne regering. Det er også korrekt at gøre opmærksom på, at marginalbeskatningen af den sidst tjente krone af store indkomster er så høj som aldrig nogen sinde før. Til det sidste kan man så tilføje: men det er rigtigt nok ikke med regeringens gode vilje.

(Kort bemærkning).

Lykketoft (S):

Jeg vil såmænd bare sige til finansministeren, at når jeg drog disse skattetryksbetragtninger frem, var det ikke så meget, fordi jeg mener, det nødvendige skattetryk i Danmark, som ingen af os kan lide, er så højt. Vi ville hellere end gerne have lov til at tro på, at det kunne blive lavere, men det nødvendige skattetryk er nok ikke så forfærdelig forskelligt, uanset hvilken side af salen der har regeringsansvaret.

Når jeg drog det frem, er det mere for at få anledning til at konstatere, hvilken modstrid der er mellem uansvarligheden i den borgerlige propaganda, når man er i opposition, og kendsgerningerne, når man er i regering.

Jeg kan huske diskussioner i min korte tid som skatteminister, hvor venstres og de konservatives ordførere forklarede os, hvor ødelæggende det ville være for dansk økonomi at lave en beskatning af opsparingsrenten i pensions- og forsikringsordninger, hvor ødelæggende det ville være at forhøje selskabskatten, og hvor ødelæggende det ville være at lave en indkomstskattereform, hvor man omlagde rentefradraget.

Vi er meget taknemlige for, at der på alle tre punkter er sket en fuldstændig kovending i den borgerlige holdning. Så der er dog nogle problemer, der er blevet løst i denne regerings tid.

Maisted (FD):

Jeg vil bare sige til hr. Lykketoft, at jeg sådan set er ligeglad med, hvilken side af salen der har regeringsmagten. Når skattetrykket er 50 pct., så er det skadeligt, og det hænger sammen med samfundsstrukturen.

Finansministeren gav heroppefra en forkert oplysning. Industrien har tabt terræn både ude og hjemme, og det er dér, problemet ligger. Det er altså både med hensyn til industriproduktionen her i landet, man har tabt terræn, og det er på eksportsiden.

Man vil ikke ændre på den samfundsstruktur, man har bygget op, og som socialdemokratiet har sat sit stempel på, og det er jo dér, hele problemet ligger. Når man ikke vil flytte folk fra servicesektoren, uanset hvor velment det er, over til en produktiv sektor, der kan skabe den nødvendige produktionsdækning for de udgifter, vi har, så er vi gan-

[Maisted]

ske ude af stand til at løse problemerne, og det ændrer sig ikke en tøddel, uanset om det er hr. Lykketoft, der er skatteminister, eller det er den nuværende skatteminister.

(Kort bemærkning).

Niels Helveg Petersen (RV):

Hr. Lykketoft kom til at sige noget, som jeg synes har mere almen gyldighed. Han kom til at sige – jeg tror ikke, det var noget, han kom til, men noget, jeg synes er helt præcist – at der er forskel på realiteterne, når man er i regering, og propagandaen, når man er i opposition. Det er jo fuldstændig rigtigt. Den bemærkning har god adresse til visse tidligere oppositionsudtalelser, der er fremhævet, men den har altså også adresse til oppositionen.

(Kort bemærkning).

Carsten Andersen (SF):

Jeg har bemærket, at finansministeren ikke kom med et tilsagn om, at der ikke kom indgreb i denne overenskomstperiode. Men finansministeren kom med et andet tilsagn, idet han sagde, at nogle grupper – underforstået: i den offentlige sektor – har problemer, og at de løses ved næste overenskomst.

Så vil jeg godt spørge finansministeren: har dette tilsagn samme valør, som da det blev lovet, at der ikke ville komme indgreb i denne overenskomstperiode eller overgrebsperiode, eller er det bare et løst slag i luften, sådan at vi kan forvente »same procedure«?

Finansministeren (Palle Simonsen):

Jeg tror, at hr. Bernhard Baunsgaard og jeg er enige om, at vi ikke behøver at gå dybere ind i debatten. Hvad jeg gav udtryk for, var, at der efter decemberskønnet var tale om en mindre nedgang i familiernes skatte-tryk fra 1985 til 1986, og at der efter pakken nu bliver tale om en mindre forøgelse. Men det er da korrekt, at når vi går tilbage til 1983, er der tale om en beskeden vækst, men det er altså en beskeden vækst i familiernes skatte-tryk.

Til hr. Maisted kun den bemærkning, at jeg ikke sagde noget forkert, men der var måske noget, jeg ikke fik sagt, da jeg talte om industriens forhold. Industrien har tabt markedsandele både på eksportmarkederne

og i Danmark, men i begge tilfælde handler det jo om, at der har været en kolossal vækst i forbruget, og det, det nu drejer sig om, er, at vi får basis for gennem afdæmpningen at få presset flere varer ud på eksportmarkederne.

Så skal jeg til sidst sige til hr. Carsten Andersen, at hverken regeringen eller jeg nogen sinde har givet tilsagn om, at der ikke kunne komme indgreb i denne overenskomstperiode. Jeg har godt lagt mærke til, at der er ved at opstå en form for propaganda om, at finansministeren er løbet fra nogle tilsagn fra debatten i foråret 1985. Det er ikke korrekt. Hvad vi dengang sagde, og hvad Danmarks Lærerforening eksempelvis har søgt at holde mig fast på, var, at prisudviklingen skulle komme ned på 2–2½ pct. Det har man oven i købet været så venlig at servere i annoncer fra Danmarks Lærerforening, og det vil man gerne fastholde finansministeren på.

Dertil skal jeg bare stillfærdigt sige: ja, og det lever vi stadig væk op til; for det ligger også i de nye skøn over, hvad situationen vil være, efter at pakken er gennemført. Så vi er ikke løbet fra noget som helst. Vi er i fuld overensstemmelse med det, som vi sagde i forbindelse med overenskomstlovgivningen i foråret 1985.

(Kort bemærkning).

Maisted (FD):

Jo, men det, der er væsentligt, hr. finansminister, er jo, at ikke alene har vi mistet markedsandele både ude og hjemme, men der har overhovedet ikke været tale om kapacitetsproblemer. Det vil altså sige, at man har lavet en stor investering for at få et godt apparat, og så har man været ganske ude af stand til at udnytte dette apparat. Det bliver jo morsomt at se, hvad den nye industriminister vil gøre ved dette her; hvis han vil følge sit program fra Industrirådet i sin tid, kan det være, at problemerne bliver løst. Men kendsgerningen er altså, at man har mistet markedsandele ude og hjemme, men man har ikke manglet produktionskapacitet til at løse problemerne.

Det vil så sige, at det er den grundlæggende politik, der er noget galt med. Her vender jeg tilbage til, at det er samfundsstrukturen, der er ravende gal, for man får ikke flyttet

[Maisted]

de mennesker, man har brug for, over i produktionen og skabt dækning for udgifterne.

Svend Auken (S):

Vi er ved at være færdige med en lang debat, så jeg skal indskrænke mig til at gøre nogle bemærkninger til finansministeren og svare på et par af de spørgsmål, finansministeren stillede mig.

Inden da vil jeg imidlertid fastholde en enkelt ting, som finansministeren jo lovede ved overenskomstindgrebet sidste år, og det var kompensationen for arbejdstidsnedsættelsen. Jeg tror, det har været en meget, meget stor skuffelse for de offentligt ansatte, at man, samtidig med at man med den ene hånd giver kompensation på 1,93 pct. for arbejdstidsnedsættelsen på 1 time, siger, at der skal skæres 2 pct. ned. Folk kan ikke opleve det på anden måde, end at de selv skal betale for den ene times arbejdstidsnedsættelse gennem tempoopskruning osv. Det gjorde jeg en del ud af i mit første indlæg, og det håber jeg, selv om tidspunktet er fremskredet, at finansministeren har mulighed for lige at gøre en bemærkning til også.

Hvad vil vi socialdemokrater så gøre ved underskuddet på betalingsbalancen? Nu har vi i lang tid efterlyst indgreb, hvad er så socialdemokratiets svar?

Ja, det er rigtigt, at vi har efterlyst indgreb de sidste to år, indgreb i den forstand, at regeringens begyndte at tage underskuddet på betalingsbalancen alvorligt. Vi har sagt, at der skal indgreb til, der styrker danske virksomheders konkurrenceevne, fremmer opsparring og begrænser de gruppers forbrugsmuligheder, der har haft et stigende forbrug.

Derimod har vi fra første færd advaret imod igennem afgifter og nedskæringer at ramme grupper, der ikke har haft nogen mulighed for at øge deres forbrug, men tværtimod har fået nedsat deres forbrug. Det har vi sagt hele tiden, det har jeg gentaget her i dag. Jeg har opsummeret de tre punkter: fremme af eksporten gennem styrkelse af teknologiudviklingen, af eksportudviklingen osv.

Finansministeren hævder frimodigt, at konkurrenceevne og markedsandele ikke har noget med hinanden at gøre; man kan sagtens sætte sin konkurrenceevne kraftigt i vejret og så tabe markedsandele, så det rasler.

Det er i hvert fald det kunststykke, man har præsteret i Danmark, hvis det er rigtigt, at konkurrenceevnen er blevet forbedret. Det er den imidlertid ikke. Alle ved, at det er meget, meget svært at måle konkurrenceevnen på anden måde end gennem at se, hvilke andele af et bestemt marked man har, og dér må vi konstatere med finansministeren, at der i de seneste år både på hjemmemarkedet og på eksportmarkederne er sket tab af markedsandele.

Det kan kun ændres, hvis vi vender billedet og begynder at eksportere højteknologiske varer eller varer med et betydeligt højteknologisk indhold, i stedet for som nu, hvor vi importerer højteknologi og eksporterer lavteknologi. Det er vi nødt til. Det ærgrer mig, at industriministeren ikke har haft tid til at deltage i debatten her i dag, for i virkeligheden er industriministeren jo en nøgleperson, når det drejer sig om at løse de grundlæggende problemer herhjemme, men det har han altså ikke haft mulighed for og tid til. Vi har stillet mange forslag til, hvordan dette kan gøres.

Dernæst hvad angår opsparringen: jeg har peget på de mere langsigtede ting. Jeg tror, det er langsigtede ting, vi også skal interessere os for, men derudover har jeg sagt, at hvis det er muligt bl.a. at tage fat på det lånefinansierede forbrug – og det tror vi det er – så er virkningen jo også, at opsparringen i samfundet stiger. Det samme har det radikale venstre efterlyst, og vi ser frem til udvalgsarbejdet om denne sag.

Endelig misforstod finansministeren fuldstændig det tredje punkt, nemlig spørgsmålet om social genopretning. Vi siger ikke kun social genopretning. Vi siger, at social genopretning er betingelsen for retfærdighed i finanspolitiske stramminger, og vi har sagt, at energif afgift, og hvad det ellers kan være, kan vi overveje, hvis vel at mærke man giver en håndsækning til de grupper, der ikke har fået deres forbrug sat i vejret, men tværtimod har fået det nedsat.

Hvad angår beskæftigelsesudviklingen, som flere har været inde på i dag, trænger den nok til en nærmere redegørelse. Hvis det tal, 152.000, som alene bygger på ATP-statistikken, skulle være rigtigt, skulle Danmark i de sidste tre år have haft en procentvis tilgang til arbejdsmarkedet, der var 3½ gang så stor som den tilgang, der har været til det

[Svend Auken]

svenske arbejdsmarked, som i øvrigt ligner vores, og som har haft nogenlunde den samme økonomiske udvikling, som vi har haft. Vi skulle have haft 3½ gang så stor en tilgang til arbejdsmarkedet som Sverige. Det er simpelt hen ikke realistisk muligt.

ATP-statistikken er desværre ikke nogen god beskæftigelsesstatistik. Vi mangler en ordentlig beskæftigelsesstatistik. Sandheden er, at til trods for tre års opsving har vi haft et fald i arbejdsløsheden – hvilket vi glæder os over – på kun 25.000. Jeg har tidligere sagt, at vi især ville glæde os over det, hvis det ikke hvilede på en kraftig forøgelse af gældsætningen og et fald i stigningen i produktiviteten, et problem, som i øvrigt finansministeren og økonomiministeren overhovedet ikke er gået ind på i dag. Det ville have været mere glædeligt.

Endelig vil jeg gerne ønske finansministeren til lykke med, at der er kommet ligevægt på statsbudgettet, men jeg vil minde om, at hvis man ser bort fra realrenteafgiften, som den daværende opposition var imod, hvis man ser bort fra virkningerne af opsvinget, og hvis man ser bort fra de besparelser, man smed i hovedet på kommunerne, så er der vist ikke meget tilbage af selvstændig indsats fra den nuværende regerings side. Men hvis der er noget tilbage, så vil jeg gerne anerkende det.

Gert Petersen (SF):

Jeg skal ikke forlænge debatten ret meget, men jeg har et par bemærkninger.

Den ene er, at jeg ganske enkelt ikke helt forstod, hvad finansministeren mente, når han gav det indtryk, at der jo i realiteten ikke er tale om nogen byrdeforøgelser med dette her; livet går jo videre uforandret med nogenlunde uforandrede priser; man hindrer bare, at der sker nogle vældige prisfald, som kunne få det hele til at eksplodere og valutaten til at bryde helt sammen.

Men for det første har jeg forstået det sådan, at energifagifterne skal tilrettelægges sådan, at forbrugerpriserne på olieprodukter stort set fastholdes på niveauet fra foråret 1985. Og i foråret 1985 var priserne altså betydelig højere, end de er i foråret 1986, så hvis vi skal tilbage til niveauet fra foråret 1985, bliver der tale om reelle byrdeforøgelser for almindelige mennesker.

Så undrer jeg mig hele tiden over den snak om den stigende realløn for LO-arbejdere og så sandelig også for nogle af de offentligt ansatte, i og med at prisstigningerne er bragt meget langt ned. Disse gennemsnitsbetragtninger hjælper jo ikke særlig meget. Det er klart, at for de grupper, som har været i stand til at gennembyrde det lønloft på de 2 pct., som regeringen søgte at diktere – og har været i stand til at gennembyrde det tilstrækkelig meget mod regeringens vilje – bliver der tale om en stigende realløn.

Men for dem, som har måttet holde sig på og under de 2 pct., enten det er, fordi det drejer sig om ansatte i den offentlige sektor eller det drejer sig om ansatte i den private sektor med meget stive lønsystemer, eller som af andre grunde ikke har været i stand til at komme ud over de 2 pct., må disse 2 pct. altså sammenholdes med en prisstigningstakt, som i øjeblikket – det er det sidste tal, jeg så – ligger på 2,9 pct. Det er meget lidt. Det er en meget ringe prisstigning i forhold til, hvad vi er vant til, det indrømmer jeg. Men 2,9 pct. er immervæk mere end 2 pct., og hvis der så yderligere kommer 1 pct. moms oveni, kan jeg altså ikke se andet, end at der er tale om en 2 pct.s forringelse af reallønnen i forhold til, hvad den var for et år eller to siden.

Jeg må sige, at jeg ikke rigtig forstår finansministerens betragtninger, og jeg tror heller ikke, at de mennesker, som dette her kommer til at gå ud over, vil kunne forstå dem.

Så bare én bemærkning til, og det er, at jeg er temmelig overbevist om, at dette indgreb ikke vil påvirke betalingsbalancen synderligt, og det er det sørgeligste ved det hele. Jo, det vil påvirke den noget, som jeg tidligere har været inde på, men det vil slet ikke have de virkninger, som regeringen siger at indgrebet bør have, og slet ikke de virkninger på betalingsbalancen, som der faktisk er brug for.

Det er andre steder, man skulle sætte ind, for det virkelig store overforbrug ligger ikke dér, hvor man nu sætter ind, og operationen er altså for så vidt forgæves, men den vil være meget ubehagelig for mange mennesker, og den vil ramme mange familier på en tragisk måde, hvis den lykkes.

Ove Jensen (FP):

[Ove Jensen]

Den grundlæggende årsag til det store underskud på betalingsbalancen er, at der bliver produceret for lidt, og at der bliver eksporteret for lidt, og der er overhovedet intet som helst mystisk ved, at det forholder sig sådan. Det er ret indlysende, at når en regering bevidst lægger alle mulige hindringer i vejen for det erhvervsliv, som skal lave den produktion og den eksport, og som skal hjembringe den valutaindtægt, og når man hver eneste dag her i folketinget gør det mere besværligt for erhvervslivet at udfolde sin produktion, så kan man naturligvis ikke forvente, at de virksomheder, som vi alle sammen skal leve af, overhovedet ønsker at have besværet med at lave en forøget produktion.

Hvad er det så, man helt konkret har gjort? Man har forøget beskatningen, man har forøget indkomstkatten, man har forøget selskabsskatten, endda med 25 pct. Det medfører for det første, at alle naturligvis mister lysten til at gøre en indsats, og da i særdeleshed til at gøre en ekstra indsats, for hvad får man ud af det? Intet som helst. Skattevæsenet skal have det hele.

Så er der stadig væk nogle, som ikke er klogere, selv om de på forhånd ved, at de skal betale det meste i skat, end at de stadig væk er indstillet på at øve en indsats. Hvad gør man så ved dem? Man laver alle mulige restriktioner, som gør det endnu mere besværligt overhovedet at få tilladelse til at oprette en virksomhed. Man gør det endnu mere besværligt at få tilladelse til fortsat at drive den virksomhed.

Det er vel efterhånden en sjælden dag her i folketinget, hvor der ikke bliver behandlet et eller andet, som virker generende på vore virksomheder. Så sent som i går havde miljøministeren et forslag om, at tilladelse til at oprette og drive bestående virksomhed skulle gøres tidsbegrænset. Ja, det medfører naturligvis, at ingen vil gå ind i en stor investering til oprettelse af en virksomhed, hvis de i løbet af nogle få år ikke kan få lov til at fortsætte med at drive den virksomhed.

Med disse bemærkninger vil jeg gøre opmærksom på, at der intet som helst mystisk er i, at vi har det store underskud på betalingsbalancen, fordi man systematisk dag for dag og år efter år har gjort det mere besværligt, mere indviklet og mindre lønsomt at lave en produktion, en eksportproduktion, og derfor er produktionen faldet, eksporten er

faldet. Dermød er indtjeningen faldet, og så længe man ikke vil røre ved disse grundlæggende problemer, kan man spare sig alle mulige andre anstrengelser. Vi kan nemlig ikke spare os ud af betalingsbalanceunderskuddet. Vi kan producere os ud af det, men en forudsætning er, at vi ikke daglig generer de virksomheder, som skal lave den produktion, og det er man åbenbart indstillet på at fortsætte med.

(Kort bemærkning).

Svend Auken (S):

Jeg undskylder, men der var en enkelt ting, jeg glemte at spørge finansministeren om før, og som jeg gerne ville give finansministeren lejlighed til at svare på nu, hvor han får ordet i anden omgang.

Det var det, jeg nævnte i mit første indlæg om karensdagen, hvor vi jo for længe siden har rejst kravet om afskaffelse af karensdagen og stillet et forslag her i folketinget, hvortil CDs gruppeformand har sagt, at det ville være fint, hvis man kunne komme af med den, og hvor jeg forstår, at det radikale venstre stadig væk har en landsmødevedtagelse om afskaffelse af karensdagen.

Jeg vil gerne spørge finansministeren, om det indgår i forhandlingerne om denne påskepakke, at vi kan afskaffe karensdagen, eksempelvis finansiere den bl.a. ved at fjerne forslaget om vægtafgiftsnedsettelsen. Indgår det på nuværende tidspunkt? Jeg synes, der er så få lyspunkter i tilværelsen under denne borgerlige regering, at det dog i hvert fald ville være et enkelt.

Finansministeren (Palle Simonsen):

Jeg skylder først og fremmest hr. Svend Auken et svar på spørgsmålet om kompensation i den offentlige sektor i forbindelse med arbejdstidsnedsettelsen. Det hænger jo sådan sammen, at i forbindelse med udarbejdelse af finanslovsforslag og de deraf følgende budgetoverslag regnes der med faste produktivitetprocenter. Det har ligget klart gennem en lang periode, og det er der heller ikke ændret på for 1987, hvor arbejdstidsnedsettelsen træder i kraft. Vi gennemfører en kompensation, som svarer til to tredjedele. Det er, hvad vi har forpligtet os til i forbindelse med gennemførelsen af overenskomstloven sidste forår. Det svarer i øvrigt fuldt og helt til det,

[Finansministeren]

man regner med i arbejdstidsundersøgelsen, som kom for et års tid siden.

Jeg kan så føje til, at jeg har drøftet dette spørgsmål med de offentligt ansattes organisationer, hvad der for så vidt ikke er nogen pligt til, men det har jeg gjort alligevel for en ordens skyld, og de offentligt ansattes organisationer har været enige i den fremgangsmåde, vi anvender her, så det problem er fuldt og helt afklaret.

Så kun nogle korte bemærkninger; det er jo efterhånden ved at være langt hen på aftenen. Jeg tror, hr. Svend Auken vil være enig i, at investering i højteknologi ikke løser vores aktuelle betalingsbalanceproblem, men regeringen er naturligvis enig i, at det er vigtigt at investere mere i højteknologi, ikke blot et højere teknologiindhold i produkterne, men så sandelig også i produktionsprocessen, og ikke mindst det sidste.

Den langsigtede opsparring er regeringen også enig i. Regeringen har faktisk også meldt ganske positivt på selve grundprincipperne i LOs forslag til en pensionsreform.

Hvad angår arbejdsløshedstallene, kan jeg godt være enig med hr. Svend Auken i, at ATP-statistikken jo ikke er den bedste, men den giver alligevel et godt fingerpeg om, hvad der sker. Men de tal, jeg brugte i mit indlæg, stammer ikke fra ATP-statistikken. De er fra de almindelige modelberegninger, hvor vi i december måned skønnede en arbejdsløshed på 230.000 i 1986, og hvor vi nu, efter at indgrebet er gennemført, skønner 220.000. Det vil altså sige en gunstigere udvikling selv efter afgiftspakkens gennemførelse. Det er de almindelige modelberegningstal, jeg har anvendt.

Hvad angår underskuddet på statsfinanser, tror jeg næsten, at jeg vil nøjes med at takke hr. Svend Auken for, at han dog kvitterede for, at vi har passeret det magiske punkt og nu er på vej til overskuddet. Den gamle diskussion om, hvordan vi kom til det, har vi haft så mange gange, at jeg ikke skal gentage den, men jeg kan bare fastslå, at vi er ikke kommet så let til det, som hr. Svend Auken altid søger at give indtryk af.

Regeringen har ingen planer om at afskaffe karensdagen. Det har for så vidt ikke noget som helst med denne afgiftspakke at gøre, og derfor indgår det heller ikke i nogen som helst forhandlinger om gennemførelse af afgifterne. Regeringen har igangsat en under-

søgelse af, hvordan karensdagen virker, og denne undersøgelse vil være færdig den 1. september i år. Som bekendt er det AKF, der gennemfører denne undersøgelse, men der er ingen planer overhovedet knyttet til selve karensdagen.

I denne forbindelse vil jeg godt benytte lejligheden til at fastslå et meget vigtigt princip, nemlig dette: Vi gennemfører en afgifts-stramning for at løse betalingsbalanceproblemet, for at inddrage den købekraft, som ellers bliver for stor. Vi gennemfører ikke øgede afgifter, for at vi nu skal have en ny vækst i de offentlige udgifter, som vi altid så under de socialdemokratiske regeringer. Det er den fundamentale forskel.

Hr. Gert Petersen kunne ikke forstå mine bemærkninger i forbindelse med effekten af forbrugsbegrænsningen på de 11 mia kr. Det, det drejer sig om, hr. Gert Petersen, er jo, at der på grund af energiprisfaldet kommer en købekraftsudvidelse i størrelsesordenen 8 mia kr. Den er begyndt at slå igennem og vil slå igennem i de kommende uger og måneder. Det er den, vi inddrager, og det er de 8 mia kr. af de 11 mia kr., og ingen kan da komme og påstå, at det rammer folks tegnebog negativt i forhold til den situation, de har haft i månederne forud. Det, vi hele tiden tager som udgangspunkt, når vi beregner dette her, er, hvordan situationen var, da overenskomstloven blev gennemført forud for den 1. april 1985. Det er den, vi stadig væk holder os til.

Hvad angår udviklingen i den disponible realløn, har hr. Gert Petersen da ret i, at den udvikler sig forskelligt for forskellige grupper, og det er gennemsnitstal, vi regner med. Men jeg vil nu godt sige, at uanset at der er forskel fra gruppe til gruppe, har alle grupper det bedre i en situation, hvor der er en fremgang i den disponible realløn på 0,5 pct. sammenlignet med en situation som den, vi havde i 1980-81, hvor nedgangen i den disponible realløn var 4-4½ pct. pr. år. Derom i hvert fald ingen tvivl.

(Kort bemærkning).

Svend Auken (S):

Det gælder naturligvis karensdagen, som fortjener en sidste bemærkning herinde.

Jeg forstår på finansministeren - og det er jeg ked af, for jeg begyndte ellers at ane et

[Svend Auken]

lille lyspunkt – at det ingen som helst sammenhæng har med denne pakke, og at før man er færdig med at få vurderet resultaterne af undersøgelsen, kan det ikke komme på tale at forhandle afskaffelse af karensdagen. Det mener jeg er et kontant svar, selv om det går i den stik modsatte retning af, hvad det burde.

Nu er det imidlertid sådan, at det ikke er en flertalsregering, vi beskæftiger os med, men en regering, hvis flertal afhænger af støtte fra partier uden for regeringen, først og fremmest det radikale venstre. Da vi havde det radikale venstres ordfører til stede her i dag, ville det af hensyn til offentligheden have været af interesse at få at vide, om det radikale venstre er enig med regeringen i, at karensdagen ingen som helst sammenhæng har med den pakke, vi her diskuterer, eller om det radikale venstre er enig med os i, at forudsætningerne for at gennemføre finanspolitiske stramninger er en større grad af social retfærdighed i det danske samfund.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagenes overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Fjerde næstformand (Ole Vig Jensen):

Jeg forslår, at lovforslagene under punkt 1–19 henvises til skatte- og afgiftsudvalget, at lovforslaget under punkt 20 henvises til uddannelsesudvalget, og at lovforslagene under punkt 21–23 henvises til socialudvalget.

Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op- hold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden:

Fjerde næstformand (Ole Vig Jensen):

Der er ikke mere på dagsordenen.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Markedsudvalget (14/3 86):

Udtræder: Ole Espersen (S)

Nyt medl.: Bjørn Westh (S)

Socialudvalget (14/3 86):

Udtræder: Tinning (VS)

Ny stedf.: Elisabeth Bruun Olesen (VS)

Kommunaludvalget (14/3 86):

Udtræder: Søvdal (SF)

Ny stedf.: Birthe Hansen (SF)

Udv. om offentlige arbejder (12/3 86):

Udtræder: Hovmand (V)

Nyt medl.: Sønderby (V)

Finansudvalget (14/3 86):

Udtræder: Svend Erik Hovmand (V)

Nyt medl.: Ivar Hansen (V)

Udv. for forretningsordenen: (14/3 86):

Udtræder: Nør Christensen (CD)

Nyt medl.: Bollmann (CD)

Arbejdsmarkedsudvalget (14/3 86):

Udtræder: Bente Juncker (CD)

Nyt medl.: Bollmann (CD)

Markedsudvalget (14/3 86):

Udtræder: Brusvang (CD)

Nyt medl.: Bollmann (CD)

Udv. om offentlige arbejder (14/3 86):

Udtræder: Nør Christensen (CD)

Nyt medl.: Brusvang (CD)

Politisk-økonomisk udvalg (14/3 86):

Udtræder: Brusvang (CD)

Nyt medl.: Bollmann (CD)

Udenrigspolitisk nævn (14/3 86):

Udtræder: Nør Christensen (CD)

Nyt medl.: Bollmann (CD)

Udtræder: Brusvang (CD)

Ny stedf.: Nør Christensen (CD)

Nordisk Råd (14/3 86):

Udtræder: Nør Christensen (CD)

Nyt medl.: Bollmann (CD)

Valutaudvalget (14/3 86):

Udtræder: Nør Christensen (CD)

Nyt medl.: Brusvang (CD)

Folketingets næste møde afholdes tirsdag den 18. marts 1986 kl. 13.00.

[Fjerde næstformand]

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den i salen opslåede dagsorden. til den omdelte ugeplan.

Angående folketingets arbejde de følgende dage i den pågældende uge skal jeg henvise

Mødet hævet kl. 21.33
